

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ปริญญาณิพนธ์
ของ
สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1

บทคัดย่อ

ของ

สุธิดา กิตติศรีวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์. (2551). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. ปรินทิฟานี วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป จินนี้.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยคือ 1) เพื่อทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน 2) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีลักษณะทางปัจจัยชีวสังคมแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง ที่มีอายุระหว่าง 45 - 59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่มีปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และการมีภาระเลี้ยงดู ต่างกัน จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยทางชีวสังคม และแบบวัดตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะทางเศรษฐกิจของตนเอง การรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) การทดสอบแบบที (t-test) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการรับรู้ความสามารถของ
ตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ
ราชการ ได้ร้อยละ .34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
ภายนอก 5 คู่ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทาง
สังคมจากครอบครัว การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การรับรู้
ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน การรับรู้ความสามารถของตนใน
การปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการรับรู้
ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจาก
เพื่อนร่วมงาน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีเพศ ระดับ
การศึกษา สถานภาพสมรส และการมีภาระเลี้ยงดู ต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ
ราชการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PSYCHO-SOCIAL FACTORS RELATED TO RETIREMENT PREPARATION BEHAVIOR OF
THE TEACHERS OF UDONTHANI EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

AN ABSTRACT
BY
SUTHIDA KITISRIVORAPAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

May 2008

Suthida Kiitisrivorapan. (2008). *The Psycho-Social Factors Related to Retirement Preparation Behavior of the Teachers of Udonthani Education Service Area Office*. Dissertation, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Laddawan Kasemnet, Assist. Prof. Prateep Jinnge.

The purpose of this study was three-fold. First, it aimed to predict retirement preparation behavior of teachers of Udonthani Education Service Area Office I on personal factors, namely, attitude toward retirement preparation behavior, self - health perception, self - economic perception, perceived self - efficacy after retirement, and self – esteem, and external factors including social support from family and peers. Second, it aimed to investigate interaction between personal factors including attitude toward retirement preparation behavior, self - health perception, self - economic perception, perceived self - efficacy retirement, and self – esteem, and external factors including social support from family and peers. And Third, it aimed to compare the retirement preparation behavior of the teachers of Udonthani Education Service Area Office I who are different in biosocial factors.

The subjects comprised 307 teachers under Udonthani Education Service Area Office I in urban district during 2008 fiscal fund, aged around 45 - 59 years with biosocial factors, gender, age, education level, marriage status, and rearing responsibility. The instruments for collecting data were questionnaire concerning biosocial factor and various test including retirement preparation behavior, attitude toward retirement preparation, self - health perception, self - economic perception, perceived self - efficacy after retirement, self - esteem, social support from family and peer. Then data were analyzed and presented by One - Way ANOVA, t-test, stepwise multiple regression analysis, and Two - Way ANOVA.

The results revealed as follows:

1. Attitude toward retirement preparation behavior and perceived self - efficacy retirement significantly could predicted retirement preparation behavior at .05 level (34%).
2. There were significantly interaction at .05 level between personal and external factors, namely, (1) attitude toward retirement preparation and social support from family,

(2) self - economic perception and social support from family, (3) self - economic perception and social support from peers, (4) perceived self - efficacy after retirement and social support from family, (5) perceived self - efficacy after retirement and social support from peers, and retirement preparation behavior of teachers Udonthani Education Service Area Office I.

3. There were no significant differences among those of Teachers Udonthani Education Service Area Office I with different gender, education level, marriage status, and rearing responsibility at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ของ
สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

(รองศาสตราจารย์ประณต คำจิม)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินฉิ่ง)

(รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินฉิ่ง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ยุพธนา ไชยจุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีผู้วิจัยขอขอบพระคุณความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจาก รศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ประทีป จินน์ กรรมการควบคุม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอน ขอขอบพระคุณ รศ.ประณต เค้าฉิม และ อ.ดร.ยุทธนา ไชยจุฑา ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธาน และกรรมการสอบปากเปล่า ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี ผศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง และ อ.ดร.นิยะดา จิตต์จรัส คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คุณยุทพงษ์ วชิรปัญญาวัฒน์ ผอ.สพท.อุดรธานี เขต 1 คุณมยุรี โพธิ์แก้ว บุคลากร 7 ว หัวหน้ากลุ่มงานบำเพ็ญความชอบและทะเบียนประวัติ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการค้นข้อมูลและออกหนังสือนำเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล และความอนุเคราะห์ในการประสานงานและการตอบแบบสอบถามจาก ผู้อำนวยการและคณาจารย์ทั้ง 12 โรงเรียน ได้แก่ ร.ร.อนุบาลอุดรธานี ร.ร.อุดรพิทยานุกูล ร.ร.สตรีราชินูทิศ ร.ร.ค่ายประจักษ์ศิลปาคม ร.ร.สามพร้าววิทยา ร.ร.ชุมชนสามพร้าว ร.ร.ประจักษ์ศิลปาคม ร.ร.บ้านหมากแข้ง ร.ร.ชุมชนโนนสูง ร.ร.อุดรธานีพิทยาคม ร.ร.อนุบาลหนองหิน และ ร.ร.อุดรพิชัยรักษ์พิทยา

ขอขอบพระคุณ อ.อาภรณ์ รัตนจันทร์ อ.พานทิพย์ อัมพันจันทร์ อ.วิไล สมบูรณ์ อ.อุไรวรรณ นาคเสน อ.อุทัยศรีมี สุกุลคู อ.วรกุล ศิริมาศ อ.เพชฌิ ศรีอุดม อ.วรทัย ศรีสะอาด และคณาจารย์ ทุก ๆ ท่านที่ช่วยประสานงานและดำเนินการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ที่ไม่ได้เอ่ยนาม ขอขอบพระคุณกำลังใจและคำแนะนำจากคณาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ มธ. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ.ดร.กมลบุษบา ผศ.นิชา แก้วหาวงษ์ และ รศ.สมชาย ศษตระการ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร มธ. ความช่วยเหลือจาก ว่าที่ อ.ดร.ภานุวัฒน์ ละครไชย และ วริดา พลาศรี ในการสืบค้นข้อมูลและยืมหนังสือ แรงบันดาลใจจากคณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา มธ. และกำลังใจจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่ มธ. ทุกคน

ขอขอบพระคุณความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่อบอุ่น ตลอดจนทุนสนับสนุนจากคุณพ่อคุณแม่และน้องชายสุดที่รัก ขอขอบพระคุณ ตาทวด ยายทวด คุณตา คุณยาย คุณปู่ และคุณย่า ที่สุดของแรงบันดาลใจ และกำลังใจที่ดีจากน้องใหญ่-น้องเล็ก น้องสาวฝาแฝด ที่ ร.ร.สอนคนตาบอด กทม.

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณ คุณสุนทรธส หุตะวัฒน์ และคุณสิริลักษณ์ ตรัยตริงศรีคุณ รุ่นพี่ ป.โท ภาควิชาชั้นปีที่ 3 ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการทำวิจัย ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ป.โท ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคพิเศษรุ่น 5 ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ

สุธิดา กิตติศรีวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
นิยามปฏิบัติการ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
สมมติฐานในการวิจัย.....	12
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
พฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	14
ความสำคัญและลักษณะของพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	14
ความหมายของพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	27
การวัดพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	29
แนวคิดในการอธิบายพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	29
ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	31
เจตคติต่อพฤติกรรมกาเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	33
การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน.....	36
การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน.....	38
การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ.....	39
การเห็นคุณค่าในตนเอง.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัว	
เกษียณอายุราชการ.....	46
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว.....	47
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน	48
ปัจจัยทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	49
เพศ.....	49
สถานภาพสมรส.....	50
ระดับการศึกษา.....	50
การมีภาระเลี้ยงดู.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	54
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	65
เกณฑ์การแปลคะแนนตัวแปรที่ศึกษา.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

4 (ต่อ)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1.....	78
ตอนที่ 3 การศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ ราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก.....	80
ตอนที่ 4 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลกับปัจจัย สภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี เขต 1.....	83
4.1 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการกับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการ สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ.....	83
4.2 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนกับ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงานที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	87
4.3 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนกับ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงานที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	88
4.4 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนใน การปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการกับการสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานที่มีต่อ พฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	93
4.5 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับการ สนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงานที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	101
สมมติฐานในการวิจัย.....	101
วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	102
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	102
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
การสรุปผลการวิจัย.....	103
การอภิปรายผล.....	104
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	110
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	110
 บรรณานุกรม.....	 112
 ภาคผนวก.....	 122
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ หนังสือเชิญต่าง ๆ และหนังสือ ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	123
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	158
ภาคผนวก ค สถิติ และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	174
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 190

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม.....	75
2 ค่าเฉลี่ยพื้นฐาน ของตัวแปรที่ศึกษา.....	77
3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีเพศแตกต่างกัน.....	78
4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน.....	78
5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกัน.....	79
6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู แตกต่างกัน.....	79
7 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล และตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อมทาง สังคมภายนอก กับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1.....	80
8 อำนาจจำแนกในการทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากปัจจัยภายใน ตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะ สุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการ ปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง และปัจจัย สภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน.....	82
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตาม ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการกับการสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน.....	83

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พิจารณาตามเจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เมื่อ ตัวแปรหนึ่งคงที่.....	86
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณา ตามตัวแปรการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน.....	87
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตาม ตัวแปรการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน.....	88
13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ภาวะ เศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่.....	90
14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ภาวะ เศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่...	92
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตาม ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ กับการ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน....	93
16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ความสามารถ ของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัว เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่.....	95

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ความสามารถ ของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงาน เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่.....	97
18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตาม ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการ สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน.....	98
19 สรุปผลการศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามปัจจัยชีวิตสังคม ปัจจัยภายใน ตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก.....	99
20 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	175
21 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	177
22 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน.....	177
23 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน.....	178
24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลัง การเกษียณอายุราชการ.....	178
25 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	179
26 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว.....	179
27 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน.....	180
28 สถานะทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดอุดรธานี.....	186
29 จำนวนข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการในปีงบประมาณพ.ศ. 2551-2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง จำแนก ตามปี พ.ศ. ที่จะเกษียณอายุราชการ และอายุของข้าราชการตั้งแต่ 45-59 ปี.....	187
30 การแบ่งประเภทโรงเรียน จำแนกตามจำนวนนักเรียน ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2548	188

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 ระยะเวลาของชีวิตการทำงาน 3 ระยะ (The Three Phases of Working Life).....	15
3 องค์ประกอบสำคัญของการเกษียณอายุอย่างประสบความสำเร็จ (The Necessary Ingredients for Successful Retirement).....	32
4 ความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข และความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น.....	40
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และ	85
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	
6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจาก	89
ครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	
7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจาก	91
เพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ.....	
8 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุ	94
ราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณ	
อายุราชการ.....	
9 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ	96
ราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัว	
เกษียณอายุราชการ.....	

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประชากรในประเทศไทยมีอายุยืนยาวและมีอายุคาดหมายเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ อายุคาดหมายเฉลี่ยของประชากรระดับประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2548 ประชากรเพศชายมีอายุคาดหมายเฉลี่ย 67.9 ปี และประชากรเพศหญิงมีอายุคาดหมายเฉลี่ย 74.9 ปี (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. 2549: 6) และคาดว่าอายุคาดหมายเฉลี่ยของประชากรเพศชายและประชากรเพศหญิงจะเป็น 71.9 ปี และ 77.6 ปี ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2568 ซึ่งการที่มีอายุคาดหมายเฉลี่ยสูงขึ้นนั้น มีสาเหตุมาจากความเจริญทางการแพทย์ โภชนาการที่ดีและความใส่ใจในสุขภาพที่มีมากขึ้น (Haynes.1993: 4) ส่งผลให้จำนวนผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ซึ่งจากการคาดประมาณประชากรขององค์การสหประชาชาติในปี 2547 และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2546 (กอง บก. 2550: 2) พบว่า ในอีก 18 ปี คือประมาณ ปี 2568 ประเทศไทยจะมีประชากรผู้สูงอายุประมาณ 14 ล้านคน ซึ่งเพิ่มจากในปี 2548 ที่มีประชากรสูงอายุประมาณ 6.7 ล้านคน ถึง ร้อยละ 115 เมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรที่ย่อมส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนพึ่งพาหรืออัตราส่วนภาระ โดยกลุ่มที่พึ่งพาประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่มใหญ่ คือ ประชากรเด็กและประชากรสูงอายุ โดยใช้เศรษฐกิจและเกณฑ์อายุเป็นตัวกำหนด ซึ่งเกณฑ์นี้เป็นดัชนีที่ใช้กันอยู่ทั่วไปสำหรับการประเมินการพึ่งพาทางเศรษฐกิจในประชากร นอกจากนี้ยังมีอัตราส่วนพึ่งพาในรูปแบบอื่น ได้แก่ การพึ่งพาด้านสุขภาพหรือการดูแล ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้อัตราส่วนพึ่งพาของผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นในอนาคต (สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล; และคนอื่น ๆ. 2545: 19-21) ทั้งนี้ในปีพ.ศ.2545 ประเทศไทยมีอัตราส่วนพึ่งพาของผู้สูงอายุร้อยละ 9.4 และมีการคาดว่า จะมีอัตราส่วนพึ่งพาของผู้สูงอายุมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปีพ.ศ. 2550 มีการประมาณว่าอัตราส่วนดังกล่าวจะสูงถึงร้อยละ 10.7 (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2546: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

การมีอัตราส่วนพึ่งพาของผู้สูงอายุทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสุขภาพหรือการดูแล เป็นผลให้ต้องมีการเตรียมการเพื่อรับมือกับปัญหาทางสังคมของผู้สูงอายุมากขึ้น ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยภาพรวม ผู้สูงอายุจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์รวมด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ที่เป็นส่วนสำคัญยิ่ง ทั้งนี้ เสรี หงษ์หยก (ผู้จัดการออนไลน์. 2549: Online) กล่าวว่า ปัจจุบันผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะถูกทอดทิ้ง อันมีสาเหตุเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต และครอบครัว ซึ่งกลายมาเป็นวิถีชีวิตแบบสังคมเมืองมากขึ้น ความเอื้ออาทรเอาใจใส่ที่มีให้กันของคนในครอบครัว กลายมาเป็นต่างคนต่างอยู่ ทำให้

บทบาทความสำคัญของผู้สูงอายุลดน้อยลงไป ซึ่งการอยู่ในสภาวะของการไร้บทบาทนี้ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่กระทบต่อจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความเครียด สูญเสียความมั่นใจ และขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งปัญหาที่สำคัญของผู้สูงอายุมีทั้งปัญหาทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็น สภาพร่างกายที่เสื่อมลงตามอายุ การที่คนในครอบครัวมักใช้คำพูด ตลอดจนการกระทำที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุเป็นประจำ การที่ผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต หรือแม้แต่การถูกทอดทิ้งทำให้มักจะมีคำว่าเหงา และ ขาดเพื่อน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ถือเป็นปัญหาสังคมที่จะต้องร่วมกันแก้ไข

นอกจากวัยสูงอายุจะเป็นวัยที่เกิดความเสื่อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคมแล้ว วัยนี้ยังเป็นวัยที่จำเป็นต้องออกจากงานเนื่องจากเกษียณอายุอีกด้วย ทั้งนี้จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งก็มาจากการเกษียณอายุด้วยเช่นกัน (ลิวรรณ ชุมนารักษ์ และคนอื่น ๆ. 2537: 1) โดยการเกษียณอายุหรือการต้องออกจากงานเพราะเกษียณอายุนั้นทุกคนทราบดีว่าการทำงานเป็นภารกิจของชีวิตประจำวันและประกอบเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ดังนั้น การออกจากงานเมื่อเกษียณอายุอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากอย่างมาก เพราะส่วนใหญ่แล้ว ผู้ใหญ่ในวัยปลดเกษียณมักมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่มั่นคงถาวร อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เมื่อต้องหยุดงาน การที่อำนาจที่เคยมีอยู่หมดไป การได้รับความเคารพนับถือเมื่อครั้งมีตำแหน่งหน้าที่ลดลง จะรู้สึกว่าคุณค่าที่ลดลง รู้สึกอับอาย เสียหน้า ไร้สมรรถภาพว่าเหงา ซึมเศร้า นอกจากนี้ การที่ไม่ต้องทำงานประจำ ทำให้ผู้เกษียณอายุมีเวลาว่างมากขึ้น ถ้าไม่มีบทบาทใหม่มาทดแทน และปรับตัวไม่ได้ จะทำให้หงุดหงิด ซึมเศร้า รู้สึกว่าตัวเองไม่มีค่า การเกษียณอายุเป็นการถอนบทบาทจากสังคมภายนอก ทำให้ผู้เกษียณอายุมีสังคมเฉพาะในบ้าน ซึ่งที่จริงแล้ว ผู้ที่เกษียณอายุมิใช่แต่จะต้องปรับตัวกับการออกจากงานเท่านั้น หากยังต้องปรับตัวหรือเตรียมรับสภาพอื่น ๆ อีก เช่น การจากไปตั้งครอบครัวใหม่ของลูก ๆ การเปลี่ยนแปลงในฐานะทางการเงิน รายได้ย่อมลดลงเมื่อเกษียณอายุ รายได้พิเศษต่าง ๆ หมดไป ขณะเดียวกัน รายจ่ายก็เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรายจ่ายในการดูแลสุขภาพ การปรับตัวในสัมพันธภาพกับคู่สมรส ซึ่งการที่มีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้นกว่าเมื่อก่อน อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อคู่สมรส เช่น ภรรยาอาจรู้สึกหงุดหงิดและถูกรุกล้ำอาณาเขต เมื่อสามีนั่งอยู่ในบ้านทั้งวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในครัว ในการดูแลบ้านต่าง ๆ หลังจาก ภรรยาเคยเป็นผู้มีสิทธิ์ขาดแต่ผู้เดียวมาตลอด ปรับตัวกับการจากไปของคู่สมรส ปรับตัวกับการรับบทบาทของความเป็นปู่ย่าตายาย และสุดท้ายคือ เตรียมรับความตายของตนเอง ผู้เกษียณอายุที่สามารถปรับตัวได้ดีจะไม่มีอาการทางจิตเลยก็ได้ ผู้ที่ปรับตัวไม่ได้เลย จะมีอาการทางจิตสูง ดังนั้น ระยะเวลาที่เป็นช่วงวิกฤตของชีวิตก็คือ ระยะเวลาเกษียณอายุใหม่ ๆ นั่นเอง โดยสรุปแล้ว ผลกระทบและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเกษียณอายุ มักจะเกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ อันก่อให้เกิดความรู้สึกสูญเสียสถานภาพทางสังคม และมักเกิดความรู้สึกขัดแย้งและความคับ

ข้อใจ เมื่อไม่สามารถทำในสิ่งต่าง ๆ ได้ตั้งใจ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2531: 761; ทิพาพร ทองสว่าง. 2541: 25-26; สุรกุล เชนอบรม. 2541: 68)

การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยเกษียณอายุ เป็นการเตรียมการอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเกษียณอายุ ผู้ที่ยอมรับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุว่า เป็นเหตุการณ์ปกติที่คนในวัยทำงานทุกคนต้องพบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีการเตรียมตัวในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้า ย่อมเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวปรับใจได้มากกว่า และแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมกว่าผู้ที่ไม่ได้เตรียมตัวไว้ก่อนเกษียณอายุ ซึ่งการเตรียมตัวควรกระทำล่วงหน้าประมาณ 10-15 ปี หรืออย่างน้อยที่สุด 1 ปี ก่อนเกษียณอายุ (ทิพาพร ทองสว่าง. 2541: 34) หรือช่วงอายุระหว่าง 40-60 ปี หรือประมาณ 5 ปี สุดท้ายของวัยกลางคน (เกษม ต้นติผลาชีวะ, และ กุลยา ต้นติผลาชีวะ. 2528: 94-96)

กล่าวโดยสรุปแล้ว บุคคลในวัยที่กำลังจะเกษียณ คือ ผู้สูงอายุที่กำลังจะก้าวผ่านวัยทำงาน เข้าสู่ช่วงปัจฉิมวัยแห่งชีวิต อันเป็นวัยที่ต้องการการพักผ่อนหลังจากทำงานหนักมาเกือบตลอดชีวิต และเป็นวิกฤตการณ์ที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิต ซึ่งหากขาดการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ จะทำให้เกิดความรู้สึกสูญเสียสถานภาพทางสังคม หมดคุณค่า ท้อแท้และสิ้นหวังในชีวิต การเตรียมตัวในช่วงบั้นปลายของชีวิตจึงเป็นเรื่องสำคัญของบุคคลเป็นอย่างมาก เพราะไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองแล้ว หากยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมด้วย (คู่มือการอบรมเรื่องการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ. 2548: Online) ซึ่งการเตรียมตัวก่อนการเกษียณนั้น จะเป็นประโยชน์ทางด้านจิตใจ ร่างกาย สัมพันธภาพในครอบครัว และสังคม ทั้งต่อผู้เตรียมตัวเกษียณเอง และสมาชิกในครอบครัวโดยตรง กล่าวคือ การที่ผู้ที่จะเกษียณอายุสามารถจัดการกับแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป โดยการหากิจกรรมอื่นทดแทนอันจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งกับตนเอง และส่วนรวม การมีเวลาพักผ่อน ออกกำลังกายและดูแลสุขภาพร่างกายมากขึ้น

กลุ่มบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 40-65 ปี เป็นวัยรอยต่อระหว่างวัยกลางคนจนถึงวัยสูงอายุ ซึ่งในระยะนี้บุคคลจะเริ่มมีปัญหาดูสุขภาพเกิดขึ้น โดยระยะนี้ ร่างกายเริ่มเสื่อมสมรรถภาพ รวมทั้งความสามารถทางเพศด้วยในเพศหญิงมักประสบกับความยุ่งยากทางกายและใจในระยะต่าง ๆ ของการหมดประจำเดือน ซึ่งจะต้องมีการปรับตัวใหม่กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540: 367) แต่เมื่อพิจารณาในเรื่องของความเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนในร่างกาย พบว่า สตรีในช่วงอายุประมาณ 45-50 ปี จะเริ่มหมดประจำเดือน (คู่มือการอบรมเรื่องการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ. 2548: Online) นอกจากนี้ ผู้สูงอายุจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งอาจสังเกตอาการเหล่านี้ได้ด้วยตาเปล่า อาการเหล่านั้น เช่น การออกแรงน้อย แต่อ่อนเพลียมาก มีอาการปวดเมื่อยตามตัว หรือนอนได้น้อยลง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นเครื่องเตือนให้รู้ว่า วัยสูงอายุ

กำลังมาเยือน และมักจะเปลี่ยนแปลงได้ตั้งแต่อายุ 45 ปี ขึ้นไป (ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2536: 4)

ข้าราชการครู เป็นกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องเผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ภายหลังการเกษียณอายุราชการ นอกจากความเสื่อมถอยทางด้านร่างกายแล้ว การรับภาระหนี้สิน เรื่องที่อยู่อาศัย การหาที่อยู่อาศัยใหม่ที่ไม่ใช่บ้านพักข้าราชการ การส่งเสียบุตรหลานให้เรียนหนังสือ ตลอดจนการมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลของตนเอง บิดามารดา หรือคู่สมรส การมี การวางแผนอนาคตและมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ในส่วนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อมองจาก สภาพสังคมในจังหวัดอุดรธานีนั่น อาภรณ์ รัตนจันทร์ (2550: สัมภาษณ์) และ ธนา กิตติวีรพันธุ์ (2550: สัมภาษณ์) ข้าราชการครูในจังหวัดอุดรธานี กล่าวว่า สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันทางด้านฐานะทาง สังคมของข้าราชการครู ส่งผลให้ไม่เพียงแต่ปัจจัย 4 เท่านั้น ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต หากยังมี ปัจจัยที่ 5 ที่ 6 ที่มากเกินไปจนจำเป็นอย่างเร่งด่วน และ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิด ความฟุ่มเฟือย นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าซื้อบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาบุตร ฯลฯ ยังผลให้ข้าราชการครูต้องทำงานหนักและมีหนี้สินเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีรายจ่ายในแต่ละเดือนสูงขึ้นอีก ด้วย โดยเฉพาะข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง ที่ค่าครองชีพค่อนข้างสูง และเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น เป็นอย่างมาก

นอกจากปัญหาสุขภาพที่ต้องเผชิญ และปัญหาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปที่ส่งผล กระทบต่อข้าราชการครูในจังหวัดอุดรธานี ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ยังพบว่า ข้าราชการครูใน จังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่ เป็นลูกหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี โดยจำนวนเงินที่ทางสหกรณ์ ออมทรัพย์ได้ให้สมาชิกจำนวน 11,668 คน กู้ไปแล้ว เป็นเงินให้กู้ยืมที่อยู่ยืมที่สมาชิก จำนวน 6,521,578,936 บาท (สถานะทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดอุดรธานี. 2550: Online)

จากปัญหาด้านสุขภาพ สภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และปัญหานี้สินที่เกิดขึ้นกับข้าราชการครู ในจังหวัดอุดรธานี ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ โดยได้กำหนด พฤติกรรมที่ศึกษาเป็นพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ซึ่งได้ทำการศึกษาต่อกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง ที่มี อายุ 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 318 คน หรือข้าราชการผู้ที่จะเกษียณใน ปีงบประมาณ พ.ศ.2551-2565 เพื่อต้องการทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน

การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและ การเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน และปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และ การมีภาระเลี้ยงดู ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุมีพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุ อันจะนำประโยชน์มาสู่ตัวข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งผู้วิจัยจะได้รายงานถึงกระบวนการศึกษาและผลของการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีลักษณะทางปัจจัยชีวสังคมแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้า จะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ เพื่อเผชิญปัญหาของชีวิตภายหลังเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู
2. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุราชการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีอายุ 45-59 ปี จำนวน 3,072 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง ที่มีอายุ 45 - 59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 340 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่

- 1.1.1 เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
- 1.1.2 การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน
- 1.1.3 การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน
- 1.1.4 การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ
- 1.1.5 การเห็นคุณค่าในตนเอง

1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่

- 1.2.1 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
- 1.2.2 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

1.3 ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่

- 1.3.1 เพศ
- 1.3.2 สถานภาพสมรส
- 1.3.3 ระดับการศึกษา
- 1.3.4 การมีภาระเลี้ยงดู

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ** หมายถึง ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผู้ที่จะเกษียณอายุราชการในปีงบประมาณ พ.ศ.2551-2552

2. **การมีภาระเลี้ยงดู** หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีบุคคลอยู่ในอุปการะ หรือในปกครอง ที่จะต้องให้การดูแล และความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และปัจจัย 4 ด้านใดด้านหนึ่ง หรือทุกด้าน โดยผู้ที่อยู่ในอุปการะ หรือในปกครอง ได้แก่ บิดามารดา คู่สมรส บุตร ญาติ และอื่น ๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภาระเลี้ยงดูน้อย คือกลุ่มที่มีบุคคลอยู่ในอุปการะหรือในปกครองตั้งแต่ไม่มีภาระเลี้ยงดู ถึง 2 บุคคล และกลุ่มที่มีบุคคลอยู่ในอุปการะหรือในปกครองอื่น ๆ และ กลุ่มที่มีภาระเลี้ยงดูมาก คือกลุ่มที่มีบุคคลอยู่ในอุปการะหรือในปกครอง 3 บุคคลขึ้นไป

นิยามปฏิบัติการ

1. **พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการและแนวโน้มที่จะกระทำหรือปฏิบัติของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1.1 **ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ** หมายถึง การเตรียมตัวในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ในเชิงกายภาพและสรีรวิทยา ด้านการเสื่อมถอยของอวัยวะต่าง ๆ โรคภัยที่เกิดขึ้น การป้องกันและหลีกเลี่ยงโรคภัยต่าง ๆ การดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง การพักผ่อนให้เพียงพอ การออกกำลังกาย และโภชนาการที่เหมาะสม และการเตรียมตัวในด้านจิตใจ คือ การปรับตัวในด้านจิตใจ ความเสื่อมถอยและความหดหู่ทางจิตใจ ตลอดจนการปรับตัวให้มีสุขภาพจิตที่ดี มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน รู้จักปลง และปล่อยวางเมื่อช่วงเวลาแห่งการเกษียณอายุมาถึง

1.2 **ด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง การเตรียมตัวในด้านเศรษฐกิจทั้งด้านรายรับ และรายจ่ายต่าง ๆ โดยมีการออมทรัพย์ เก็บสะสมไว้ใช้ในชว่ชีวิตหลังเกษียณอายุราชการที่ฐานะทางการเงินเริ่มจะลดน้อยลง โดยหมายรวมถึงการวางแผนทำธุรกิจ การประกอบอาชีพเสริมหลังเกษียณอายุราชการ ตลอดจนรายได้ที่ได้มาจากบุตรหลาน หรือญาติพี่น้อง

1.3 **ด้านที่อยู่อาศัย** หมายถึง การเตรียมตัวล่วงหน้าว่า ภายหลังกการเกษียณอายุราชการ ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการจะพักอาศัยอย่างไร จะอยู่อาศัยในบ้านพักของตนเอง อยู่กับบุตรหลาน ญาติพี่น้องคนใด และอย่างไร หรืออยู่สถานสงเคราะห์ ตลอดจนการศึกษาหา

ความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และความรู้ในการตกแต่ง ปรับปรุง และซ่อมแซมบ้าน ด้วยตนเองตามความสามารถของร่างกายที่มีอยู่

1.4 ด้านการใช้เวลาว่าง หมายถึง การเตรียมตัวในการมีส่วนร่วมในสังคมและชุมชน เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มและชมรมต่าง ๆ เพื่อพบปะสังสรรค์กับบุคคลในวัยเดียวกัน ตลอดจนมีการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือและทำงานในกิจกรรมของสังคมและชุมชน ซึ่งอาจร่วมเป็น คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะที่ปรึกษาในโครงการของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ของชุมชน รวมไปถึงงานด้านอาสาสมัครและอื่น ๆ ที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการสามารถทำได้ เป็นต้น มีการเตรียมตัวที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่อความเพลิดเพลินหรือสันทนาการ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงต้นไม้ การตกแต่งสวน การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ การทำขนม การศึกษา ธรรมะ เป็นต้น

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534) ศศิมา ทวีสิน (2538: 46) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ 0.86 ศศิมา นิรินธนาชาติ (2540: 46) โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.69 มีลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ ที่แสดงถึงการกระทำ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

2. เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อการกระทำ หรือปฏิบัติพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และอารมณ์ความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อแนวโน้มที่จะกระทำ หรือปฏิบัติพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีทั้งความรู้สึกด้านบวกหรือความรู้สึกที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และ ความรู้สึกด้านลบหรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ซึ่งจะส่งผลต่อการยอมรับในการปรับตัวและการดำรงชีวิตภายหลังการเกษียณ อายุราชการต่อไป

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) ศศิมา ทวีสิน (2538) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.79 และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.96 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรา ประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากเห็นด้วยอย่างยิ่งถึงไม่เห็นด้วยเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

3. การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการรับรู้และประเมินสถานะเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองโดยทั่วไปในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ตามความเป็นจริง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ราชันี ฝนทองมงคล (2538) และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.947 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความทั้งที่ เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

4. การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการรับรู้และประเมินสถานะทางการเงินของตนเองโดยทั่วไปในปัจจุบัน ตามความเป็นจริง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ราชันี ฝนทองมงคล (2538) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ภาวะทางเศรษฐกิจของตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

5. การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีความมั่นใจว่า ตนเองจะสามารถปรับตัวในด้านต่าง ๆ คือ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่างได้ภายหลังการเกษียณอายุราชการ โดยมีความคาดหวังถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และการประเมินตนเอง โดยจะประเมินจากการความสามารถของ ตนว่าจะสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่างได้มากนักน้อยเพียงใด

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ราชันี ฝนทองมงคล (2538) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ความสามารถของตน ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

6. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงลักษณะของตนเอง โดยประเมินจากตนเอง และข้อมูลจากคนรอบข้าง แล้วเกิดการยอมรับ เห็นความสำคัญ และความภาคภูมิใจในความสามารถและความสำคัญของตนเอง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี ฝนทองมงคล (2538) และ เบญจมา เลาหุณรังษี (2534) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยค ข้อความทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จาก จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนน ต่ำ

7. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะ เกษียณอายุราชการได้รับการสนับสนุน หรือช่วยเหลือด้านปัจจัยสี่ ด้านอารมณ์จิตใจ และด้านข้อมูล ข่าวสารจากสมาชิกในครอบครัว อันได้แก่ สามี ภรรยา บุตรหลาน หรือญาติพี่น้อง ที่อยู่ในครอบครัว เดียวกันกับข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ

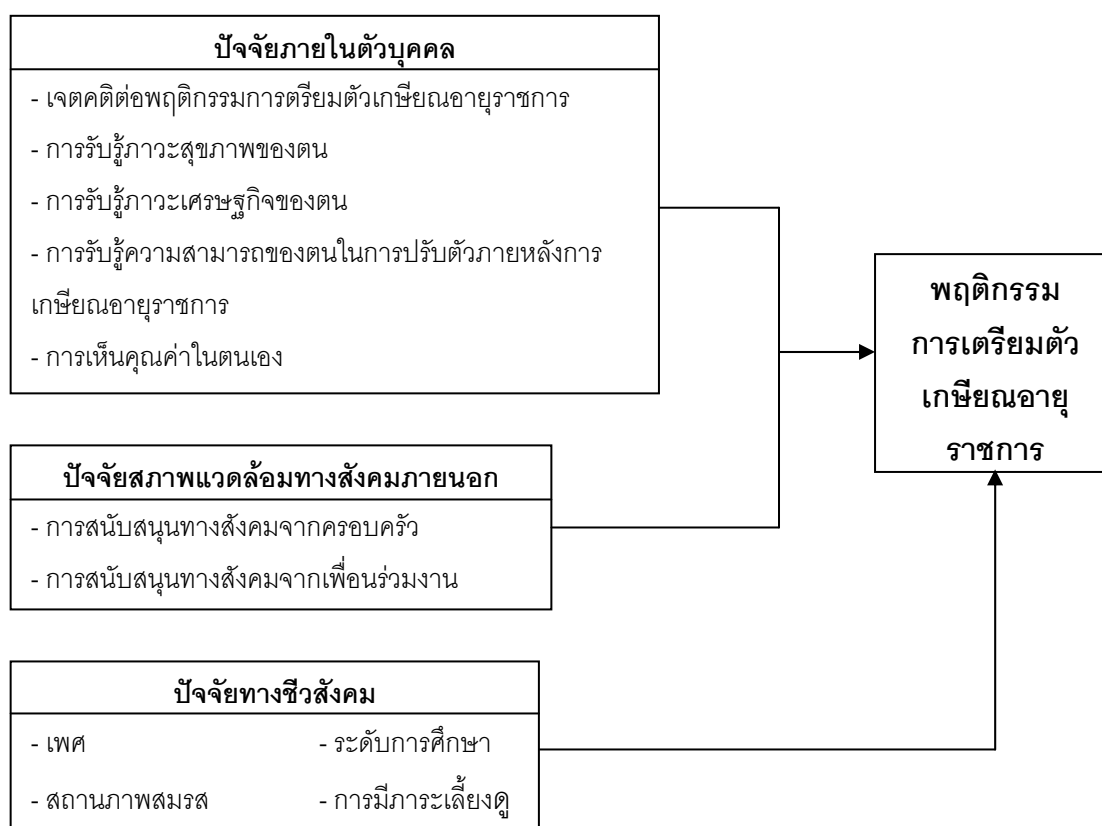
วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ภมริน เชาวน์จินดา (2542: 43) แบบวัดนี้มีความเชื่อมั่น .94 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยค ข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วย มาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จาก จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูงกว่าผู้ที่ ได้คะแนนต่ำ

8. การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะ เกษียณอายุราชการได้รับการสนับสนุน หรือช่วยเหลือ ด้านปัจจัยสี่ ด้านอารมณ์จิตใจ และด้านข้อมูล ข่าวสาร จากบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมงานของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการเอง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ภมริน เชาวน์จินดา (2542: 43) แบบวัดนี้มีความเชื่อมั่น .91 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยค ข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จาก จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ผู้วิจัยกำหนดโดยแนวคิดของคอนโนลลีย์และบรูเนอร์ (Bengtson. 1999: 175; citing Connolly; & Bruner. 1973) ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก เป็นแนวทางเบื้องต้นในการกำหนดตัวแปรที่ศึกษา โดยปัจจัยส่วนบุคคลนั้น ผู้วิจัยกำหนดโดยแนวคิดระยะของการเกษียณอายุของ แอทชลีย์และบาร์ช (Atchley; & Barusch. 2004) และแนวคิดองค์ประกอบสำคัญของการเกษียณอายุอย่างประสบความสำเร็จของ เฮนเนส (Haynees. 1993) ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกนั้น ผู้วิจัยกำหนดโดยแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของแอทชลีย์และบาร์ช (Atchley; & Barusch. 2004) ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องบางประการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และการมีภาระเลี้ยงดู ซึ่งสามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้

2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตน ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ที่มีปัจจัยทางชีวสังคมต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 1.1 ความสำคัญและลักษณะของพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 1.2 ความหมายของพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 1.4 การวัดพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
2. แนวคิดในการอธิบายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 2.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 2.1.1 เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 2.1.2 การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน
 - 2.1.3 การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน
 - 2.1.4 การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ
 - 2.1.5 การเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 2.2.1 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
 - 2.2.2 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
 - 2.3 ปัจจัยทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 2.3.1 เพศ
 - 2.3.2 สถานภาพสมรส
 - 2.3.3 ระดับการศึกษา
 - 2.3.4 การมีภาระเลี้ยงดู

พฤติกรรมการณ์เตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ความสำคัญและลักษณะของพฤติกรรมการณ์เตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

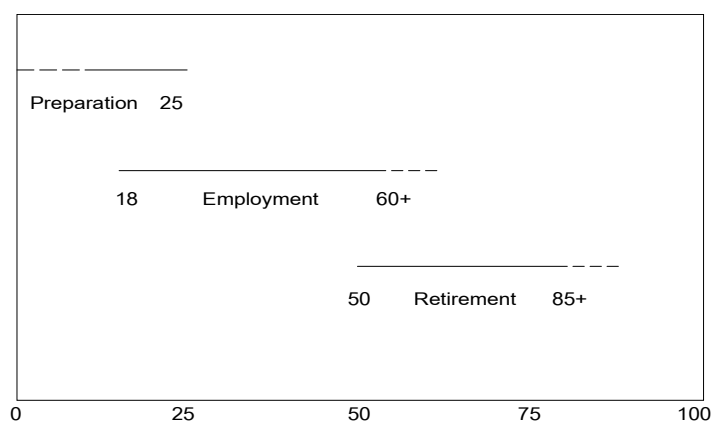
การเกษียณอายุราชการ เป็นการออกจากการงานประเภทหนึ่ง ที่บุคคลกลุ่มนี้บางคนที่มีสุขภาพแข็งแรง มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี อาจรู้สึกว่ายังไม่อยากจะออกจากงาน แต่ก็ต้องออกจากงาน เพราะเกษียณอายุ จึงมักใช้เวลาที่เหลือส่วนใหญ่ทำกิจกรรมอื่น ๆ แทน เช่น บางคนหันมาสนใจการเมือง บางคนช่วยงานสังคมสงเคราะห์ บางคนยังทำงานที่เดิมอยู่แต่ทำแบบไม่เต็มเวลา ส่วนพวกที่มีความพอใจที่จะได้พักการทำงานที่แสนเหน็ดเหนื่อยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ก็มักใช้เวลาที่เหลือทำงานอดิเรก สนใจธรรมะ ท่องเที่ยว เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2531: 459-760)

ทั้งนี้ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540: 526-527) ได้กล่าวถึงการเกษียณอายุว่า ในสังคมเกษตรกรรม สังคมเมืองและสังคมอุตสาหกรรมนั้น มีการยุติการทำงานอาชีพ (เกษียณ) ในรูปแบบที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในสังคมเกษตรกรรม การยุติการทำงานอาชีพ ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของชีวิต เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป เป็นไปตามความสมัครใจ ชัดจำกัดของร่างกายและสุขภาพ การยุติงานอาชีพในสังคมเช่นนี้จึงเป็นแต่เพียงการผ่อนการทำงานลง แต่ผู้สูงอายุยังคงทำงานต่อไปเท่าที่มีความสามารถจะทำได้และต้องการทำ ส่วนในสังคมเมืองและสังคมอุตสาหกรรม งานอาชีพมักเป็นงานรับจ้าง การยุติทำงานเป็นไปตามที่นายจ้างกำหนด ถ้าอายุของผู้รับจ้างเป็นตัวกำหนดว่านายจ้างจะยุติการว่าจ้างเมื่อใด ก็เรียกว่าวิธีการนี้ว่า ออกจากงานโดยเกษียณอายุ ทั้ง ๆ ที่ผู้สูงอายุบางท่านยังมีสมรรถภาพในการทำงานเป็นอย่างดี และมีสุขภาพดี การเกษียณอายุยังเป็นการเปลี่ยนสถานภาพชีวิต สังคมเศรษฐกิจ การใช้เวลาว่าง และอื่น ๆ อีกด้วย

นอกจากนั้น เบิร์นไซด์ (Burnside. 1981: 603) กล่าวถึงการเกษียณอายุว่า เป็นวงจรชีวิตในการประกอบอาชีพที่อยู่ในช่วงต่ำสุดของการจ้างงาน ความรับผิดชอบต่ออาชีพ และโอกาสในการทำงานต่าง ๆ จะลดต่ำลงเป็นอย่างมาก บุคคลที่เกษียณจะมีรายได้ในรูปของบำเหน็จบำนาญโดยไม่ต้องทำงาน ดังนั้น การเกษียณอายุงานจึงเป็นบทบาททางสังคม ที่กำหนดให้ระบบการแทนที่บุคคลตามสิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์กับคนอื่น นอกจากนี้ การเกษียณอายุงานยังเป็นกระบวนการที่ให้แต่ละบุคคลได้มีการจัดเตรียมชีวิตเพื่อการเริ่มแสวงหาสิ่งใหม่ เพื่อการปรับตัว หรือแม้แต่การเลิกตัวออกจากสังคมเมื่อเกษียณอายุงานแล้ว ดังนั้น หากผู้สูงอายุไม่ได้เตรียมตัวเพื่อพบกับความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เช่นนี้ อาจปรับตัวไม่ค่อยทัน ฉะนั้น ผู้ยุติทำงานอาชีพหลายท่านจะต้องเผชิญกับความเหงา ว่าเหว โศกเศร้า สุขภาพเสื่อม หรือแม้แต่ถึงแก่กรรมในช่วงเวลาอันสั้นหลังเกษียณอายุ

เฮเนส (Haynees. 1993: 3) ได้แบ่งช่วงชีวิตของการทำงาน (The Three Phases of Working Life) ออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเตรียมพร้อมเข้าสู่การทำงาน (Preparation) ซึ่งอยู่ในช่วงอายุประมาณ 25 ปีแรกของชีวิต ช่วงวัยทำงาน (Employment) เป็นช่วงอายุตั้งแต่ 18-60 ปีขึ้นไป และช่วง

การเกษียณอายุงาน (Retirement) เป็นช่วงอายุตั้งแต่ 50-85 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร บุญยะโหดระ (2543: คำนำ) ที่กล่าวว่า ชีวิตของคนเราถูกแบ่งออกเป็น 3 ช่วงอายุ คือ ช่วงที่ 1 (อายุ ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 25 ปี) เป็นช่วงชีวิตที่ต้องเล่าเรียนศึกษาหาความรู้ เตรียมตัวเองให้มีความพร้อมที่จะต่อสู้ชีวิตในช่วงต่อไป ช่วงที่ 2 (อายุ 25-60 ปี) เป็นช่วงเวลาที่ชีวิตต้องตรากตรำต่อสู้เพื่อทำงานหาเลี้ยงชีพ และครอบครัว สร้างฐานะและเกียรติยศชื่อเสียงต่าง ๆ และช่วงที่ 3 (ตั้งแต่เกษียณอายุไปจนตาย) เป็นช่วงเวลาของการพักผ่อนหาความบันเทิงต่าง ๆ ให้แก่ชีวิต (ภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 2 ระยะของชีวิตการทำงาน 3 ระยะ (The Three Phases of Working Life)

ที่มา : Haynes E. Marion. (1993). *From Work to Retirement*. p.3.

ทั้งนี้ เฮนส์ (Haynees. 1993: 3-4) ยังได้กล่าวด้วยว่า คนส่วนใหญ่จะคุ้นเคย และให้ความสำคัญกับ 2 ช่วงแรกมากกว่า แต่เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการทางการแพทย์ โภชนาการที่ดี และความใส่ใจในสุขภาพที่มีมากขึ้น ทำให้ปัจจุบันคนมีอายุยืนมากขึ้น การที่อายุยืนยาวขึ้น ก็เท่ากับว่าช่วงชีวิตในช่วงที่ 3 คือ ช่วงการเกษียณอายุงานยาวนานขึ้น ดังนั้น การวางแผนชีวิตด้วยความระมัดระวังและมีการจัดการที่ดี จะช่วยให้ช่วงชีวิตภายหลังการเกษียณเป็นช่วงที่ดีที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต

ทั้งนี้ วิจิตร บุญยะโหดระ (2543: 29) กล่าวว่า การวางแผนใช้ชีวิตในวัยสูงอายุมีความสำคัญมากเท่ากับการวางแผนในการประกอบอาชีพ และการวางแผนเพื่อสิ่งสำคัญอื่น ๆ ในชีวิต คนที่ทำใจยอมรับได้ว่าวัยสูงอายุเป็นช่วงหนึ่งในชีวิต เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และวางแผนไว้เป็นอย่างดีแล้วเท่านั้น จึงจะมีชีวิตในวัยสูงอายุอย่างประสบความสำเร็จ

บุคคลในวัย 60 ปี ไม่เพียงแต่จะมีสถานภาพเป็นผู้เกษียณอายุเท่านั้น หากยังดำรงสถานภาพเป็นผู้สูงอายุอีกด้วย ในวัยดังกล่าว นอกจากบุคคลจะต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางหน้าที่การทำงานแล้ว ยังจะต้องเผชิญกับผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ 3 ด้าน (คู่มือการอบรมเรื่องการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ. 2548: Online) ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ร่างกายมนุษย์เมื่อเจริญเติบโตจนถึงวัยผู้ใหญ่ อวัยวะต่าง ๆ จะทำงานเต็มที่ แต่หลังจากอายุ 30 ปีไปแล้ว การทำหน้าที่ทางสรีรวิทยาจะลดน้อยลง ซึ่งจะเห็นเป็นรูปธรรมในด้านของความเสื่อมเมื่ออายุมากกว่า 60 ปี การเสื่อมของสภาพร่างกาย นอกจากจะเกิดขึ้นตามอายุที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบโครงสร้างของร่างกาย ระบบประสาท การรับรู้ และอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งนำมาสู่ความเสื่อมและโรคร้ายไข้เจ็บในที่สุด

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ไม่สามารถแยกจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและสังคมได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ 1) สิ่งแวดล้อมภายนอกหรือปัจจัยภายนอกในร่างกาย ได้แก่ การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และการสูญเสียปัจจัยทางสังคม เช่น บทบาททางสังคม การปลดเกษียณ การสูญเสียรายได้ หรือความรู้สึกว่าคุณค่าในตนเองลดลง และ 2) สิ่งแวดล้อมภายในร่างกายหรือปัจจัยภายในร่างกาย ได้แก่ การเจ็บป่วยทางร่างกาย ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 ประการนี้ จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความวิตกกังวล ขาดความมั่นใจและความปลอดภัยต่าง ๆ ผู้สูงอายุมักจะชดเชยด้วยการสะสมสิ่งของ การย้ำทำ การบ่น อารมณ์ไม่คงที่โกรธง่าย แต่บางรายจิตใจที่ขุ่นข้องหมองใจกับสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมา

3. การเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม การเกษียณอายุ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากทัศนคติของคนในสังคมที่คิดว่า คนสูงอายุจะมีประสิทธิภาพด้อยกว่า เชื่องช้า ปรับตัวไม่ดี รวมทั้งมีความอ่อนแอในการทำงานมากกว่าวัยหนุ่มสาว ทัศนคติเหล่านี้อาจทำให้ผู้สูงอายุมีทัศนคติทางลบต่อความสูงอายุ เกิดความรู้สึกท้อแท้ ไร้ประโยชน์ เป็นการสูญเสียรายได้ สูญเสียอำนาจ บทบาทลดลง การเกษียณอายุอาจไม่ได้ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตโดยตรง อาจมีปัจจัยอื่นร่วมด้วย เช่น ทัศนคติของบุคคลต่อการเกษียณอายุ การเตรียมตัวและวางแผนชีวิตหลังการเกษียณ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บุคคลต้องพยายามปรับตัวเพื่อจะได้มีความสุขในบั้นปลายชีวิต

นอกจากนั้นสุธีรา นุ้ยจันทร์ (คันสนีย์ จันทรานุภาพ. 2542: 8; อ้างอิงจาก สุธีรา นุ้ยจันทร์. 2530) ได้กล่าวถึงปัญหาของผู้สูงอายุที่มักพบ ได้แก่ 1) ปัญหาสุขภาพร่างกาย จากความเสื่อมโทรมของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย 2) ปัญหาสุขภาพจิตและอารมณ์ จากการเจ็บป่วยทางร่างกายและ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การจากไปของคู่สมรส การสูญเสียสถานภาพทางสังคมและหน้าที่การงาน เป็นต้น 3) ปัญหาด้านครอบครัว จากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว เช่น การที่บุตรแยกครอบครัวไปอยู่ตามลำพัง เป็นต้น 4) ปัญหาด้านสังคม จากช่องว่างระหว่างวัย และขาดเพื่อนรุ่นเดียวกัน และ 5) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ขาดรายได้หรือรายได้ไม่เพียงพอ เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพาพร ทองสว่าง (2541: 25-26) ที่กล่าวถึงผลกระทบของการเกษียณอายุว่า ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และความพึงพอใจในชีวิตของผู้เกษียณอายุในด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านร่างกาย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ ไม่สามารถทำงานที่ใช้กำลังหรือสมองได้เหมือนเดิม นอกจากนั้น คนวัยสูงอายุยังเจ็บป่วยได้ง่าย จึงจำเป็นต้องระมัดระวังสุขภาพให้ดี

2. ด้านจิตใจ การเกษียณอายุทำให้ผู้เกษียณถูกตีตราว่าเป็นผู้สูงอายุด้วย ทำให้ถูกมองว่าไม่มีความสามารถ และเมื่อออกจากงาน อำนาจที่เคยมีอยู่หมดไป ไม่ต้องทำงานประจำ จึงมีเวลาว่างมากขึ้น ถ้าผู้เกษียณอายุปรับตัวไม่ได้ จะทำให้หงุดหงิด ซึมเศร้า รู้สึกตัวเองไม่มีค่า ดังนั้น การรู้จักสร้างสภาวะจิตใจที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ

3. ด้านสังคม การเกษียณอายุเป็นการถอนบทบาทจากสังคมภายนอก ทำให้ผู้เกษียณอายุมีสังคมเฉพาะในบ้าน บทบาททางสังคมลดลง ส่งผลให้เกิดปัญหาทางจิตใจ มีความว้าเหว่ได้ ถ้าไม่มีบทบาทใหม่มาทดแทน

4. ด้านเศรษฐกิจ เมื่อออกจากงาน รายได้ก็ลดลง รายได้พิเศษต่าง ๆ หมดไป ขณะเดียวกัน รายจ่ายก็เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรายจ่ายในการดูแลรักษาสุขภาพ

ผู้เกษียณอายุที่สามารถปรับตัวได้ดีจะไม่มีอาการทางจิตเลยก็ได้ ผู้ปรับตัวไม่ได้เลย จะมีอาการทางจิตสูง ดังนั้น ระยะเวลาที่เป็นช่วงวิกฤตของชีวิตก็คือ ระยะเวลาเกษียณอายุใหม่ ๆ นั่นเอง

นอกจากนั้น สมศรี กันธมาลา (2529: 23) ยังศึกษาพบปัญหาของผู้เกษียณอายุงานได้แก่

1. คนที่เคยมีตำแหน่งจะรู้สึกว่าตนเองหมดคุณค่า ถ้าปรับตัวไม่ทันจะบั่นทอนสุขภาพ และเสียชีวิตลงในเวลาอันสั้น

2. ไม่รู้จักใช้เวลาว่างทำให้เบื่อหน่ายต่อชีวิต

3. รายได้ลดลง

4. มีความเหงาเนื่องจากขาดเพื่อน

5. ไม่ได้เตรียมตัวที่จะเกษียณ ทำให้ปรับตัวไม่ทัน เกิดความท้อแท้

ลีดดีและวินแบรนด์ท์ (Leedy; & Wynbrandt. 1987: 75-86) กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนภายหลังเกษียณอายุงานว่า ควรคำนึงถึงผลกระทบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. สัมพันธภาพภายในครอบครัว
2. การใช้เวลารว่างและการมีกิจกรรมในสังคม เช่น การทำงานอดิเรก การเรียนรู้สิ่งที่น่าสนใจ การเดินทางท่องเที่ยว การมีเพื่อนสนิท การทำงานอาสาสมัคร การเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น
3. การดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ
4. การทำงานที่มีรายได้เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้หลังเกษียณ อาจวางแผนทำงานอาชีพต่อไป หรือทำงานเป็นครั้งคราวแล้วแต่โอกาส
5. การวางแผนด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับการใช้จ่ายหลังเกษียณ การหมุนเวียนของภาวะเศรษฐกิจ และการวางแผนโครงการด้านเศรษฐกิจหลังเกษียณ

ซึ่งสอดคล้องกับ วันดี โนตะกุล (2544: 153-154) ได้กล่าวถึงแนวทางที่จะปฏิบัติตนก่อนการเกษียณอายุมาถือว่า ผู้เกษียณควรยอมรับในความจริงว่าเมื่อรับราชการจนถึงอายุ 60 ปี ทุกคนต้องเกษียณ ซึ่งควรคิดถึงแต่ข้อดีและประโยชน์ของการได้เกษียณอายุ เช่น ได้มีเวลาพักผ่อน ได้รับเงินบำนาญทุกเดือนโดยไม่ต้องไปทำงาน และสามารถหางานทำได้ตามความถนัด เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เกษียณอายุ ควรเตรียมตัวทางด้านเศรษฐกิจไว้แต่เนิ่น ๆ เพื่อให้ยังคงมีการใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสมกับฐานะของตนเอง ควรเตรียมตัวด้านครอบครัวในเรื่องสัมพันธภาพกับคนในครอบครัว และควรดูแลสุขภาพของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ทั้งนี้ สุรกุล เจนอบรม (2541: 68) ได้สรุปผลกระทบและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเกษียณอายุงานว่า บุคคลที่เกษียณอายุจากราชการหรือจากงานประจำแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภาพของตนเองในเวลาเดียวกันถึงสองสภาพภาพ คือ สภาพภาพเป็นผู้สูงอายุและเป็นผู้เกษียณ การที่ต้องออกจากงานอาชีพนั้น บางคนมีสุขภาพจิตดี แต่บางคนมีสุขภาพจิตเสื่อมโทรมลง เพราะไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ มีความรู้สึกสูญเสียสถานภาพทางสังคม มักเกิดความรู้สึกขัดแย้งและความคับข้องใจ เมื่อไม่สามารถจะทำได้ดังใจ ซึ่งความเครียดและความคับข้องใจจากการหยุดทำงานนั้น เกิดขึ้นด้วยสาเหตุหลายประการ คือ

1. เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอาชีพอย่างฉับพลัน จากการมีเวลาเพื่อกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันอย่างแน่นอน ไปสู่การมีเวลารว่างมากและกิจกรรมในชีวิตลดลงทันที
2. เกิดจากรายได้ประจำลดน้อยลง
3. เกิดจากการขาดการร่วมสังคมกับเพื่อนร่วมงาน การได้รับความเคารพนับถือเมื่อครั้งมีตำแหน่งหน้าที่ลดลงทันที ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเองลดลง

4. เกิดจากผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อคู่สมรส เช่น ภรรยาอาจรู้สึกหงุดหงิดและถูกรุกล้ำอาณาเขต เมื่อสามีนั่งอยู่ในบ้านทั้งวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในครัว ในการดูแลบ้านต่าง ๆ หลังจากภรรยาเคยเป็นผู้มีสิทธิขาดแต่ผู้เดียวมาตลอด ทำให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส

การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเกษียณอายุ ผู้ที่ยอมรับว่าการเตรียมเกษียณอายุ เป็นเหตุการณ์ปกติที่คนวัยทำงานทุกคนต้องพบเจออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีการเตรียมการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้า ย่อมเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวปรับใจได้มากกว่าและแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมกว่าผู้ที่ไม่ได้เตรียมตัวไว้ก่อนเกษียณอายุ ซึ่งการเตรียมตัวควรกระทำล่วงหน้าประมาณ 10-15 ปี หรืออย่างน้อยที่สุด 1 ปี ก่อนเกษียณอายุ (ทิพาพร ทองสว่าง. 2541: 34) ซึ่งสอดคล้องกับ เกษม ต้นติผลาชีวะ และ กุลยา ต้นติผลาชีวะ (2528: 94-96) ที่ได้ให้ความเห็นว่า การเกษียณอายุเป็นปัญหาของผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับราชการหรือลูกจ้างประจำ ผู้สูงอายุจึงควรให้ความสนใจต่อการเตรียมรับสภาพการเกษียณอายุในช่วงอายุระหว่าง 40-60 ปี ผู้สูงอายุที่มีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณ จะสามารถใช้ชีวิตในยามชราได้อย่างมีความสุขมากกว่าบุคคลที่ไม่ได้มีการเตรียมตัว โดยเน้นว่าการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการนั้น อย่างน้อยควรจะเริ่มประมาณ 5 ปี สุดท้ายของวัยกลางคน ทั้งนี้เพราะทุกคนย่อมรู้ดีว่า ผู้ที่เกษียณอายุไปแล้ว จะมีความวิตกกังวลกับชีวิตของตนสูง และมีแบบแผนการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ดังนั้น ในตอนปลายของวัยกลางคนจึงควรต้องเตรียมตัวสำหรับการเกษียณอายุไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้มีทัศนคติดีขึ้น ลดความวิตกกังวลให้น้อยลง การเตรียมตัวดังกล่าว ได้แก่ การวางแผนทางการเงิน และการวางแผนในการดำรงชีวิตโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ ประสพ รัตนกร (อัมพร เฉลิมฉัตร. 2542: 3-5; อ้างอิงจาก ประสพ รัตนกร. 2525: 76-79) ที่สนับสนุนให้ข้าราชการมีการเตรียมตัวสำหรับการเกษียณของตนเองตั้งแต่อายุเริ่ม 40 ปี โดยมีการเตรียมตัวล่วงหน้า ขณะที่ อัมพร มีสุข (อัมพร เฉลิมฉัตร. 2542: 3-4; อ้างอิงจาก อัมพร มีสุข. 2534: 19) ได้แนะนำถึงการเตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุให้มีคุณค่าว่า จะต้องมีการเตรียมตัวตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ หรือถ้าเป็นไปได้ในสมัยปัจจุบัน ควรต้องมีการเตรียมตัวตั้งแต่อายุน้อย เพราะถ้ามีการเตรียมตัวล่วงหน้ามาเป็นเวลานานเมื่อเกษียณอายุแล้ว ปัญหาต่าง ๆ จะลดน้อยลง

ทั้งนี้เพื่อให้การเตรียมตัวเป็นไปตามความเหมาะสมกับผู้เกษียณอายุ จำเป็นที่จะต้องทราบถึงความต้องการของผู้เกษียณอายุเสียก่อน โดยจะศึกษาจากความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัยเดียวกันนั้น ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2534: 16-24) ได้กล่าวว่าความต้องการของผู้สูงอายุไม่ได้แตกต่างไปจากความต้องการพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปนัก กล่าวคือ ผู้สูงอายุต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตเช่นบุคคลทั่วไป และยังต้องการได้รับการยอมรับ การดูแล และความสุขทางใจเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยแบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็น 3 ประการ คือ

1) ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs) ทางด้านร่างกายนั้นเป็นความต้องการด้านปัจจัย 4 อันได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Security Needs) ความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) และความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs)

2) ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก บางครั้งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ลักษณะความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความยกย่องนับถือ (Sense of Recognition) ความสำคัญ (Sense of Importance) ความเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) และความมีโอกาสในการทำสิ่งที่ปรารถนา (Sense of Opportunity) เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้ทัศนคติและค่านิยมที่มีต่อคนสูงอายุเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดน้อยลง ทำให้ความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนองน้อยลงไปด้วย

3) ความต้องการทางเศรษฐกิจ ในสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ผู้สูงอายุต้องการได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลาน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายเมื่อยามเจ็บป่วย ต้องการมีบทบาททางเศรษฐกิจ ตลอดจน ต้องการบริการสวัสดิการทางสังคม (Social Welfare Services) จากทั้งรัฐและเอกชน

ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐไชย ตันติสุข (2524: 3) และ ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536: 12-24) ที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิต 3 ประการ คือ

1) ความต้องการทางกาย คือ ปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค การบริโภคอาหารครบตามหลักโภชนาการ การออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ การนอนหลับพักผ่อนที่ดี การขับถ่ายอุจจาระอย่างถูกสุขลักษณะ การเคลื่อนไหวอิริยาบถอย่างสม่ำเสมอและด้วยความระมัดระวัง และการดำรงชีวิตที่สงบ เรียบง่าย

2) ความต้องการทางด้านจิตใจ เนื่องจากผู้สูงอายุมักถูกทอดทิ้งจากสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้เกิดปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความวิตกกังวลสูง รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า ไร้ความหมาย ขาดความเคารพยกย่อง ดังนั้น สิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการทางจิตใจ ก็คือความรัก ความมั่นคงทางจิตใจ การยอมรับว่าเป็นสมาชิกของครอบครัวหรือของกลุ่ม และความสำเร็จของการทำงานบั้นปลายชีวิต ซึ่งการมีเพื่อนจะเป็นการตอบสนองความต้องการการเอาใจใส่จากคนรอบข้างได้ นอกจากนี้ การทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น งานอดิเรก หรือนันทนาการ ก็เป็นการช่วยแก้ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุลดลง

3) ความต้องการทางสังคม ผู้สูงอายุที่มีความสมดุลทางด้านอารมณ์และสังคมย่อมมีการยอมรับตนเองและผู้สูงอายุคนอื่นด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีความนับถือตนเอง หันมาสนใจตนเอง และเริ่มสนใจผู้อื่นด้วย ผู้สูงอายุต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากการอยู่ตามลำพังเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนา ซึ่งความต้องการทางสังคมที่ผู้สูงอายุต้องการ ได้แก่ การที่ผู้อื่นให้ความสำคัญ ความเป็นเจ้าของ ความยกย่องนับถือ และควมมีโอกาสกับผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตาม สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2539: 59-61) กล่าวว่า ผู้สูงอายุมีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งความเป็นปัจเจกบุคคลจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์หรือเฉพาะของผู้สูงอายุทำให้การจัดบริการใดๆ สำหรับผู้สูงอายุไม่อาจทำได้เหมาะสมกับลักษณะที่กำหนดเป็นแบบตายตัว (Stereotype) ของผู้สูงอายุแต่ละคนได้ การศึกษาเพื่อสนองความต้องการของผู้สูงอายุ จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะต้องคำนึงถึงความแตกต่างในลักษณะสังคม รวมทั้งลักษณะเฉพาะของผู้สูงอายุแต่ละคนด้วย

ทั้งนี้ มัณฑนา จริยรัตน์ไพศาล (2543: 265-267) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเตรียมตัวก่อนการเกษียณทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เตรียมตัวเกษียณและสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านจิตใจ เนื่องจากวัย 50 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นวัยใกล้เกษียณอายุงาน ซึ่งแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจเปลี่ยนไป ทำให้อาจเกิดความเหงา ว้าเหว่ เบื่อหน่ายตนเอง รวมทั้งอาจรู้สึกว้าเหว่คุณค่า ดังนั้น การเตรียมตัวโดยหากิจกรรมอื่นทดแทน เช่น งานอดิเรกต่าง ๆ งานอาสาสมัคร อาชีพทดแทน การเล่นกีฬา จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขมากกว่าการที่ไม่ได้เตรียมกิจกรรมใหม่ไว้รองรับเลย ผู้เกษียณอาจจะมีชีวิตจิตใจที่ต้อนรับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป การขาดเพื่อน ขาดอำนาจหน้าที่ การไม่ได้ทำงาน หากมีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า และไม่คาดหวังสิ่งใดจากสังคมมากเกินไป เมื่อการเกษียณอายุมาถึงก็จะไม่ประสบปัญหา นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยให้ผู้ที่กำลังจะเกษียณมีทัศนคติในทางบวกต่อตนเองและต่อการเกษียณ มีทัศนคติที่ดียอมรับการเกษียณ เป็นผลดีต่อสุขภาพของผู้สูงอายุเอง ตลอดจนสัมพันธภาพในครอบครัว สถานะทางสุขภาพ และการมีส่วนร่วมทางสังคม

2. ประโยชน์ด้านร่างกาย ผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป มักจะมีภาระหน้าที่ประจำและไม่มีเวลามากนัก อาจทำให้ละเลยในการดูแลสุขภาพร่างกายของตน ทั้งที่วัยกลางคนเป็นวัยที่หากขาดการดูแลสุขภาพร่างกาย จะส่งผลให้บุคคลแก่กว่าวัย สุขภาพเสื่อมโทรมเร็วขึ้น และส่งผลต่อเนื่องไปสู่วัยสูงอายุอีกด้วย เนื่องจากวัยสูงอายุเป็นวัยที่เจ็บป่วยได้ง่าย ถ้าปรับใจไม่ได้กับการเกษียณ ย่อมก่อให้เกิดโรคทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจแทรกซ้อนขึ้น แต่ถ้ามีการเตรียมตัวรับการเกษียณและดูแลสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ เช่น มีการออกกำลังกายตามสมควรแก่วัย มีการดูแลเรื่องโภชนาการ มีการพักผ่อนที่เหมาะสม ฯลฯ จะช่วยชะลอมิให้ความสูงอายุมารวดเร็ว ทำให้มีสุขภาพแข็งแรงและ

ส่งผลให้จิตใจมีความสุข ไม่ต้องวิตกกังวลกับปัญหาสุขภาพของตนเอง ส่งผลให้มีความพึงพอใจในชีวิตสูง นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่มีการรับรู้สภาวะสุขภาพของตนเองในทางบวก จะช่วยให้มีทัศนคติต่อตนเองในทางบวกด้วย

3. ประโยชน์ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ประโยชน์ด้านนี้เกิดได้ตั้งแต่การ เตรียมตัวในวัยกลางคน เพราะว่าวัยกลางคนนั้น ลูกหลานเติบโตเป็นหนุ่มสาวหรือแยกตัวออกไปมีครอบครัวของตนเอง ทำให้สามีภรรยาใช้เวลาว่างที่จะดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันมากขึ้น สัมพันธภาพแน่นแฟ้นขึ้น ถ้าทั้งสองฝ่ายสามารถหากิจกรรมทำร่วมกันได้ เช่น การทำงานอดิเรกด้วยกัน การช่วยเหลือสังคม งานอาชีพต่าง ๆ หรืองานบ้าน จะเป็นการแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบระหว่างสามีภรรยาในกิจกรรมของบ้านเรือน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้วัยกลางคนประสบความสำเร็จ ช่วยให้สัมพันธภาพในครอบครัวอบอุ่นขึ้น

4. ประโยชน์ด้านสังคม ผู้เกษียณที่ได้มีการเตรียมตัวไว้พร้อมนั้น ภายหลังเกษียณหากได้มีส่วนร่วมในสังคม จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมได้เป็นอย่างมาก เพราะผู้สูงอายุเป็นผู้มีประสบการณ์ สามารถที่จะให้สิ่งที่มีคุณค่าแก่สังคมได้ เช่น การเป็นสมาชิกในองค์กรของชุมชน เป็นอาสาสมัคร เป็นลูกเสือชาวบ้าน ช่วยงานการกุศลต่าง ๆ และมีผู้สูงอายุหลายท่านที่ดำรงตำแหน่งเป็นวุฒิสมาชิก เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นรัฐมนตรี แม้แต่ในธุรกิจเอกชนก็จะมีผู้สูงอายุร่วมเป็นกรรมการ เป็นที่ปรึกษา ในต่างประเทศ การมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการกิจต่าง ๆ ทั้งในรูปของการมีค่าตอบแทนหรือในรูปของอาสาสมัคร ทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคม มีสภาวะทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่ทำได้อย่างที่ได้อ้างไว้ไปแล้วข้างต้น แต่ก็มีผู้ที่พยายามศึกษาทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้สูงอายุไว้หลายท่าน ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลและแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณจะเห็นว่ามีลักษณะคล้าย ๆ กัน ซึ่งสามารถสรุปความต้องการของผู้สูงอายุเป็นด้านต่าง ๆ ออกมาเป็นแนวทางในการเตรียมตัวเพื่อชีวิตหลังเกษียณ ได้ดังนี้

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่าการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุมีความสำคัญ และมีประโยชน์ทั้งกับตัวผู้เกษียณเอง ต่อครอบครัว หรือแม้กระทั่งต่อชุมชนที่ผู้เกษียณอายุอาศัยอยู่ การเตรียมตัวล่วงหน้าจะช่วยให้ผู้เกษียณปรับตัวต่อสภาวะการณเกษียณอายุได้เร็วขึ้น การมีกิจกรรมอื่นทดแทนอาชีพ ทำให้ผู้เกษียณไม่รู้สึกเหงาและซึมเศร้า ไม่ต้องเป็นภาระวิตกกังวล ทำให้สัมพันธภาพภายในครอบครัวดีขึ้น สุขภาพจิตดีขึ้น และการร่วมกิจกรรมในสังคมของผู้สูงอายุ ก็สามารถสร้างสรรค์คุณประโยชน์แก่ชุมชน และสังคมที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่อีกด้วย (นาตยา เกรียงชัยฤทธิ์. 2543: 65-66)

ความหมายของพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ในการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการนั้น พบว่า มีการให้ความหมายและศึกษาการเตรียมตัวในแต่ละด้านทั้งที่มีความสอดคล้อง และแตกต่างกันออกไป ซึ่งล้วนแต่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ อาทิ

สุรกุล เจนอบรม (2534: 66-82) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุว่า ต้องมีการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่

1. การเตรียมตัวด้านร่างกายและจิตใจ เป็นการเตรียมตัวเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายและจิตใจไปพร้อมกัน เนื่องจากความเสื่อมของสุขภาพร่างกายจะส่งผลกระทบต่อสภาวะด้านจิตใจด้วย
2. การเตรียมตัวด้านรายได้และการใช้จ่าย เป็นการเตรียมตัวด้านรายได้ และวางแผนการใช้จ่ายเพื่อให้มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีและเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ลดรายจ่ายทิ้งเพื่อบริหารหลังการเกษียณอายุ สะสมทรัพย์สินในรูปแบบของการฝากสะสม การซื้อพันธบัตร การประกันชีวิต การประกันสุขภาพ ประกันอุบัติเหตุ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและเกิดความสุขในวัยสูงอายุ
3. การเตรียมตัวด้านงานอดิเรก เป็นการเตรียมตัวเกี่ยวกับงานพิเศษที่ทำเพื่อความเพลิดเพลิน หรือเป็นงานที่ทำรองจากงานหลัก โดยทั่วไปมักทำในยามว่างจากงานประจำ ซึ่งมีคุณค่าต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ สร้างมิตรภาพอันดีต่อกัน ให้ความรู้ ฝึกทักษะและช่วยให้มีความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ งานอดิเรกที่นิยมกันมาก มี 4 ประเภท คือ ประเภทงานสะสม งานประดิษฐ์ งานศิลปะ และเกม กีฬา
4. การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย เป็นการเตรียมหาที่อยู่อาศัยหลังจากการเกษียณอายุที่ไม่สามารถพักอาศัยในบ้านพักราชการได้อีกแล้ว โดยควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ คือ ลักษณะของที่อยู่อาศัยและงบประมาณในการซื้อและก่อสร้าง ความสะดวกในการเดินทางทั้งของตนเองและลูกหลาน ขนาดของที่อยู่อาศัยที่มีความพอดีกับครอบครัว สภาพของเพื่อนบ้านและชุมชนต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสภาพของสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพร่างกาย
5. การเตรียมตัวด้านการมีส่วนร่วมในสังคม เป็นด้านที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะภายหลังจากการเกษียณอายุไปแล้ว จะมีเวลาว่างมาก ดังนั้นจึงควรวางแผนล่วงหน้าว่า นอกจากเวลาที่เหลือจากการทำงานอดิเรกแล้วนั้น ผู้สูงอายุควรเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ในสังคม เช่น กิจกรรมทางการเมือง กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมหาความรู้เพิ่มเติม กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมด้านศิลปะ กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมทางกีฬา หรือกิจกรรมอาสาสมัคร

ทิพาพร ทองสว่าง (2541: 16) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ให้ความหมายของการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุว่าหมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุโดยมีการแสดงพฤติกรรมหรือการแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. การเตรียมตัวด้านร่างกาย โดยการศึกษาหาความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การตรวจสุขภาพ มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับสภาพร่างกาย การรับประทานอาหารถูกสัดส่วนและควบคุมน้ำหนัก และการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ

2. การเตรียมตัวด้านจิตใจ โดยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและสังคม มองโลกในแง่ดีและยอมรับสภาพต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ การสร้างสัมพันธภาพกับคนในครอบครัว และการพักผ่อนหย่อนใจ

3. การเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ มีการประเมินรายรับ-รายจ่ายภายหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้า ตลอดจนการระดมเงินต่าง ๆ มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินและเตรียมสะสมเงินไว้ใช้ภายหลังเกษียณอายุ เช่น การประกันชีวิต ประกันสุขภาพ และการฝากสะสมทรัพย์ มีการเตรียมสำรองเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ควรเตรียมทำพินัยกรรมให้เรียบร้อย มีการเตรียมหารายได้พิเศษหรือเตรียมอาชีพสำรอง

4. การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย มีการเตรียมหรือกำหนด สถานที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณอายุ ควรเหมาะสมกับสุขภาพ ไม่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน มีการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในวัยสูงอายุ เช่น การจัดบ้านและสิ่งแวดล้อม ควรจะวางแผนว่าจะอยู่ที่ไหน กับใคร ผู้ให้อาศัยยอมรับหรือไม่ และควรง่ายต่อการติดต่อกับญาติมิตรสหายเมื่อต้องการความช่วยเหลือ

5. การเตรียมตัวด้านการใช้เวลา มีการวางแผนการใช้เวลาทำกิจกรรมประจำวันไว้ล่วงหน้า มีการเตรียมงานอดิเรกไว้ทำในยามว่างตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุ มีการวางแผนเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม เช่น การสมัครเป็นสมาชิกสมาคมและชมรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เป็นต้น

ส่วน รัชณี ฝนทองมงคล (2538: 52-54) กล่าวว่า ควรมีการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่

1. การเตรียมตัวด้านงานอดิเรก เป็นการเตรียมตัวเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดความเพลิดเพลินจากงานอดิเรกนั้น อันได้แก่ การปลูกต้นไม้ดอกไม้ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ขนมน งานบ้าน การลงทะเบียนเรียนในวิชาที่สนใจ การอ่านหนังสือ และการท่องเที่ยว

2. การเตรียมตัวด้านสุขภาพ เป็นการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ และให้ความสนใจเป็นพิเศษเมื่อมีอายุมากขึ้น มีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ไปพบแพทย์เป็นประจำ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

3. การเตรียมตัวด้านอาชีพ เป็นการเตรียมตัวเพื่อช่วยในเรื่องรายได้ที่ลดลง และช่วยในเรื่องของการมีเวลาว่าง โดยมีอาชีพที่สามารถทำได้ตามที่ตนต้องการในขณะเดียวกัน

4. การเตรียมตัวด้านรายได้ เป็นการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อให้เกิดความสมดุลทางรายรับรายจ่าย โดยการออมทรัพย์ และบริหารเงินบำนาญบำนาญที่ได้มาอย่างสมดุลกับรายจ่าย

5. การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย เป็นการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยให้กับตนเอง เนื่องจากมีข้าราชการเพียงบางส่วนที่สามารถพักอาศัยในบ้านพักราชการ ซึ่งไม่สามารถพักอยู่ได้ตลอดไป ทั้งนี้การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย จำเป็นต้องเตรียมให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ

สมศรี กันทะมาลา (2529: 71-77) ได้ศึกษาการส่งเสริมบทบาทของผู้เกษียณอายุให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และสรุปว่า ควรจะมีการเตรียมตัวในเรื่องต่อไปนี้

1. การเตรียมพร้อมทางด้านร่างกายดูแลสุขภาพอย่างดีและถูกต้อง เพื่อพร้อมที่จะเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงความชราภาพ

2. เตรียมสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวัยที่เสื่อมลง สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย สภาพแวดล้อมเหมาะสม

3. เตรียมทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ปล่อยให้ตนเองมีเวลาว่าง จะทำให้มีเวลาคิดถึงตนเองในทางที่ก่อความเบื่อหน่าย และข้อสำคัญการมีกิจกรรมทำ ทำให้เกิดความปรารถนาปรองและคล่องแคล่ว

4. เตรียมใจให้ยอมรับว่าจะต้องละเว้นจากงานประจำ เปลี่ยนบทบาทใหม่

5. เตรียมบริหารเวลา เตรียมจัดตารางเวลาให้เหมาะสมทำให้ชีวิตมีความสุขกับเวลาที่หมดไป

เบญจมา เลาหุนรังษี (2534: 9-10) ได้ศึกษาการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ ว่าควรมีการเตรียมตัวใน 5 ด้าน ได้แก่

1. การเตรียมตัวด้านการเงิน เป็นการเตรียมตัวด้านรายได้ การประเมินรายรับ-รายจ่าย การเตรียมสะสมเงินสำรอง ไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน การทำพินัยกรรม

2. การเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัย เป็นการวางแผนที่จะอยู่อาศัยในบั้นปลายของชีวิต ซึ่งจะมีการพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ว่าจะอยู่ที่ไหนและกับใคร และจะต้องพิจารณาสภาพที่อยู่ ซึ่งหมายถึง ลักษณะบ้าน การจัดบ้านและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เหมาะสมกับข้อจำกัดของผู้สูงอายุ

3. การเตรียมตัวด้านจิตใจ เป็นการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลง โดยมองโลกในแง่ดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ยอมรับการเกษียณอายุ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ

4. การเตรียมตัวด้านร่างกาย เป็นการเตรียมสุขภาพร่างกาย โดยหมั่นหาความรู้เรื่องสุขภาพ รับประทานอาหารให้ถูกส่วน ออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติที่ถูกสุขวิทยา มีการตรวจสุขภาพร่างกายและไปพบแพทย์ตามนัดอย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง

5. การเตรียมตัวด้านการใช้เวลา เป็นการวางแผนในการใช้เวลาเกี่ยวกับ การทำกิจกรรมประจำวันภายหลังการเกษียณอายุราชการ การทำงานที่มีรายได้ การทำงานอดิเรกหลักงานเกษียณ และการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม

ซึ่งจากการประมวลเอกสาร จะเห็นได้ว่า การเตรียมตัวด้านร่างกาย และการเตรียมตัวด้านจิตใจ มีความเชื่อมโยงกันเป็นอย่างมากแทบจะแยกกันไม่ได้ กล่าวคือ เมื่อร่างกายมีความเจ็บป่วย สภาพจิตใจก็พลอยได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย หรือแม้แต่สภาพจิตใจที่หดหู่ ก็มีผลกระทบต่อร่างกายตามไปด้วย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้รวมการเตรียมตัวด้านร่างกายและจิตใจเข้าด้วยกัน ให้เป็นการเตรียมตัวเพียงด้านเดียว คือ การเตรียมตัวด้านร่างกายและจิตใจ

และจะเห็นว่า การศึกษาการเตรียมตัวด้านรายได้และการใช้จ่าย การเตรียมตัวด้านรายได้ การเตรียมตัวด้านการเงิน และการเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกัน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาศึกษาการเตรียมตัวด้านดังกล่าว เป็นการเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ในการศึกษาการเตรียมตัวด้านงานอดิเรก ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม และด้านการใช้เวลาว่าง มีความสอดคล้องกันในเรื่องการใช้เวลาที่มีมากขึ้นภายหลังจากการเกษียณอายุราชการให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการศึกษาศึกษาการเตรียมตัวในด้านดังกล่าว เป็นการเตรียมตัวด้านการใช้เวลาว่าง

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ โดยผู้วิจัยได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการว่า หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ และแนวโน้มที่จะกระทำหรือปฏิบัติของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ

1.1 ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ หมายถึง การเตรียมตัวในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ในเชิงกายภาพและสรีรวิทยา ด้านการเสื่อมถอยของอวัยวะต่าง ๆ โรคภัยที่เกิดขึ้น การป้องกันและหลีกเลี่ยงโรคภัยต่าง ๆ การดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง การพักผ่อนให้เพียงพอ การออกกำลังกาย และโภชนาการที่เหมาะสม และการเตรียมตัวในด้านจิตใจ คือ การปรับตัวในด้านจิตใจ ความเสื่อมถอยและความหดหู่ทางจิตใจ ตลอดจนการปรับตัวให้มี

สุขภาพจิตที่ดี มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน รู้จักปลง และปล่อยวางเมื่อช่วงเวลาแห่งการเกษียณอายุมาถึง

1.2 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การเตรียมตัวในด้านเศรษฐกิจทั้งด้านรายรับและรายจ่ายต่าง ๆ โดยมีการออมทรัพย์ เก็บสะสมไว้ใช้ในช่วงชีวิตหลังเกษียณอายุราชการที่ฐานะทางการเงินเริ่มจะลดน้อยลง โดยหมายรวมถึงการวางแผนทำธุรกิจ การประกอบอาชีพเสริมหลังเกษียณอายุราชการ ตลอดจนรายได้ที่ได้มาจากบุตรหลาน หรือญาติพี่น้อง

1.3 ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การเตรียมตัวล่วงหน้าว่า ภายหลังจากเกษียณอายุราชการ ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการจะพักอาศัยอย่างไร จะอยู่อาศัยในบ้านพักของตนเอง อยู่กับบุตรหลาน ญาติพี่น้องคนใด และอย่างไร หรืออยู่สถานสงเคราะห์ ตลอดจนการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และความรู้ในการตกแต่ง ปรับปรุง และซ่อมแซมบ้านด้วยตนเองตามความสามารถของร่างกายที่มีอยู่

1.4 ด้านการใช้เวลาว่าง หมายถึง การเตรียมตัวในการมีส่วนร่วมในสังคมและชุมชน เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มและชมรมต่าง ๆ เพื่อพบปะสังสรรค์กับบุคคลในวัยเดียวกัน ตลอดจนมีการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือและทำงานในกิจกรรมของสังคมและชุมชน ซึ่งอาจร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะที่ปรึกษาในโครงการของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ของชุมชน รวมไปถึงงานด้านอาสาสมัครและอื่น ๆ ที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการสามารถทำได้ เป็นต้น มีการเตรียมตัวที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพื่อความเพลิดเพลินหรือสันทนาการ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงต้นไม้ การตกแต่งสวน การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ การทำขนม การศึกษา ธรรมะ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ในการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ ได้มีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไป แต่ด้วยความหมาย และการปฏิบัติที่สอดคล้องกันของพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุ ดังจะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไป

การศึกษาของ ดารณีย์ ศรีสวัสดิ์กุล (2539: 100) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมการเกษียณอายุราชการของข้าราชการกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย และจิตใจ ด้านที่พักอาศัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านกิจกรรมงานอดิเรก และ ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม พบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวทั้ง 5 ด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพบว่า ให้ความสำคัญในการเตรียมตัวระดับปานกลางในด้านสุขภาพกายและจิตใจ เป็นอันดับแรก

รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ด้านที่พักอาศัย และด้านกิจกรรมงานอดิเรก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงจันทร์ บุญรอดชู (2540: 126) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข 5 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเตรียมตัวเกษียณอายุโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาถึงการเตรียมตัวในแต่ละด้าน พบว่า มีการเตรียมตัวด้านจิตใจและอารมณ์ในระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านร่างกาย ตามลำดับ ส่วนการเตรียมตัวด้านการเงินและการใช้จ่าย และด้านการใช้เวลา นั้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ในด้านการใช้เวลามีระดับการเตรียมตัวน้อยที่สุด

ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ สุทธินันท์ น้ำเพชร (2542: 153-154, 163) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการปรับตัวของผู้สูงอายุภายหลังเกษียณอายุราชการ ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 220 คน พบว่า การเตรียมตัวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านงานอดิเรก และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ดี ร้อยละ 49.1 มีการเตรียมตัวในระดับปานกลาง และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 39.1 และร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ทิพาพร ทองสว่าง (2541: 268) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของผู้ใหญ่วัยกลางคน พบว่า ระดับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของผู้ใหญ่วัยกลางคน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีชวนไชยสิทธิ์ (2540: 83) ที่ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจที่กำลังจะเกษียณอายุ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการในระดับปานกลาง

การศึกษาของ เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534: 75-76) พบว่า ผู้เกษียณอายุราชการที่มีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการด้านการเงิน ในระดับดี และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.5 เท่า ๆ กัน ด้านที่อยู่อาศัยมีการเตรียมตัวในระดับดี ร้อยละ 56.9 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 39.2 ส่วนการเตรียมตัวในระดับไม่ดี มีเพียงร้อยละ 3.9 เท่านั้น ด้านจิตใจ พบว่า ร้อยละ 50.8 มีการเตรียมตัวอยู่ในระดับดี รองลงมาคือระดับปานกลางและระดับไม่ดี ร้อยละ 30.0 และ ร้อยละ 19.2 ตามลำดับ การเตรียมตัวด้านร่างกาย มีการเตรียมตัวในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.2 และ ระดับไม่ดี ร้อยละ 27.7 ส่วนด้านการใช้เวลา มีการเตรียมตัวอยู่ในระดับดี ร้อยละ 39.2 รองลงมาคือระดับปานกลาง และไม่ดี ร้อยละ 36.2 และ ร้อยละ 24.6 ตามลำดับ

การวัดพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากฎการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ ตามแนวคิดของนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของรัชนี ฝนทองมงคล (2538) เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534) ศศิมา ทวีสิน (2538: 46) โดยมีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.86 ศศิมา นิรินธนาชาติ (2540: 46) โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.691 มีลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ ที่แสดงถึงการรับรู้เชิงประเมินค่า และความรู้สึกรู้สึกต่อการเกษียณอายุราชการ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6-1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

แนวคิดในการอธิบายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ผู้วิจัยกำหนดโดยแนวคิดของคอนโนลลีย์ และบรุนเนอร์ (Bengtson. 1999: 175; citing Connolly; & Bruner. 1973) ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก เป็นแนวทางเบื้องต้นในการกำหนดตัวแปรที่ศึกษา โดยปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้น ผู้วิจัยกำหนดโดยแนวคิดระยะของการเกษียณอายุของ แอทชลีย์ และบาร์ช (Atchley; & Barusch. 2004) และ แนวคิดองค์ประกอบสำคัญของการเกษียณอายุอย่างประสบความสำเร็จ ของเฮเนส (Haynees. 1993) ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกนั้น ผู้วิจัยกำหนดโดยแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของแอทชลีย์และบาร์ช (Atchley; & Barusch. 2004) ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องของบางประการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และการมีภาระเลี้ยงดู ดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป

คอนโนลลีย์ และบรุนเนอร์ (Bengtson; & Schaie. 1999: 175; citing Connolly; & Bruner. 1973) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมประจำวันของบุคคลนั้น เป็นโครงสร้างทางความคิดที่มีนัยของการกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม กับการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมมากเท่า ๆ กัน ซึ่งความสามารถประเภทนี้มีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการเลือกสรรสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะออกจากสภาพแวดล้อมโดยรวม โดยต้องการข้อมูลเพื่อริเริ่มการกระทำ

ตามวิถีทางที่เลือกไว้ การริเริ่มการเคลื่อนไหวตามลำดับขั้น ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และการเรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลว เพื่อสร้างแผนงานใหม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมตามความสามารถในการดำรงตน (Competence Behavior) เกี่ยวข้องกับการประยุกต์กลไกทางการรู้การคิดในสถานการณ์เฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจกลับมามีปฏิสัมพันธ์กับระดับพัฒนาการของบุคคลได้ เนื่องจากกระบวนการการรู้การคิดขั้นพื้นฐาน ถูกนิยามเชิงปฏิบัติการว่า เป็นตัวแทนของกลุ่มลักษณะทางจิตใจ จึงไม่สามารถนำกระบวนการเฉพาะกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งมาใช้ในการอธิบายความแตกต่างของความสามารถในการดำรงตนในชีวิตประจำวันได้ในสถานการณ์เฉพาะใด ๆ ดังนั้นความสามารถในการดำรงตนในชีวิตประจำวันจึงเป็นปรากฏการณ์ประเภทหนึ่งของกระบวนการขั้นพื้นฐานหลาย ๆ กระบวนการของการรู้การคิด ซึ่ง ถ้ามีการให้รางวัลเพื่อจูงใจถึงระดับที่เป็นขั้นต่ำตามความต้องการ บุคคลอาจยินดีที่จะกระทำการปรับตัวในสถานการณ์ประจำวันเฉพาะ หรือทั่ว ๆ ไปได้ (งามตา วนิทนันท. 2545: 635-636)

นอกจากนี้ คอนโนลลีย์ และเบรูนอร์ (Bengtson; & Schaie. 1999: 175; citing Connolly; & Bruner. 1973) ได้เสนอแนวคิดหนึ่งที่พยายามให้ความหมายของคำว่า ความสามารถในการดำรงตนในชีวิตประจำวัน (Everyday Competence) คือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความกลมกลืนระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม (Person - Environment Fit) ซึ่งหมายถึง ความสอดคล้องกันระหว่างความสามารถทางการรู้การคิดของบุคคลและสภาวะที่บุคคลต้องเผชิญกับการเรียกร้องจากสภาพแวดล้อม เพราะความสามารถในการดำรงตนไม่ได้เกิดขึ้นจากลักษณะของบุคคลหรือสภาพแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง หากเกิดควบคู่กันไป ซึ่งแนวคิดนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองกิจกรรมและข้อเรียกร้องในโลกแห่งความจริง ทั้งนี้ แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความกลมกลืนระหว่างความสามารถในการดำรงตนของบุคคล กับสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นแนวคิดหนึ่งที่พยายามอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ที่เปลี่ยนแปลงไปในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่เรียกร้องกดดันบุคคล จัดเป็นแนวคิดที่มุ่งอธิบายพฤติกรรมของผู้สูงอายุด้วยสหวิทยาการ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของการศึกษาวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (งามตา วนิทนันท. 2545: 636, 638; อ้างอิงจาก Bengtson; & Schaie. 1999: 175)

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะยึดหลักปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกข้างต้น ในการกำหนดกรอบการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

เนื่องจากการเกษียณอายุราชการ เป็นสถานการณ์หนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้น ในการศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น จะเห็นได้ว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณที่มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อตนเอง ทั้งที่อาจเกิดจากลักษณะส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อม ซึ่งในการศึกษาปัจจัยภายในตัวบุคคล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความกลมกลืนระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม (Person-Environment Fit) แนวคิดของแนวคิดระยะของการเกษียณของแอตชลีย์ และบาร์ช (Atchley; & Barusch. 2004) และแนวคิดองค์ประกอบสำคัญของการเกษียณอายุอย่างประสบความสำเร็จ ของเฮเนส (Haynees. 1993) ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

แอตชลีย์ และบาร์ช (Atchley ; & Barusch. 2004: 258-261) กล่าวว่า การเกษียณอายุการทำงาน เป็นกระบวนการที่บุคคลต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ และมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นภายในระยะของการเกษียณ (Phases of Retirement) ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนเกษียณอายุ (Preretirement Phase) ระยะดื่มน้ำผึ้งพระจันทร์ (Honeymoon Phase) ระยะเกษียณจากงานประจำอย่างฉับพลัน (Immediate Retirement Routine Phase) ระยะการพักผ่อนและการผ่อนคลาย (Rest and Relaxation Phase) ระยะเริ่มเบื่อหน่าย (Disenchantment Phase) ระยะเริ่มปรับตัว (Reorientation Phase) ระยะการเกษียณจากงานประจำ (Retirement Routine Phase) ระยะการสิ้นสุดของการเกษียณ (Termination of Retirement Phase)

ทั้งนี้ระยะของการเกษียณที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้มากที่สุด คือระยะก่อนเกษียณอายุ (Preretirement Phase) ซึ่งประกอบด้วย 2 ระยะ คือ

1.ระยะไกล (Remote Phase) เป็นระยะก่อนการเกษียณเป็นเวลานาน ๆ จึงทำให้ผู้เกษียณอายุยังมองภาพการเกษียณของตนเองได้ไม่ชัดเจน ยังคงมีมุมมองที่ดีต่อการเกษียณอายุ และมองว่าเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นกับตนเองสักวันหนึ่ง

2. ระยะใกล้ (Near Phase) เป็นระยะที่การเกษียณใกล้เข้ามา การปรับตัวเพื่อเตรียมรับการเกษียณจะขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนบุคคลหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีสิ่งสำคัญ 2 ประการ ที่มักจะเกิดขึ้นในระยะนี้ คือ ประการแรก ผู้เกษียณอายุจะเริ่มแยกตัวเองออกจากงาน และสถานการณ์ทางสังคมที่เคยรับผิดชอบ โดยอาจจะเริ่มรับเอาทัศนคติบางอย่างในช่วงเวลาสั้น ๆ นี้ เช่น อาจจะเริ่มมองว่างานที่ทำอยู่เป็นการแบกรับภาระมากขึ้น เริ่มมีความรู้สึกต่อความนึกคิดของผู้อื่นต่อตนเอง ประการที่สอง ผู้เกษียณอายุมักจะจินตนาการถึงการเกษียณอายุของตนเอง ซึ่งจะเป็นภาพ

อนาคตที่ชัดเจนขึ้น ความกังวลที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวกับรายได้และสุขภาพ และมีความกังวลเล็กน้อยเกี่ยวกับการไม่มีงานทำ

ในขณะนี้ ถ้าบุคคลมีการเตรียมตัวที่จะเกษียณอายุการทำงาน จะมีความพร้อมที่จะเกษียณอายุ ไม่วิตกกังวลต่อการเกษียณอายุ หรือมีความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อย นอกจากนั้น การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ ยังสามารถช่วยลดความวิตกกังวลต่อการเกษียณอายุได้

ทั้งนี้ เฮนเนส (Haynees. 1993: 7-8) ได้กล่าวว่า ในการที่จะเกษียณอายุการทำงานอย่างประสบความสำเร็จ จะต้องมียอดประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (ดูภาพประกอบ 3)

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบสำคัญของการเกษียณอายุอย่างประสบความสำเร็จ
(The Necessary Ingredients for Successful Retirement)

ที่มา : Haynes E. Marion. (1993). *From Work to Retirement*. p.7.

1. สภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี (Financial Well-Being) โดยการที่จะมีสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดีนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับเรามีเงินทุนสำรอง เงินบำนาญ และความต้องการใช้เงินตามรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งจะต้องมีการคำนวณจัดสรรงบประมาณไว้ก่อนการเกษียณจะมาถึง โดยพิจารณาความสามารถในการหารายได้ของตัวเองและค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต

2. สภาวะทางกายภาพที่ดี (Physical Well-Being) เป็นสภาวะที่มีขอบเขตกว้างมาก ซึ่งการพิจารณาจะขึ้นอยู่กับเราดูแลสุขภาพอย่างไรให้ยังคงมีสุขภาพที่ดีตามวัย มีการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีสุขภาพร่างกายที่ดีในอนาคต โดยมีการรายงานจากศูนย์ควบคุมโรค พบว่า ผู้ที่มีอายุยืนยาวนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากพันธุกรรม ร้อยละ 25 และเป็นผลมาจากรูปแบบใช้ชีวิต และสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 75

3. สภาวะทางอารมณ์ที่ดี (Emotional Well-Being) นอกจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี และการมีสุขภาพร่างกายที่ดีแล้ว การปรับอารมณ์ความรู้สึก ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต

ภายหลังการเกษียณอายุ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการใหม่ของบุคลิกภาพส่วนบุคคล ที่พ้นจากหน้าที่ที่รับผิดชอบ ปล่อยภาระหน้าที่ที่ทำงานไว้เบื้องหลัง มีเพื่อนและสังคมใหม่ นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิกครอบครัว รวมทั้งทำกิจกรรมที่สามารถคงความภาคภูมิใจในตนเองในระดับสูงไว้ได้ ดังนั้น การปรับตัวได้เป็นอย่างดีในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว จะช่วยให้ผู้เกษียณอายุมีสภาวะจิตใจที่ดีภายหลังการเกษียณอายุได้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการมีสภาวะจิตใจที่ดีภายหลังการเกษียณอายุก็คือ การมีเจตคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ เพราะเป็นที่แน่นอนว่า เมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ผู้เกษียณอายุไม่เพียงแต่จะดำรงสถานะเป็นผู้เกษียณอายุเท่านั้น หากแต่ยังดำรงสถานะเป็นผู้สูงอายุอีกด้วย การมีเจตคติที่ดีต่อการสูงอายุ จึงเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการปรับสภาวะจิตใจของผู้เกษียณอายุ

จากแนวคิดระยะของการเกษียณของแอทชลีย์และบาร์ช (Atchley; & Barusch. 2004) และแนวคิดองค์ประกอบสำคัญของการเกษียณอายุอย่างประสบความสำเร็จของเฮเนส (Haynees. 1993) โดยพิจารณาถึงปัจจัยภายในตัวบุคคลตามแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความกลมกลืนระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม (Person-Environment Fit) อันเป็นกระบวนการการรู้การคิดขั้นพื้นฐาน ที่เป็นลักษณะทางจิตใจ พบว่า การมีเจตคติที่ดีต่อการเกษียณอายุ การมีสุขภาพที่ดี การมีสภาพเศรษฐกิจที่ดี และการเห็นคุณค่าในตนเอง จะทำให้ผู้ที่กำลังจะเกษียณอายุมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุและมีการดำเนินชีวิตภายหลังการเกษียณอายุได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ โดยมีปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถในของตน ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง

เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

เจตคติ (Attitude) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย เช่น ออลพอร์ท (เพชริดา บุญหนู. 2545: 33; อ้างอิงจาก Allport. 1935: 128) กล่าวว่า เจตคติ เป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลอันเกิดจากประสบการณ์ เป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออก หรือพฤติกรรมของบุคคลเพื่อตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เซลล์แมน และเซียร์ส (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541: 367; อ้างอิงจาก Zellman; & Sears. 1971) กล่าวว่า เจตคติ เป็นสิ่งที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งสังคมประภคิตมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเจตคติ เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงทิศทางการได้จากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก หรืออาจเปลี่ยนแปลงความ

เข้มข้นจากมากไปน้อย หรืออาจจะหยุดเลิกไปเลย เจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของชุมชนที่เป็นสมาชิกอยู่ โดยเจตคติจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกล้าที่จะเผชิญหรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้าที่ประสบอยู่

นอกจากนี้ ยังมีผู้นิยามคำว่าเจตคติไว้อีกมากมาย การสำรวจระยะแรกจนถึงปี ค.ศ. 1939 เนลสัน (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 7; อ้างอิงจาก Nelson. 1939) พบว่า มีการให้นิยามแตกต่างกันถึง 30 นิยาม ต่อมา ฟิชไบน์ และไอเซน (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 7; อ้างอิงจาก Fishbein; & Ajzen. 1972) พบค่านิยามที่แตกต่างกันถึง 500 นิยาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานิยามตามที่มีนักวิชาการรวบรวมและจำแนกความหมายออกเป็น 3 กลุ่ม โดยอาศัยองค์ประกอบของเจตคติเป็นเกณฑ์ (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 7)

ธีระพร อุวรรณโณ (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 8; อ้างอิงจาก ธีระพร อุวรรณโณ. 2533) ได้ให้ความหมายโดยจำแนกนิยามเจตคติตามจำนวนองค์ประกอบ ซึ่งแบ่งได้ 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. เจตคติมีสามองค์ประกอบ

องค์ประกอบของเจตคติตามแนวความคิดนี้ประกอบด้วย ปัญญา อารมณ์ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำ โดยกลุ่มที่เชื่อว่ามีสามองค์ประกอบได้ให้ค่านิยามของเจตคติไว้ว่า เป็นระบบที่คงทนขององค์ประกอบสามองค์ประกอบที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ที่หมายหนึ่ง ซึ่งองค์ประกอบด้านปัญญาเป็นความเชื่อเกี่ยวกับที่หมาย องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวกับที่หมาย และองค์ประกอบด้านแนวโน้มในการกระทำเป็นการกำหนดล่วงหน้าให้มีการกระทำต่อที่หมาย

นักวิชาการกลุ่มที่นิยามในลักษณะที่เจตคติมีสามองค์ประกอบ คือ ปัญญา อารมณ์ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำ ได้แก่ เซกอร์ดและแบคแมน (Secord; & Backman. 1967) โฮฟแลนด์ (Hovland. 1960) เครชและคนอื่น ๆ (Krech; and others. 1948) และ เซรฟ์และแคนทริล (Sherif; & Cantril. 1945) (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 8; อ้างอิงจาก ธีระพร อุวรรณโณ. 2533)

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ

องค์ประกอบของเจตคติตามแนวความคิดนี้ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก โดยกลุ่มที่เชื่อว่าเจตคติมีสององค์ประกอบได้ให้ค่านิยามของเจตคติว่า เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะประเมินสัญลักษณ์หรือที่หมายหรือแง่มุมของโลกของตนในทางดีหรือไม่ดี เจตคติดังกล่าวประกอบสององค์ประกอบเข้าด้วยกัน คือ อารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นแกนกลางของความชอบหรือไม่ชอบ และปัญญาหรือความเชื่อที่เป็นส่วนของการบรรยายที่หมายของเจตคติ บรรยายลักษณะ และบรรยายความสัมพันธ์กับที่หมายอื่น

นักวิชาการที่นิยามเจตคติมีสององค์ประกอบ คือ อารมณ์ความรู้สึก และ ปัญญา ได้แก่ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1966) และ แคตซ์ (Katz. 1960) (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 8-9; อ้างอิงจาก ธีระพร อุวรรณโน. 2533)

3. เจตคติมีหนึ่งองค์ประกอบ

เจตคติมีหนึ่งองค์ประกอบนั้น หมายถึงองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งมีแกนกลางอยู่ที่การประเมิน แนวคิดที่นิยามเจตคติเป็นองค์ประกอบเดียว ได้ให้คำนิยามไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความเข้มของอารมณ์ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ ในทางสนับสนุนหรือต่อต้านที่หมายทางจิต ซึ่งที่หมายทางจิต หมายถึง วัตถุ ความคิด แบบแผนการกระทำ รูปแบบความประพฤติ อุดมการณ์ หลักจริยธรรม คำขวัญ หรือสัญลักษณ์ที่บุคคลอาจแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบได้ นักวิชาการกลุ่มที่นิยามว่า เจตคติมีองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกเพียงองค์ประกอบเดียว ได้แก่ เฮอร์สโตน (Thurstone. 1959) ดิวอี้และฮัมเบอร์ (Dewey; & Humber. 1966) ฮิลล์ (Hill. 1981) เบม (Bem. 1970) และ ออสกู๊ดและคนอื่นๆ (Osgood; and others. 1960) (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 9; อ้างอิงจาก ธีระพร อุวรรณโน. 2533)

ดังนั้น การที่บุคคลมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งสูง บุคคลก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นสูงด้วยเช่นกัน ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการกระทำพฤติกรรม บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ หรืออาจจะไม่ทำเลย เจตคติต่อการเตรียมการเตรียมตัวเกษียณก็เช่นเดียวกัน ถ้าข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเตรียมการเตรียมตัวเกษียณ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมเตรียมการเตรียมตัวเกษียณอายุ ก็มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุต่ำ

สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเจตคติตามการนิยามของกลุ่มแนวคิดเจตคติมีหนึ่งองค์ประกอบ เนื่องจากองค์ประกอบด้านความรู้สึกเป็นองค์ประกอบที่นักวิชาการทั้ง 3 กลุ่ม ใช้วัดร่วมกัน และการวัดเจตคติจะวัดองค์ประกอบเดียวหรือมากกว่าก็ได้ (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 9; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาและไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับการวัดพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ที่จะวัดถึงแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมด้วย

งานวิจัยของ ธาดา วิมลวัตรเวที (2543: 129,160) ได้ศึกษาถึงการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงานของบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 392 คน จากสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า เจตคติต่อการเกษียณอายุและเจตคติต่อการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก($r=.303$) กับการปฏิบัติในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ บุคลากรที่มีเจตคติทางบวกต่อการเกษียณและมีเจตคติทางบวกต่อการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงาน มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติในการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงาน

นอกจากนั้น ยังมีงานของ ศศิมา ทวีสิน (2542: 78) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลกับการเตรียมตัวในการดำรงชีวิตเมื่อเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ที่จะเกษียณอายุร พ.ศ. 2538-2540 จำนวน 292 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมตัวในการดำรงชีวิตเมื่อเกษียณอายุมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74.7 โดยมีการเตรียมตัวระดับสูงที่สุด ระดับสูง ระดับปานกลาง ระดับต่ำ และระดับต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 21.9 ร้อยละ 49.7 ร้อยละ 20.9 ร้อยละ 6.8 และร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

จากการประมวลเอกสารและผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ทำให้ข้าราชการครูที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการในระดับมากด้วย ดังนั้น เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณ อายุราชการ หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อการกระทำ หรือปฏิบัติพฤติกรรมการเตรียม ตัวเกษียณอายุราชการ และอารมณ์ความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อแนวโน้มที่จะกระทำ หรือปฏิบัติ พฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีทั้งความรู้สึกด้านบวกหรือความรู้สึกที่ดีต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และความรู้สึกด้านลบหรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียม ตัวเกษียณอายุราชการ ซึ่งจะส่งผลต่อการยอมรับในการปรับตัวและการดำรงชีวิตภายหลังการเกษียณ อายุราชการต่อไป

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) ศศิมา ทวีสิน (2538) โดยมีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.79 และ ทฤษฎี ขวัญไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.955 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6-1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน

ภาวะสุขภาพและการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ หมายถึงถึงสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้วย เพราะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันตลอดเวลา สุขภาพเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมวางแผนการ เกษียณอายุ ในด้านการใช้เวลาว่าง เพื่อที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้

สปีค และคนอื่น ๆ (Speak; and others. 1989: 95) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ภาวะสุขภาพว่า หมายถึง ความคิดของบุคคลที่รวบรวมขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงการประเมินภาวะสุขภาพโดยทั่ว ๆ ไปของเขา ทั้งทางวัตถุพิสัย และจิตพิสัย ซึ่งการให้บุคคลประเมินตนเองนับว่ามีความสำคัญ แม้ว่าโดยข้อเท็จจริงแล้ว ภาวะสุขภาพโดยการตรวจทางการแพทย์กับที่บุคคลประเมินตนเองอาจจะไม่ตรงกันนัก บางคนมีสุขภาพทางกายไม่ดี แต่เมื่อเขาคิดว่าตนสุขภาพแข็งแรง ไม่ได้เป็นอะไร ก็อาจทำให้เขาเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีได้ เพราะบุคคลผู้นั้นจะยังคงอยู่อย่างมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิต ในทางตรงกันข้าม บางคนอาจมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง แต่หากเขาคิดว่าตนมีสุขภาพไม่ดี ก็จะทำให้เกิดความวิตกกังวลและกลายเป็นผู้ที่มีลักษณะเยี่ยงคนสุขภาพไม่ดีได้ (ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์. 2540: 20-21; อ้างอิงจาก Derghorn. 1981)

การศึกษาของสมนัส วงศ์บุญชร (2537: 100) และจารุพันธ์ สมบูรณ์สิทธิ์ (2535: 99) พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ ดวงพร รัตนอมรชัย (2535: 105) ที่พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 87) เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจที่กำลังจะเกษียณอายุ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนเกษียณอายุราชการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.0286 นั่นคือ ข้าราชการตำรวจที่กำลังจะเกษียณอายุมีการรับรู้ภาวะสุขภาพแตกต่างกัน จะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน จึงน่าที่จะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนว่า หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการรับรู้และประเมินสภาวะเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง โดยทั่วไปในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ตามความเป็นจริง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) และ ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.947 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6-1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน

ในการศึกษาด้านเศรษฐกิจของผู้เกษียณอายุนั้น จะเป็นการศึกษาถึงฐานะทางเศรษฐกิจ เกี่ยวกับรายได้ ความสมดุลของรายรับ-รายจ่าย แต่จากการที่กลุ่มข้าราชการครู เป็นกลุ่มบุคคลที่มีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก บวกกับการมีภาระเลี้ยงดูทั้งบิดามารดา คู่สมรส บุตร ญาติพี่น้อง และอื่น ๆ ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนว่าเป็นเช่นไร น่าจะทำให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมวางแผนการเกษียณอายุราชการ

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (วีรดา ชูลีกราน. 2547: Online). ได้ประชุมร่วมกับผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2546 ที่ห้องประชุม ชั้น 7 สำนักงาน ก.ค. ซึ่งได้พิจารณาประเด็นปัญหานี้สินครู มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปตรวจสอบการหักเงินเดือนครู ปรากฏว่ามีการหักเงินเดือนเพื่อจ่ายในสถาบันทางการเงินหลัก 3 แห่งใหญ่ คือ

1.ธนาคารออมสินในโครงการพัฒนาชีวิตครู เป็นเงินประมาณ 36,500 ล้านบาท ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 55,000 คน

2.สหกรณ์ออมทรัพย์ครู เป็นเงินประมาณ 122,000 ล้านบาท ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 314,900 คน

3.กองทุนหมุนเวียนของ ก.ค. ที่ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้บริหาร สำหรับ รี-ไฟแนนซ์ (Re-Finance) เป็นเงิน 1,325 ล้านบาท ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 20,200 คน

นอกจากนี้ ยังพบว่า ข้าราชการครูในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่ เป็นลูกหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี โดยจำนวนเงินที่ทางสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ให้สมาชิกจำนวน 11,668 คน กู้ไปแล้ว เป็นเงินให้กู้ยืมที่อยู่ี่สมาชิก จำนวน 6,521,578,936 บาท (สถานะทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดอุดรธานี. 2550: Online)

ซึ่งจากการติดตามการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู พบว่า ข้าราชการครูเกือบทุกคนในสถานศึกษามีหนี้สินกับสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ค่าซื้อบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาบุตร ค่าชื้อยานพาหนะ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2550: Online) ที่ศึกษาถึงการติดตามสภาวการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครูที่สนองตอบสภาวการณ์และปัญหาในการทำงานของครู จำนวนครู

6,875 คน และผู้บริหาร 831 คน จากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขตพื้นที่ ทั้ง 76 จังหวัด จำนวน 974 โรงเรียน พบว่า ครูร้อยละ 76.50 มีที่พักอาศัยเป็นของตนเอง นอกจากนั้น พบว่า ครูอยู่บ้านพักครูร้อยละ 13.40 รองลงมาคือ บ้านญาติพี่น้อง และบ้านเช่า ตามลำดับ สำหรับครูที่มีบ้านเป็นของตนเอง พบว่า เป็นภาระที่ต้องผ่อนชำระถึงร้อยละ 49.90 และไม่เป็นภาระในการผ่อนชำระบ้านร้อยละ 50.10 ด้านรถยนต์ พบว่า ครูร้อยละ 71.50 มีรถยนต์เป็นของตนเองเฉลี่ยคนละ 1 คัน และพบว่า ครูร้อยละ 49.60 ยังคงมีภาระในการผ่อนชำระรถยนต์ นอกจากนี้ พบว่า ครูเป็นหนี้สหกรณ์ครูร้อยละ 65.50 ไม่เป็นหนี้สหกรณ์ครูร้อยละ 34.50 ในทางกลับกัน ครูเป็นหนี้ธนาคารน้อยกว่าการเป็นหนี้สหกรณ์ครู โดยมีครูที่เป็นหนี้ธนาคารร้อยละ 38.60 และไม่เป็นหนี้ธนาคารร้อยละ 61.40

จากการศึกษาของวินิจ เจนนพกาญจน์ (2540: 104) ที่ศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุงาน : ศึกษากรณี กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ข้าราชการกรมพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.2) มีพันธะหนี้สิน ในจำนวนร้อยละ 50.0 เป็นข้าราชการระดับ 5-6 ส่วนผู้ที่ไม่มีพันธะหนี้สินมีเพียงหนึ่งในสี่ส่วน (ร้อยละ 25.8)

ทั้งนี้ การศึกษาของเฟอรัราโร (Ferraro. 1990: 521) ที่ศึกษาถึงการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของชาวอเมริกันในปี ค.ศ. 1974 และ ค.ศ. 1981 ซึ่งมีอายุ 18-60 ปี ใช้เวลาในการศึกษา 7 ปี พบว่า นอกจากอายุจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเกษียณอายุแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะเศรษฐกิจด้วย ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของจูติมา พรหมทอง (2535: 144-157) ที่พบว่า ระดับเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวเพื่อการเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน จึงน่าที่จะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนว่า หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการรับรู้และประเมินสถานะทางการเงินของตนเองโดยทั่วไปในปัจจุบัน ตามความเป็นจริง

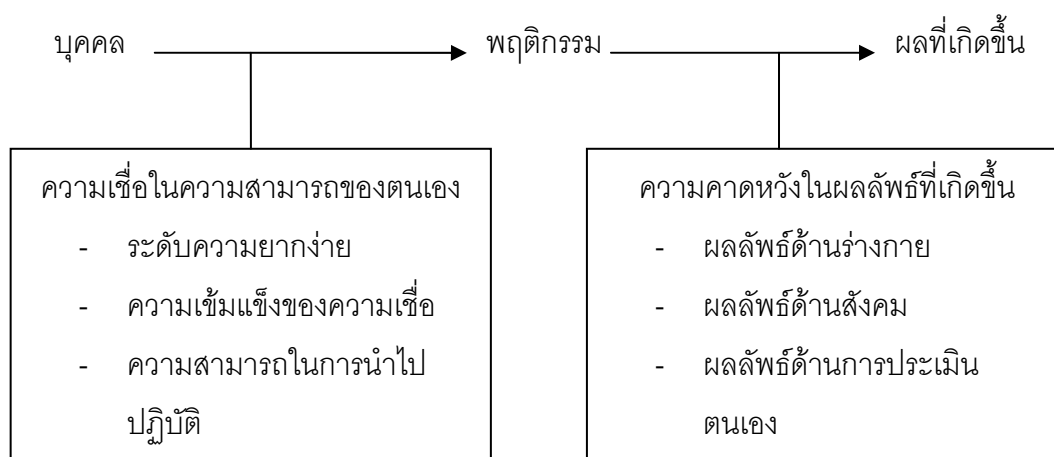
วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ภาวะทางเศรษฐกิจ ของตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ

แบนดูรา (Bandura. 1977: 191-215) อธิบายว่า การที่มนุษย์จะรับเอาพฤติกรรมใดไว้ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ การรับรู้ความสามารถของตน (Perceived self - efficacy) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นความคาดหวังที่

เกิดขึ้นก่อนการกระทำพฤติกรรม และความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome expectation) หมายถึง การคาดคะเนของบุคคลว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้ว จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนคาดหวังไว้ เป็นการคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตน

นอกจากนี้ แบนดูรา (ขวัญใจ รุ่งเรือง. 2549: 69; อ้างอิงจาก Bandura. 1977: 191-215) ได้นำเสนอรูปแบบปัจจัยด้านความคาดหวังในความสามารถสัมพันธ์กับพฤติกรรมและผลลัพธ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข และความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ที่มา : ขวัญใจ รุ่งเรือง. (2549: 69); อ้างอิงจาก Bandura, A. (1997).

ซึ่งการที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่า ตนเองรับรู้ว่ามีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ และเมื่อกระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว จะได้ผลตามที่ตนเองต้องการหรือไม่ และคาดหวังว่า ตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ถ้าบุคคลเรียนรู้ว่า การกระทำนั้น ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แต่คาดหวังว่า ตนเองมีความสามารถไม่เพียงพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดหวังหรือความล้มเหลว (ขวัญใจ รุ่งเรือง. 2549: 69-70) โดยการเรียนรู้ความสามารถของตนในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นความเชื่อในความสามารถของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการว่า ถ้าสามารถปรับตัวได้ภายหลังเกษียณอายุราชการจะทำให้มีผลลัพธ์ทางด้านร่างกาย สังคม และการประเมินตนเองอย่างไร

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวเกี่ยวกับการเกษียณอายุราชการ ซึ่งพบว่า มีนักสังคมวิทยา ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเกษียณอายุ และแนวปัญหาการปรับตัวของการเกษียณอายุ แบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ (เขมิกา ยามะรัต. 2527)

1. ทำไมผู้สูงอายุบางคนจึงปรับตัวต่อการเกษียณอายุยาก ในขณะที่บางคนไม่ประสบปัญหาในการปรับตัว

2. ผู้สูงอายุต้องปรับตัวให้เข้ากับอะไรบ้าง

3. การที่ผู้สูงอายุต้องปรับตัวต่อการเกษียณอายุนั้น มีกระบวนการอะไรบ้าง

ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุ จะต้องปรับตัวต่อสิ่งที่เกี่ยวข้อง 2 ประการคือ การสูญเสียการทำงาน และการสูญเสียรายได้ นอกจากนี้ บางครั้งผู้เกษียณอายุก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง และการสูญเสียชีวิตคู่ ซึ่งการปรับตัวนี้ จะต้องเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันกับการเกษียณอายุ

นอกจากนี้ โอ'เบรอน (O'Brien. 1975: 123-124) ได้กล่าวถึงการปรับตัวภายหลังการเกษียณ ว่าผู้เกษียณอายุมักจะต้องพยายามปรับตัวกับสิ่งต่อไปนี้

1. การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะทางร่างกายที่อ่อนแอลง และสุขภาพที่แย่ลง
2. การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการไม่ได้ทำงาน รายได้ลดลง หรือมีจำกัด
3. การปรับตัวให้ยอมรับความตายของคู่สมรส หรือสมาชิกในครอบครัว
4. การยอมรับแบบแผนของสังคมในกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน
5. พยายามสร้างความพึงพอใจและเตรียมพร้อมที่จะดำรงชีวิตต่อไป

นอกจากนั้น จันทรเพ็ญ เนียมอินทร์ (2539: 58) ได้กล่าวถึงหลักการปรับตัวที่ดี ว่ามี 3 ประการ คือ

1.หลักแห่งความจริง บุคคลควรจะปรับตัวโดยยึดหลักแห่งความจริงหรือความเป็นไปได้ของตนเอง และความเป็นไปได้ของสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ฐานะการเงิน ความพร้อมอื่น ๆ มีเหตุผลก่อนที่ตัดสินใจกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยต้องคิดอยู่เสมอว่า เป็นทางที่เป็นไปได้จริง ๆ จึงจะลงมือกระทำ

2. หลักแห่งความกล้า บุคคลจะต้องมีจิตใจที่กล้าหาญเพียงพอ พร้อมทั้งจะเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่หวั่นไหว กล้าเสี่ยง ไม่กลัวความยากลำบากที่เกิดขึ้น

3. หลักแห่งการยอมรับตนเอง บุคคลต้องยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดีพอ ทั้งในด้านความสามารถ ความต้องการ จุดอ่อนของตน เมื่อรู้แล้วควรจะได้รู้จักประมาณตนว่าควรจะทำอะไรจึงจะดีที่สุด

ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ยังไม่มีผู้ทำการศึกษา มีเพียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ อาทิ การศึกษาของ ประภาศรี มานิตย์ (2542: 64) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวหลังเกษียณของบุคลากรสายอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การปรับตัวโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีคะแนนระดับสูงร้อยละ 71.67 การปรับตัวหลังเกษียณของกลุ่มตัวอย่าง ด้านสรีรวิทยา ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพาระหว่างกัน อยู่ในระดับเหมาะสมร้อยละ 100 ยกเว้นการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ อยู่ในระดับเหมาะสมร้อยละ 96.7 และคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวหลังเกษียณในแต่ละช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างทั้งโดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ ไบรท์ไวท์ และ กิบสัน (Braithwaite; & Gibson. 1987: 1-18) ที่ศึกษาการปรับตัวของผู้เกษียณอายุ พบว่า ผู้เกษียณอายุร้อยละ 33 มีปัญหาในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ เป็นผู้ที่มิสุขภาพไม่แข็งแรง รายได้ไม่เพียงพอ และมีทัศนคติทางลบต่อการเกษียณอายุ

การศึกษาของ เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534: 80-81) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการกับการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการของข้าราชการพลเรือน จังหวัดนครราชสีมา ที่เกษียณอายุแล้วเป็นเวลา 1-5 ปี จำนวน 130 คน พบว่า ผู้เกษียณอายุส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการในระดับไม่ดี และมีการปรับตัวหลังเกษียณอายุราชการในระดับปานกลาง การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ โดยพบว่า การเตรียมตัวด้านการใช้เวลามีความสัมพันธ์ทางบวก กับการปรับตัวมากที่สุด รองลงมา คือการเตรียมตัวด้านจิตใจ ส่วนการเตรียมตัวด้านการเงิน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านร่างกาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับ สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2535: 35-36) ที่สำรวจการเตรียมตัวของบุคคลก่อนเกษียณอายุ จากผู้ที่มีอายุ 55-60 ปี ที่เข้าร่วมสัมมนาเรื่อง การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุ จัดโดย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 100 คน พบว่า ผู้เกษียณอายุส่วนใหญ่ มีการเตรียมตัวในระดับปานกลาง โดยจะมีการเตรียมตัวเพื่อไปร่วมงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับเชิญในระดับสูงมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงสมร เห่ววิพัฒน์ (2542: 82-83) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของข้าราชการตำรวจหลังเกษียณอายุราชการ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

แต่จากที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาถึงการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ หรือทำการศึกษาการดำเนินชีวิตภายหลังการเกษียณอายุราชการ แต่อย่างใด การศึกษาของผู้วิจัยเป็นแต่เพียงการศึกษาถึงการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุราชการ ดังนั้น การศึกษาการปรับตัวของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุ จึงเป็นการศึกษาถึงการรับรู้

ความสามารถของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุว่า มีการประเมินและตัดสินใจว่าตนเองจะสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุได้หรือไม่

นอกจากนั้น มีการศึกษาของลิวรรณ อุณนาภิรักษ์ และคนอื่น ๆ (2537: 54,56) ซึ่งใกล้เคียงกับตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ ตัวแปรความเชื่อมั่นในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุ โดยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ความพึงพอใจในชีวิต และภาวะสุขภาพ กับความเชื่อมั่นในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุ ในกลุ่มข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรเอกชนที่มีอายุการทำงานอยู่ในระหว่าง 5 ปีก่อนเกษียณ ซึ่งความเชื่อมั่นในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการนี้ เป็นการวัดความเชื่อมั่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุงานโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.91 เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ความเชื่อมั่นในการปรับตัวจากผลของการเกษียณอายุงาน มีค่าสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 66.25 ความเชื่อมั่นในการปรับตัวด้านกิจกรรมและด้านการเงินอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 61.06 และ 58.25 ตามลำดับ ส่วนความเชื่อมั่นในการปรับตัวด้านสุขภาพและด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินบำนาญ/บำเหน็จอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.08 และ 49.00 ตามลำดับ

และจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า การรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล ดังนั้น ในการศึกษาการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีความมั่นใจว่า ตนเองจะสามารถปรับตัวในด้านต่าง ๆ คือ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่างได้ ภายหลังการเกษียณอายุราชการ โดยมีความคาดหวังถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และการประเมินตนเอง โดยจะประเมินจากการความสามารถของ ตนว่าจะสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่างได้มากน้อยเพียงใด

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ความสามารถของตน ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ ประเมิน และแสดงออกในแง่ของการยอมรับตนเอง หรือไม่ยอมรับตนเอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขตของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อตนเอง ในด้านความสามารถที่มีอยู่ ความสำคัญของตนเอง ความสำเร็จที่ได้รับ และค่ามีคุณค่าในตนเอง รวมไปถึงการรับรู้จากการประเมินของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง โดยสามารถสังเกตได้จากคำพูดและท่าทีที่บุคคลนั้นแสดงออก (มนัสบุญ ประกอบ; และ พรรณี บุญประกอบ. 2549: 18; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981) การเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความรู้สึกมีชีวิตรอยู่อย่างมีคุณค่า เหมาะสม มีความพยายามในการทำให้ชีวิตมีความสุข (มนัสบุญ ประกอบ; และ พรรณี บุญประกอบ. 2549: 18)

คุณค่าในตนเอง ตามแนวคิดของมาสโลว์ (อังคินันท์ อินทรกำแหง; อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ. 2550: 44; อ้างอิงจาก Maslow. 1970) เป็นความต้องการความภาคภูมิใจของมนุษย์ขั้นพื้นฐานตามลำดับขั้น ที่ต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และ สิ่งสำคัญทำให้บุคคลนั้นเกิดการนับถือตนเอง (Self esteem) ทั้งนี้ ลอเรนซ์ (อังคินันท์ อินทรกำแหง; อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ. 2550: 44; อ้างอิงจาก Lawrence. 1987: 4) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกระบวนการทางอารมณ์ ที่วัดจากความรู้สึกของตนเองในความแตกต่างระหว่างตนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กับที่ต้องการจะเป็น ถ้าหากมีความแตกต่างกันมาก บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งวอลท์ (อังคินันท์ อินทรกำแหง; อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ. 2550: 44; อ้างอิงจาก Walz. 1993: 47) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกในคุณค่าของตนเองต่ำนั้น เนื่องมาจากประสบการณ์ในอดีต จากบุคคลรอบข้าง ครอบครัวเพื่อน และสังคม ส่วนคูเปอร์สมิท (อังคินันท์ อินทรกำแหง; อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ. 2550: 44; อ้างอิงจาก) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกในคุณค่าตนเองสูง จะรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้น มีความพยายาม ไม่กลัวการเสี่ยง สามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จ แต่เมื่อผิดพลาดก็จะเป็นทุกข์มากนัก พร้อมทั้งจะเผชิญหน้ากับปัญหา ซึ่งโดยภาพรวมจะเป็นผู้ที่มีความสุขในชีวิต ส่วนบุคคลที่มีความรู้สึกในคุณค่าของตนเองต่ำ จะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมองว่าตนเองไร้ค่า ไม่ดี มีความสามารถต่ำ ไม่กล้าแสดงความสามารถ ขาดความพยายามในการทำงานที่ยาก เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคก็จะถอยหนี มีความหวั่นไหวง่ายต่อสิ่งที่มากระทบ มักไม่กล้าเข้าสังคม เกิดความเครียดได้ง่าย

องค์ประกอบที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้แก่ ลักษณะเฉพาะบุคคล 5 ประการ ได้แก่ ร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ความเฉลียวฉลาดหรือความสามารถ ภาวะทางความรู้สึกที่เป็นสุข การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และความปรารถนาที่จะกระทำตามความคาดหวัง นอกจากนี้ ยัง

รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลอีก 4 ประการ ได้แก่ ครอบครัวและสถาบันการศึกษาที่ส่งเสริมรวมไปถึงการพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่มีให้แก่บุคคล การมีความสัมพันธ์ทางสังคม และสถานภาพทางสังคม (มนัสบุญ ประกอบ; และ พรพณี บุญประกอบ. 2549: 18; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981)

เสรี หงษ์หยก (ผู้จัดการออนไลน์. 2549: Online) กล่าวในการสัมมนาเครือข่ายสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาพัฒนาสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ว่าปัจจุบันผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะถูกทอดทิ้ง เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต และครอบครัว ที่เคยอยู่อย่างอบอุ่น มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่กัน กลับกลายมาเป็นวิถีชีวิตแบบสังคมเมืองมากขึ้น ต่างคนต่างอยู่ บทบาทความสำคัญของ ผู้สูงอายุจึงลดน้อยลงไป ซึ่งการอยู่ในสภาวะของการไร้บทบาทนี้ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่กระทบต่อจิตใจผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความเครียด เสียความเชื่อมั่น และขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ปัญหาที่สำคัญของผู้สูงอายุมีทั้งปัญหาทางด้านร่างกายที่จะมีสภาพร่างกายเสื่อมลง ด้านจิตใจนับเป็น ปัญหาใหญ่ที่พบว่า คนในครอบครัวมักใช้คำพูดการกระทำที่มีผลต่อทางอารมณ์ให้สะท้อนจิตใจต่อ ผู้สูงอายุอยู่เป็นประจำ ด้านเศรษฐกิจในเรื่องค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต หรือ ด้านสังคม ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งมักจะมีควมว่าเหงาและขาดเพื่อน ปัญหาเหล่านี้ ถือเป็นปัญหาทางสังคม ที่จะต้องร่วมกันช่วยแก้ไข ซึ่งปัจจัยหลักที่สำคัญของการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุ ต้องเกิด จากความร่วมมือของครอบครัว สังคม และผู้สูงอายุเอง โดยกรมสุขภาพจิต ได้วางแผนผู้สูงอายุ แห่งชาติฉบับที่ 2 (2545-2565) ไว้ เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมผู้สูงอายุให้พัฒนางาน หรือบุคลากรผู้สูงอายุที่มีคุณภาพด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ผู้สูงอายุตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

นอกจากนั้นในผู้จัดการออนไลน์ ยังได้กล่าวถึงคำพูดของ สุจิต สุวรรณชีพ (ผู้จัดการออนไลน์. 2549: Online) ที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต ซึ่งกล่าวว่า กรมสุขภาพจิตได้เน้นในการพัฒนา ผู้สูงอายุ 5 ด้าน คือ 1. พัฒนาทางด้านร่างกาย ซึ่งทำได้โดยการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาเป็นประจำ ซึ่งจะช่วยให้อายุยืนยาวมีความเคลื่อนไหวที่คล่องตัวขึ้น และมีสภาพร่างกายไม่เสื่อมเร็ว 2.พัฒนาทางด้านอารมณ์ ผู้สูงอายุมักจะมีอารมณ์ที่ขบถน้อยใจ จนทำให้เป็นที่เบื่อหน่ายของครอบครัวได้ ดังนั้น ผู้สูงอายุเองควรที่จะปรับอารมณ์ให้มีความหนักแน่น ใจเย็น 3.พัฒนาความคิด ผู้สูงอายุควรหมั่นใช้ ความคิดโดยการอ่านหนังสือหรือทำงาน เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นสมอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอยู่เสมอ 4.พัฒนาสังคม เพื่อไม่ให้ตนเองเกิดความว่าเหว ผู้สูงอายุควรเข้าสังคมอยู่เรื่อย ๆ โดยการเข้าหาเด็ก วัยรุ่น ด้วยการพูดคุยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำที่ดี เพื่อที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเคารพและไม่ทอดทิ้ง และ 5. พัฒนาทางด้านจิตวิญญาณผู้สูงอายุควรมีความมุ่งมั่นทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเพื่อ เป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเองด้วย

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงลักษณะของตนเอง โดยประเมินจากตนเองและข้อมูลจากคนรอบข้าง แล้วเกิดการยอมรับ เห็นความสำคัญและความภาคภูมิใจในความสามารถและความสำคัญของตนเอง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) และ เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยค ข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6-1 จาก จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ

การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัว เกษียณอายุนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามแนวความคิดการสนับสนุนทางสังคมของแอทชลีย์ (Atchley. 2004) ดังนี้

แอทชลีย์ (Atchley. 2004: 188-234) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ครอบครัว เพื่อน และการสนับสนุนทางสังคม กับผู้สูงอายุ ว่า การที่บุคคลจะมีความเกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น ก็เพื่อให้บรรลุ ความต้องการของตนเอง ในการพึ่งพาระหว่างกันในด้านความรัก และ/หรือ ความเป็นเจ้าของ โดย ความสัมพันธ์จะปรากฏออกมาเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของสังคม โดย ที่การสนับสนุนทางสังคม จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลายาวนานตลอดช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งบุคคล ที่มีบทบาทสำคัญในการให้การสนับสนุนทางสังคมที่ดีต่อผู้สูงอายุ ก็คือ สมาชิกในครอบครัว และ กลุ่มเพื่อน ทั้งที่เป็นเพื่อนที่ทำงาน และเพื่อนบ้าน โดยสมาชิกครอบครัวมีบทบาทเป็นผู้ให้การดูแล ตัวผู้สูงอายุเอง ขณะที่เพื่อนจะให้การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Antonucci. 1990; citing Atchley. 2004: 231)

คาห์น (Kahn. 1979: 85) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลในลักษณะการแสดงออก อย่างน้อยหรือมากกว่าการแสดงออกดังต่อไปนี้

1. ความผูกพันทางอารมณ์และความคิด (Affection) เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์ใน ทางบวกหรือความพึงพอใจของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกในรูปของความผูกพัน การ ยอมรับ การเคารพ หรือด้วยความรัก

2. การยืนยันรับรองพฤติกรรมซึ่งกันและกัน (Affirmation) เป็นการแสดงความเห็น ด้วยการยอมรับในความถูกต้องเหมาะสมทั้งในการกระทำและความคิดของบุคคลอื่น ๆ

3. การให้ความช่วยเหลือ (Aid) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น โดยการให้สิ่งของหรือความช่วยเหลือโดยตรง ความช่วยเหลือนั้นอาจจะเป็นวัตถุ เงินทอง ข้อมูล ข่าวสาร หรือเวลา

บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2528: 15) ได้ให้ความหมายว่า เป็นสิ่งที่ผู้รับ การสนับสนุนได้รับการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร วัสดุ สิ่งของ หรือ การสนับสนุนทางด้านจิตใจจากบุคคลหรือกลุ่มได้แก่ บุคคลในครอบครัว เช่น บิดามารดา สามีภรรยา ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน หรือเพื่อนร่วมงาน

นอกจากนี้ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533: 51) ได้ให้ความหมายของ การสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ามีคนคอยให้ความช่วยเหลือ ทั้งทางด้านรูปธรรมและนามธรรม ในยามที่มีความต้องการ

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า การสนับสนุนทางสังคมน่าจะเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุ โดยการสนับสนุนทางสังคมที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุ คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือมากกว่า ได้แก่ การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การได้รับความแนะนำ การได้รับข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่เพียงพอ จากสมาชิกในครอบครัว ที่ประกอบไปด้วย บิดามารดา คู่สมรส บุตรหลาน และญาติพี่น้อง ที่จะบรรเทาหรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียด และป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ อันไม่พึงปรารถนา

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความหมายต่อผู้สูงอายุมาก เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อภาวะจิตใจ เป็นสถาบันที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย ความไว้วางใจแก่ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ต้องการการดูแลและการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากครอบครัว เช่น ด้านอารมณ์ ด้านเศรษฐกิจ และนอกจากนั้น ยังมีความต้องการความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว และต้องการการติดต่อกับญาติพี่น้อง ลูกหลานด้วย (สุรกุล เจนอบรม. 2534: 89) ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรเพ็ญ เนียมอินทร์ (2539: 36-38) ยังได้กล่าวว่า การที่ผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว โดยการยอมรับ การเป็นกำลังใจให้ การดูแลเรื่องการเงิน การกินอยู่หลับนอน เสื้อผ้า และที่พักอาศัย การพัฒนากำลังใจ และการส่งเสริมให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นการช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตให้กับผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

การศึกษาของ วราภรณ์ แสงวัชร (2537: 74-75) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับสุขภาพจิตผู้สูงอายุ โดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่มารับบริการในคลินิกผู้สูงอายุของโรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 120 คน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตผู้สูงอายุ สิ่งสำคัญที่ผู้สูงอายุต้องการ ได้แก่ การสนับสนุนด้านปัจจัยสี่ เช่น สิ่งของ ทรัพย์สินเงินทอง เนื่องจากผู้สูงอายุอยู่ในวัยที่ไม่สามารถประกอบอาชีพเช่นเดิมได้ มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม จากผู้ที่เคยทำงานหาเลี้ยงครอบครัว มาเป็นผู้อาศัย เป็นภาระแก่ลูกหลาน การสูญเสียตำแหน่งหน้าที่การงาน ทำให้ขาดรายได้ หรือรายได้ลดลง สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว้าวน่าเศร้า ดังนั้น หากได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งของ ทรัพย์สินเงินทอง จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีจิตใจที่เป็นสุข

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวว่า หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการได้รับการสนับสนุน หรือช่วยเหลือด้านปัจจัยสี่ ด้านอารมณ์จิตใจ และด้านข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกในครอบครัว อันได้แก่สามี ภรรยา บุตรหลาน หรือญาติพี่น้อง ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ภมรินทร์ เชาวน์จินดา (2542: 43) แบบวัดนี้มีความเชื่อมั่น .94 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6-1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การที่บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือมากกว่า ได้แก่ การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การได้รับความแนะนำ การได้รับข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่เพียงพอ จากเพื่อนร่วมงาน ที่จะบรรเทาหรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียด และป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ อันไม่พึงปรารถนา

เพื่อนเป็นอีกกลุ่มบุคคลที่ให้การสนับสนุนทางสังคมกับบุคคล เนื่องจากเพื่อนและเพื่อนบ้านเป็นแหล่งความสัมพันธ์ปฐมภูมิในชีวิตช่วงสุดท้าย เพราะจะให้ความช่วยเหลือและทำให้ผู้สูงอายุได้มีการติดต่อกับโลกภายนอก แม้ว่าจะมีความสำคัญน้อยกว่าบุตรหรือญาติคนอื่น ๆ ก็ตาม (Atchley. 1980: 363)

การศึกษาของ นิตา ชูโต (2525: 59) พบว่า ผู้สูงอายุบางคนระบุว่า สังคมเพื่อนบ้าน เพื่อน หรือคนรู้จักชอบพอ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับตนเอง ดังนั้น เพื่อนจึงมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุมากใกล้เคียงกับบุตรหลาน เพราะเป็นแหล่งที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านข่าวสารและทางจิตใจ เมื่อผู้สูงอายุอยู่ในสถานการณ์ตึงเครียด มีความวิตกกังวลทุกขุทรมาน

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานว่า หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการได้รับการสนับสนุน หรือช่วยเหลือ ด้านปัจจัยสี่ ด้านอารมณ์จิตใจ และด้านข้อมูลข่าวสาร จากบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมงานของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการเอง

วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ และดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ภมรินทร์ เชาวน์จินดา (2542: 43) แบบวัดนี้มีความเชื่อมั่น .91 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6-1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ปัจจัยทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวางแผนการเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการแบ่งกลุ่มย่อย ซึ่งแบ่งตามลักษณะปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และการมีภาระเลี้ยงดู ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ

เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในบทบาทหน้าที่ และในอดีตสังคมไทยได้กำหนดบทบาทให้เพศชายเป็นผู้นำครอบครัว ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนเพศหญิงมีบทบาทเป็นแม่บ้าน ดูแลครอบครัวและเลี้ยงลูก ซึ่งปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีบทบาทที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเท่าเทียมกัน ดังนั้น ผลกระทบภายหลังการเกษียณอายุจึงเกิดขึ้นต่อผู้สูงอายุในลักษณะต่างกันไปตามลักษณะทางเพศของผู้สูงอายุ เช่นการศึกษาของ นอร์ริส และเมอร์เรล (อัมพา วรวัฒน์ชัย, 2532: 27; อ้างอิงจาก Norris and Murrell) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุในเมืองเคนดัลก็ ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อดูอารมณ์ซึมเศร้า และอารมณ์เครียด พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นหญิงมีอารมณ์ซึมเศร้าสูงกว่า และมีความเครียดสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจนเดลอร์ (พันทิพา ทองสว่าง. 2541: 52; อ้างอิงจาก Gendler. 1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนก่อนเกษียณอายุของชายและหญิงโสด พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการวางแผนก่อนเกษียณอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่ เพศหญิงจะมีการวางแผนก่อนเกษียณอายุมากกว่าเพศชาย

จากการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เพศ น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรปัจจัยทางชีวสังคม

สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส เป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ เนื่องจากความสนใจ และความต้องการของผู้ที่มีสถานภาพสมรสกับสถานภาพโสดนั้น มีความแตกต่างกัน โดยคนโสดมักใช้เวลาหาความสนุกสนานนอกบ้านมากกว่าคนที่แต่งงานแล้ว คนที่แต่งงานแล้วมักมีความต้องการด้านวัตถุที่เป็นเครื่องหมายบอกสถานภาพทางสังคม เช่น บ้าน รถยนต์ และทรัพย์สินอื่น ๆ (จุติมา พรหมทอง. 2535: อ้างอิงจาก จรูญ ทองสถาวร. 2530)

การศึกษาของดวงจันทร์ บุญรอดชู. (2540: 126) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข พบว่า สถานภาพสมรสที่ต่างกัน จะส่งผลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีสถานภาพสมรสคู่และอยู่ด้วยกัน จะมีการเตรียมตัวเกษียณอายุดีกว่าผู้ที่โสด

จากการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สถานภาพสมรส น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวปัจจัยทางชีวสังคม

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา (Level of Education) เป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อชนิตของอาชีพ ระดับรายได้ สุขภาพ ค่านิยม รสนิยม ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) และทัศนคติต่อการศึกษานอนาคต (รัชนี ฝนทองมงคล. 2538: 34-35) โดยที่ การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ โดยทั่วไป บุคคลที่มีการศึกษาสูงสามารถแสวงหาข้อมูลนำมาคิดพิจารณาตัดสินใจกระทำได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และผู้ที่มีการศึกษาสูง จะทำให้มีทักษะในการแสวงหาข้อมูล ตลอดจนรู้จักนำมาใช้ประโยชน์ (วณิดา กองแก้ว. 2549: 62)

การศึกษาของดวงจันทร์ บุญรอดชู. (2540: 126) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันจะส่งผลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี จะมีการเตรียมตัวเกษียณอายุดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

จากการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ระดับการศึกษา น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวปัจจัยทางชีวสังคม

การมีภาระเลี้ยงดู

การมีภาระเลี้ยงดู เป็นตัวกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งของทฤษฎีอุปทานแรงงาน โดยทฤษฎีดังกล่าว (ฉวีวรรณ จันทรรัตน์. 2540: 86; อ้างอิงจาก สุกัญญา นิธังกูร. 2524: 3 - 4) เป็นทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการตัดสินใจของบุคคลว่า จะเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือไม่ และจะทำงานมากขึ้นหรือน้อยลงเพียงใด ในแต่ละช่วงเวลา บุคคลย่อมเลือกในกิจกรรมที่เขาจะได้รับความพอใจสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เขามีอยู่ โดยตัวกำหนดอุปทานแรงงานที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ทรัพยากรที่เขาใช้อยู่ หรือทรัพยากรและรายได้ของบุคคลในครอบครัวเดียวกันที่เขาจะพึงพิงได้ เช่น บิดา มารดา สามี ภรรยา เป็นต้น จำนวนบุตรที่มีผลต่ออุปทานแรงงาน โดยเฉพาะของผู้เป็นมารดา ทั้งนี้ ฉวีวรรณ จันทรรัตน์ (2540: 14 , 86) ได้สรุปความหมายของภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี ว่าหมายถึง การให้ความสำคัญกับรูปแบบของภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี ว่ารูปแบบใดที่เป็นเหตุผลให้มีความตั้งใจที่ต้องทำงานหลังเกษียณอายุ เช่น ต้องอุปการะบุตร หรือญาติในวัยกำลังศึกษา ต้องอุปการะภรรยา ผู้มีพระคุณหรือญาติที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และผลจากการศึกษา พบว่า พบว่า มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเมื่ออายุ 60 ปี ส่วนใหญ่เป็นบิดามารดาของตนเอง หรือของภรรยาร้อยละ 44.2 บุตรที่คาดว่าจะยังไม่สำเร็จการศึกษาร้อยละ 25.6 ไม่มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบร้อยละ 15.6 และญาติและบุคคลอื่น ๆ ร้อยละ 14.6 ตามลำดับ

การศึกษาของวิไลพร ธรรมตา (2540: 63) ที่ได้ศึกษาถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เกษียณอายุราชการ พบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีภาระเลี้ยงดูถึงร้อยละ 70 ส่วนมากจะเป็นการเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 81 รองลงมาเป็นการเลี้ยงดูคู่สมสร้อยละ 39 ภาระอื่น ๆ มีบ้าง เช่น เลี้ยงดูมารดา แม่บ้าน เป็นต้น ส่วนการศึกษาของวินิจ เจนนพกาญจน์ (2540: 104) เป็นการศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุงาน : ศึกษากรณีกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ชื่อตัวแปรว่า ผู้อยู่ภายใต้อุปการะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ส่วนใหญ่มีผู้อยู่ภายใต้อุปการะไม่เกิน 4 คน ร้อยละ 58.1 มีผู้อยู่ภายใต้อุปการะ 1-2 คน โดย

ที่ความสัมพันธ์กับผู้อยู่ภายใต้อุปการะนั้น ร้อยละ 55.4 เป็นบุตรในปกครอง ที่เป็นบิดามารดามีเพียง ร้อยละ 19.2

นอกจากนั้น การศึกษาของจกกล เนียมกลาง (2545: 11,87,91) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการทำงานต่อหลังเกษียณอายุราชการของแพทย์สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง ได้ศึกษาตัวแปรหนึ่งที่สอดคล้องกับตัวแปรการมีภาระเลี้ยงดู นั่นคือ ตัวแปร การมีภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี ซึ่งหมายถึง การมีและไม่มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายภายหลังเกษียณอายุราชการแล้ว เช่น ต้องอุปการะบุตร หรือญาติที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา ต้อง อุปการะภรรยา ผู้มีพระคุณ หรือญาติที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ผลการวิจัย พบว่า แม้กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 79.6 จะมีภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี กล่าวคือ เมื่ออายุ 60 ปีแล้ว ยังคงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ของบิดามารดาของตนและคู่สมรส บุตรและญาติที่คาดว่าจะยังไม่สำเร็จการศึกษา ญาติที่จบการศึกษา แล้ว ภรรยาและเด็กยากจน แต่ตัวแปรดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการทำงานต่อภายหลัง เกษียณอายุราชการ ด้วยเหตุผลที่ว่า การมีภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปีนี้ เป็นเรื่องของการรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายของบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบ ซึ่งแพทย์เองนั้น ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่จะมีเงิน เก็บไว้ใช้ภายหลังเกษียณอายุราชการ จึงทำให้การมีภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี ไม่มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการทำงานต่อภายหลังเกษียณอายุ ทั้งนี้ กลุ่มข้าราชการครู เป็นกลุ่มที่มีภาระทางเศรษฐกิจ ที่น้อยกว่ากลุ่มข้าราชการที่เป็นแพทย์ ซึ่งหากไม่มีการออมเงินที่ดี และมีอาชีพเสริม ก็อาจเกิดภาวะ ผิดเคืองทางเศรษฐกิจได้ ดังจะเห็นได้จากการเป็นหนี้ของข้าราชการครูที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษา งานวิจัยดังกล่าว พบว่า ผู้ที่กำลังจะเกษียณอายุส่วนใหญ่จะมีภาระเลี้ยงดูทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมา เป็นตัวแปรปัจจัยทางชีวสังคม

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายของการมีภาระเลี้ยงดูว่า หมายถึง การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีบุคคลอยู่ในอุปการะ หรือในปกครอง ที่จะต้องให้ การดูแล และความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และปัจจัย 4 ด้านใดด้านหนึ่ง หรือทุกด้าน โดยผู้ที่อยู่ในอุปการะ หรือในปกครอง ได้แก่ บิดามารดา คู่สมรส บุตร ญาติ และอื่น ๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภาระเลี้ยงดูน้อย คือกลุ่มที่มีบุคคลอยู่ในอุปการะหรือ ในปกครองตั้งแต่ไม่มีภาระเลี้ยงดู ถึง 2 บุคคล และกลุ่มที่มีบุคคลอยู่ในอุปการะหรือในปกครองอื่น ๆ และ กลุ่มที่มีภาระเลี้ยงดูมาก คือกลุ่มที่มีบุคคลอยู่ในอุปการะหรือในปกครอง 3 บุคคลขึ้นไป

สำหรับการแบ่งจำนวนบุคคลในอุปการะหรือในปกครองเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภาระ เลี้ยงดูมาก และกลุ่มที่มีภาระเลี้ยงดูน้อย ผู้วิจัยพิจารณาจากคุณลักษณะของข้าราชการครูที่กำลังจะ เกษียณอายุราชการในการศึกษาครั้งนี้ กล่าวคือ ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัว

และมีบิดามารดาอยู่ในวัยสูงอายุที่จะต้องรับผิดชอบ และจากแนวคิดทฤษฎีอุปทานแรงงาน ที่กล่าวว่า ตัวกำหนดอุปทานแรงงานนอกจากทรัพยากรของบุคคลหรือทรัพยากรและรายได้ของบุคคลในครอบครัวเดียวกันที่บุคคลนั้นจะพึ่งพิงได้แล้ว ก็ยังมีจำนวนบุตรที่มีผลต่ออุปทานแรงงานด้วย เมื่อพิจารณาตามบทบาทของข้าราชการครูและแนวคิดดังกล่าว พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการเป็นบุคคลที่มีบทบาทให้สมาชิกในครอบครัวพึ่งพิงมากกว่าจะไปพึ่งพิงสมาชิกในครอบครัว และการที่มีภาระรับผิดชอบบุคคลอื่น ๆ มากกว่า 2 บุคคลขึ้นไป อาจทำให้มีภาระทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และอาจเป็นภาระที่หนักมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการมีภาระเลี้ยงดูโดยกำหนดจากการมีบุคคลที่อยู่ในอุปการะหรือในปกครอง ถ้ามีภาระเลี้ยงดูน้อยกว่า 2 บุคคล หมายถึง การมีภาระเลี้ยงดูน้อย แต่ถ้ามีมากกว่า 2 บุคคลขึ้นไป จะหมายถึง การมีภาระเลี้ยงดูมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 (ซึ่งประกอบไปด้วย อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอเพ็ญ อำเภอหนองวัวซอ และอำเภอสร้างคอม) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 3,072 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับปัญหาหรือเรื่องที่วิจัย (สิน พันธุ์พินิจ. 2544: 146-147) คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่มีความหลากหลายทางชีวสังคม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2,123 คน จากนั้นทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร $n = \frac{N}{1+Ne^2}$ ของทาโร ยามาเน (Taro Yamane. 1973) โดยที่ n คือ จำนวนตัวอย่าง N คือ จำนวนประชากร และ e คือค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าเท่ากับ .05 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 337 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมด 340 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้แบ่งขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจจำนวนข้าราชการครูที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ในแต่ละอำเภอที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในปีงบประมาณ 2551 ทั้งหมด ซึ่งประกอบไปด้วยอำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอเพ็ญ อำเภอหนองวัวซอ และอำเภอสร้างคอม

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุดรธานี ในการกำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี มีข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่มีความหลากหลายทางชีวสังคม จำนวนทั้งสิ้น 2,123 คน

3. สุ่มเลือกโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุดรธานี ซึ่งแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 โรงเรียน ตามลำดับ

4. สุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนบ้านหมากแข้ง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์พิทยา และโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสามพร้าววิทยา โรงเรียนชุมชนสามพร้าว โรงเรียนค่ายประจักษ์ศิลปาคม โรงเรียนชุมชนโนนสูง โรงเรียนอนุบาลหนองหิน และโรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม

5. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูล จะแบ่งตามขนาดของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. Online) ดังนี้

5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่

5.1.1 โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 75 คน
5.1.2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 40 คน
5.1.3 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 35 คน
5.1.4 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 45 คน
5.1.5 โรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์พิทยา	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 30 คน
5.1.6 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 30 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่

5.2.1 โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 15 คน
5.2.2 โรงเรียนสามพร้าววิทยา	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 25 คน
5.2.3 โรงเรียนชุมชนสามพร้าว	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 10 คน
5.2.4 โรงเรียนชุมชนโนนสูง	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 15 คน

5.3 โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่

5.3.3 โรงเรียนค่ายประจักษ์ศิลปาคม	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 10 คน
5.3.4 โรงเรียนอนุบาลหนองหิน	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 10 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยชีวิตสังคม พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้สภาวะทางสุขภาพของตน การรับรู้สภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยทางชีวิตสังคม

ในแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ รายงานเกี่ยวกับ ปัจจัยทางชีวิตสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และการมีภาระเลี้ยงดู

ตัวอย่างแบบสอบถามปัจจัยชีวิตสังคม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. รับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

2. แบบสอบถามพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534) ศศิมา ทวีสิน (2538: 46) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .86 ศศิมา นิรินธนาชาติ (2540: 46) โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .69 แบบวัดนี้ วัดพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่าง ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับและรายด้าน ได้ผลดังนี้

พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ค่าความเชื่อมั่น (แอลฟา)
โดยรวม (40 ข้อ)	.20 - .65	.90
ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ (14 ข้อ)	.27 - .59	.80
ด้านเศรษฐกิจ (9 ข้อ)	.36 - .68	.82
ด้านที่อยู่อาศัย (7 ข้อ)	.46 - .71	.82
ด้านการใช้เวลาว่าง (10 ข้อ)	.15 - .56	.74

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ

0. ฉันออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
00. ฉันไม่สนใจควบคุมอาหาร					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 14 – 84

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจ

0. ฉันสำรวจทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบภายหลังเกษียณอายุเป็นระยะ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
00. ฉันไม่ได้วางแผนการบริหารการเงินของฉันภายหลังเกษียณ เพราะมีเงินบำนาญอยู่แล้ว					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัย

0. ฉันเตรียมปรับปรุง ซ่อมแซมบ้าน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
00.ฉันยังไม่ได้เตรียมตัวใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัยเมื่อฉันเกษียณอายุ					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 7 – 42

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลารว่าง

0. ฉันจะไม่ทำกิจกรรมใด ๆ ภายหลังเกษียณอายุ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
00. ภายหลังเกษียณอายุ ฉันจะศึกษาธรรมะ เพื่อให้จิตใจสงบสุข					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการทั้งฉบับ เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 40 – 240

3. แบบสอบถามเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) ศศิมา ทวีสิน (2538: 46) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .79 และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ .96 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง ไม่เห็นด้วยเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .01 - .59 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .68 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .18 - .63 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .75

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

0. ฉันไม่รู้สึกลำบากที่ต้องไปตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย

00. ฉันรู้สึกว่าการหาวิธีที่จะช่วยให้จิตใจเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก

-----	-----	-----	-----	-----	-----
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 11 – 66

4. แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ รัชนี้ ฝนทองมงคล (2538) และ ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ (2540: 37) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.95 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ ต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับ

ข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .09 - .70 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .03 - .66 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน

0. ฉันมีโรคประจำตัว ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

00. บางครั้งที่ฉันเบื่ออาหาร ฉันไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 - 54

5. แบบสอบถามการรับรู้ภาวะทางเศรษฐกิจของตน

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ รัชนิ ฝนทองมงคล (2538) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ภาวะทางเศรษฐกิจของตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .06 - .68 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .74 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .35 - .75 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน

0. ฉันมีเงินใช้สอยในแต่ละเดือนอย่างสบาย

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

00. ปัจจุบันฉันมีภาระหนี้สินกับทางสถาบันการเงิน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 5 - 30

6. แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ ราชันี ฝนทองมงคล (2538) ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .13 - .53 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .68 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .43 - .71 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ

0. ฉันสามารถหากิจกรรมที่จะทำภายหลังการเกษียณของฉันได้ไม่ยาก

-----	-----	-----	-----	-----	-----
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

00. ฉันสามารถทำได้ แม้จะรู้ว่า การเกษียณอายุของฉันต้องมาถึงสักวันหนึ่ง

มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
-----------	-----	-------------	--------------	------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54

7. แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ รัชนิ ฝนทองมงคล (2538) และ เบญจมา เลหาพูนรังษี (2534) มีลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคคำถาม ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .02 - .61 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .75 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .36 - .72 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85

ตัวอย่างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

0. ถึงแม้จะใกล้เกษียณอายุแล้ว แต่ฉันก็ยังได้รับการยกย่องจากเพื่อนร่วมงาน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

00. ฉันรู้สึกว่เพื่อนร่วมงานไม่ค่อยเห็นความสำคัญของฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54

8. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ ภมรินทร์ เชาวนจินดา (2542: 43) แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่น .94 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .14 - .66 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .62 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .75

ตัวอย่างแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

0.สมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลที่ให้อำนาจใจในการเตรียมตัวเกี่ยวกับการเกษียณของตน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

00.สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวเรื่องการเกษียณกับฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 7 - 42

9. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ และปรับปรุงมาจากแบบวัดของ ภมรินทร์ เชาวนจินดา (2542: 43) แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่น .91 ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยคข้อความ ทั้งที่เป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ 6 - 1 จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน

เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวัด พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29 - .76 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 และเมื่อผู้วิจัยนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง พบว่าแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .28 - .67 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .79

ตัวอย่างแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

0. เพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลที่ทำให้กำลังใจในการเตรียมตัวเกี่ยวกับการเกษียณของฉัน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

00. เพื่อนร่วมงานเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวเรื่องการเกษียณกับฉัน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความเชิงบวก จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ถ้าเป็นข้อความเชิงลบ จะได้คะแนนตรงกันข้าม ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนในช่วง 1 - 6 พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 7 - 42

10.แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

0. ท่านคิดว่า ควรมีการเตรียมตัวอย่างไรก่อนถึงวัยเกษียณอายุ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง นำมาจากผู้อื่น และปรับปรุงมาจากผู้อื่น และทำการหาคุณภาพเครื่องมือโดย

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity)

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผศ.ดร.วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี ผศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง และ อ.ดร.นิยะดา จิตต์จรัส ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีด้านเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามสามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาเรื่องที่จะวัด โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item – Objective Congruence : IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination)

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จากข้อ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 60 คน ได้แก่ ข้าราชการครูที่มีอายุ 45-59 ปี ของโรงเรียนนารีนุกูล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 45 คน และ ข้าราชการครูที่มีอายุ 45-59 ปี ของโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 15 คน เนื่องจากเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 2 เขต มีความคล้ายคลึงทั้งสภาพสังคม ปัญหาและบุคคลากรกับกลุ่มตัวอย่างจริง จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงตั้งแต่ .5 ขึ้นไป และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ใช้เป็นแบบสอบถาม

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

เกณฑ์การแปลคะแนนตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งคะแนนของตัวแปรที่ศึกษาเป็น 6 ช่วง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. หาพิสัยของคะแนนตัวแปรที่ศึกษา โดยนำคะแนนสูงสุด ลบ ด้วยคะแนนต่ำสุด

2. หาระยะห่างของคะแนนโดยนำพิสัยของคะแนนที่ได้หารด้วยจำนวนช่วงที่กำหนด

ในการศึกษาครั้งนี้คะแนนตัวแปรที่ศึกษาเป็น 6 ช่วง ซึ่งแต่ละช่วงมีความหมายเป็นไปตามแต่ละตัวแปรที่ทำการวัด ประกอบไปด้วย จริงที่สุด ไปจนถึง ไม่จริงเลย เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง ไม่เห็นด้วยเลย และ มากที่สุด ไปจนถึง น้อยที่สุด

3. แปลความหมายของค่าเฉลี่ยคะแนนตัวแปรที่ศึกษาตามคะแนนที่ตกในแต่ละช่วงที่กำหนด ซึ่งการแบ่งคะแนนของแต่ละตัวแปรมีดังนี้

3.1 คะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากที่สุด (ช่วงคะแนน 207-240)
 - 2) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมาก (ช่วงคะแนน 173 - 206)
 - 3) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 139 - 172)
 - 4) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 105 - 138)
 - 5) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการน้อย (ช่วงคะแนน 71 - 104)
 - 6) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 37 - 70)
- ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 34

3.1.1 คะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจมากที่สุด (ช่วงคะแนน 73 - 84)
 - 2) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจมาก (ช่วงคะแนน 61 - 72)
 - 3) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 49 - 60)
 - 4) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 37 - 48)
 - 5) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใ้น้อย (ช่วงคะแนน 25 - 36)
 - 6) มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการน้อย ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใ้น้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 13 - 24)
- ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 12

3.1.2 คะแนนพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจมากที่สุด (ช่วงคะแนน 47 - 54)
- 2) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจมาก (ช่วงคะแนน 39 - 46)
- 3) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 31 - 38)
- 4) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 23 - 30)
- 5) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจน้อย (ช่วงคะแนน 15 - 22)
- 6) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 14)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 8

3.1.3 คะแนนพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัย ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด (ช่วงคะแนน 37 - 42)
- 2) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการด้านที่อยู่อาศัยมาก (ช่วงคะแนน 31 - 36)
- 3) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัยค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 25 - 30)
- 4) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัยค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 19 - 24)
- 5) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัยน้อย (ช่วงคะแนน 13 - 18)
- 6) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านที่อยู่อาศัยน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 12)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 6

3.1.4 คะแนนพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
มากที่สุด (ช่วงคะแนน 52 - 60)
 - 2) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
มาก (ช่วงคะแนน 43 - 51)
 - 3) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
ค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 34 - 42)
 - 4) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
ค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 25 - 33)
 - 5) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
น้อย (ช่วงคะแนน 16 - 24)
 - 6) มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ด้านการใช้เวลาร่าง
น้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 15)
- ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 9

3.2 คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากที่สุด (ช่วงคะแนน
57 - 66)
 - 2) มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมาก (ช่วงคะแนน 47 -
56)
 - 3) มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการค่อนข้างมาก
(ช่วงคะแนน 37 - 46)
 - 4) มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการค่อนข้างน้อย
(ช่วงคะแนน 27 - 36)
 - 5) มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการน้อย (ช่วงคะแนน 17 -
26)
 - 6) มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน
7 - 16)
- ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 10

3.3 คะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนมากที่สุด (ช่วงคะแนน 47 - 54)
- 2) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนมาก (ช่วงคะแนน 39 - 46)
- 3) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 31 - 38)
- 4) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 23 - 30)
- 5) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนน้อย (ช่วงคะแนน 15 - 22)
- 6) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 14)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 8

3.4 คะแนนการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมากที่สุด (ช่วงคะแนน 26 - 30)
- 2) มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก (ช่วงคะแนน 21 - 25)
- 3) มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 16 - 20)
- 4) มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 11 - 15)
- 5) มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนน้อย (ช่วงคะแนน 6 - 10)
- 6) มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 1 - 5)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 5

3.5 คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการมากที่สุด (ช่วงคะแนน 47 - 54)
- 2) มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการมาก (ช่วงคะแนน 39 - 46)
- 3) มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 31 - 38)
- 4) มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 23 - 30)
- 5) มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการน้อย (ช่วงคะแนน 15 - 22)

- 6) มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ
น้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 14)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 8

3.6 คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด (ช่วงคะแนน 47 - 54)
- 2) มีการเห็นคุณค่าในตนเองมาก (ช่วงคะแนน 39 - 46)
- 3) มีการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 31-38)
- 4) มีการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 23-30)
- 5) มีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อย (ช่วงคะแนน 15 - 22)
- 6) มีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 14)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 8

3.7 คะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมากที่สุด (ช่วงคะแนน 37 - 42)
- 2) มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก (ช่วงคะแนน 31 - 36)
- 3) มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 25 - 30)
- 4) มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 19 - 24)
- 5) มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวน้อย (ช่วงคะแนน 13 - 18)
- 6) มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 12)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 6

3.8 คะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบ่งเป็น 6 ช่วง ได้แก่

- 1) มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมากที่สุด (ช่วงคะแนน 37 - 42)
- 2) มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก (ช่วงคะแนน 31 - 36)
- 3) มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 25-30)
- 4) มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 19-24)
- 5) มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานน้อย (ช่วงคะแนน 13 - 18)
- 6) มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 7 - 12)

ระยะห่างของคะแนน เท่ากับ 6

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. นำหนังสือจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ถึงหัวหน้ากลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เพื่อขออนุญาตสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อุดรธานี ที่มีอายุ 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551
2. นำหนังสือจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 หัวหน้ากลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ และผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผ่านผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พร้อมชี้แจงรายละเอียดของการเก็บข้อมูลให้ทราบ เพื่อแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ และนัดหมายระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ เพื่อเก็บแบบสอบถามคืน
4. เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยเดินทางไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 311 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.47 เมื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ พบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 307 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.29 ดังนี้

ชื่อโรงเรียน	จำนวนที่กำหนด	จำนวนที่ได้คืน	จำนวนที่สมบูรณ์
1. โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี	75 ชุด	75 ชุด	75 ชุด
2. โรงเรียนสตรีราชินูทิศ	40 ชุด	37 ชุด	37 ชุด
3. โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	35 ชุด	30 ชุด	28 ชุด
4. โรงเรียนบ้านหมากแข้ง	45 ชุด	43 ชุด	42 ชุด
5. โรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์พิทยา	30 ชุด	25 ชุด	25 ชุด
6. โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร	30 ชุด	28 ชุด	28 ชุด
7. โรงเรียนสามพร้าววิทยา	10 ชุด	8 ชุด	8 ชุด
8. โรงเรียนชุมชนสามพร้าว	25 ชุด	23 ชุด	22 ชุด
9. โรงเรียนค่ายประจักษ์ศิลปาคม	10 ชุด	8 ชุด	8 ชุด
10. โรงเรียนชุมชนโนนสูง	15 ชุด	14 ชุด	14 ชุด
11. โรงเรียนอนุบาลหนองหิน	10 ชุด	10 ชุด	10 ชุด
12. โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม	15 ชุด	10 ชุด	10 ชุด
รวม	340 ชุด	311 ชุด	307 ชุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบของเครื่องมือวัดแต่ละชุด
2. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ มีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

4.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

4.2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบแบบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1 ที่มีปัจจัยชีวิตสังคมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3

4.2.4 หากพบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภายในบุคคลกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกอย่างมีนัยสำคัญ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการเขียนคำสั่ง MANOVA และเขียนกราฟแสดงปฏิสัมพันธ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ 1) เพื่อทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน และ 2) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี จำนวน 340 คน โดยเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบวัดตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่าง เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 11.0 เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Squares)
df	แทน	ขั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
p	แทน	ค่าสัดส่วนหรือโอกาสที่คาดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 307 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 11.0 เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และการมีภาระเลี้ยงดู

2. ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน และพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีลักษณะชีวิตสังคมแตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การศึกษาอำนาจจำแนกในการทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 4 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง แสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 1 - 2

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1
จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	65	21.2
	หญิง	242	78.8
	รวม	307	100.0
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1.3
	ปริญญาตรี	273	88.9
	ปริญญาโท	30	9.8
	ปริญญาเอก	0	0.0
	รวม	307	100.0
สถานภาพสมรส	โสด	36	11.7
	คู่	234	76.2
	หย่า/หม้าย/แยก	37	12.1
	รวม	307	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การมีภาระเลี้ยงดู	มีภาระเลี้ยงดูมาก	52	16.9
	มีภาระเลี้ยงดูน้อย	255	83.1
	รวม	307	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 307 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 78.8) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 88.9) สถานภาพสมรสคู่ (คิดเป็นร้อยละ 76.2) ส่วนใหญ่มีภาระเลี้ยงดูน้อย (คิดเป็นร้อยละ 83.1) และมีภาระเลี้ยงดูมาก (คิดเป็นร้อยละ 16.9) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยพื้นฐาน ของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	พิสัยคะแนน การตอบ	พิสัยคะแนน แบบสอบถาม
เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัว				
เกษียณอายุราชการ	50.17	6.65	28 - 66	11 - 66
การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน	34.06	7.45	18 - 54	9 - 54
การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน	19.20	5.23	6 - 30	5 - 30
การรับรู้ความสามารถของตนในการ				
ปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ	42.00	6.00	18 - 54	9 - 54
การเห็นคุณค่าในตนเอง	39.12	5.04	23 - 48	9 - 54
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	32.97	4.64	20 - 42	7 - 42
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน				
ร่วมงาน	29.74	5.39	14 - 42	7 - 42
พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุ				
ราชการ	164.66	23.18	110 - 220	40 - 240
- ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ	62.36	8.00	40 - 83	14 - 84
- ด้านเศรษฐกิจ	33.89	7.54	12 - 53	9 - 54
- ด้านที่อยู่อาศัย	26.59	7.29	8 - 42	7 - 42
- ด้านการใช้เวลาว่าง	41.82	6.83	17 - 59	10 - 60

จากตาราง 2 พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการรวมทุกด้านในระดับค่อนข้างมาก มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจในระดับมาก มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่างในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยภายในตัวบุคคล พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการในระดับมาก มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน และการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนในระดับค่อนข้างมาก และมีการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับมาก

และเมื่อพิจารณาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในระดับมาก และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานในระดับค่อนข้างมาก

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีลักษณะชีวิตสังคมแตกต่างกัน แสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 - 6

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	ค่าเฉลี่ย	SD	t	p
ชาย	175.57	24.30	.05	.959
หญิง	175.39	25.54		

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	345.98	172.99	.32	.726
ภายในกลุ่ม	304	164067.11	539.69		
รวม	306	164413.09			

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	1373.70	686.85	1.28	.279
ภายในกลุ่ม	304	163039.39	536.31		
รวม	306	164413.09			

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน

การมีภาระเลี้ยงดู	ค่าเฉลี่ย	SD	t	p
มาก	176.31	24.75	-.276	.783
น้อย	175.25	25.38		

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

เพื่อตอบสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งกล่าวว่า “ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้” โดยทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 - 8

ตาราง 7 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล และตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก กับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1	.58*	.20*	.16*	.45*	.41*	.32*	.24*
2		1	.27*	.23*	.64*	.57*	.51*	.34*
3			1	.16*	.35*	.46*	.29*	.07
4				1	.24*	.13*	.14*	.05
5					1	.60*	.53*	.31*
6						1	.65*	.32*
7							1	.39*
8								1

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- โดยที่
- 1.พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 2.เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
 - 3.การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน
 - 4.การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน
 - 5.การรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ
 - 6.การเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 7.การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
 - 8.การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล (เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง) และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก (การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว โดยในกลุ่มตัวแปรภายใน เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ กับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีความสัมพันธ์กันสูงมากที่สุด ($r = .58$) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ($r = .45$) และในกลุ่มปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r = .32$)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มตัวทำนายที่ศึกษา พบว่า ในกลุ่มปัจจัยภายในตัวบุคคล มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูง คือ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ กับการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ($r = .64$) และในกลุ่มปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์ต่อกันมากที่สุด ($r = .32$)

ตาราง 8 อธิบายจำแนกในการทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน (n=307)

ตัวแปร	b	SE	β	t	p
เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ	1.73	.21	.50	8.16	.000
การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ	.49	.24	.13	2.09	.037
$R^2 = .34$ $F = 79.29^{**}$ $P = .000$ $a = 57.387$					

จากตาราง 8 พบว่า ตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นตัวแรก คือ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ($\beta = .50$) และลำดับที่สอง คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ($\beta = .13$)

ตอนที่ 4 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวว่า “มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 9 - 18

4.1 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ กับ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ ดังแสดงผลในตาราง 9 - 10

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว เกษียณอายุราชการ กับ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัว					
เกษียณอายุราชการ (A)	4.1622.48	36	1156.18	4.26*	.000
การสนับสนุนทางสังคมจาก					
ครอบครัว (B)	11628.22	21	553.73	2.04*	.009
(A) × (B)	51726.05	137	377.56	1.39*	.035
ความคลาดเคลื่อน (Error)	30408.52	112	271.51		

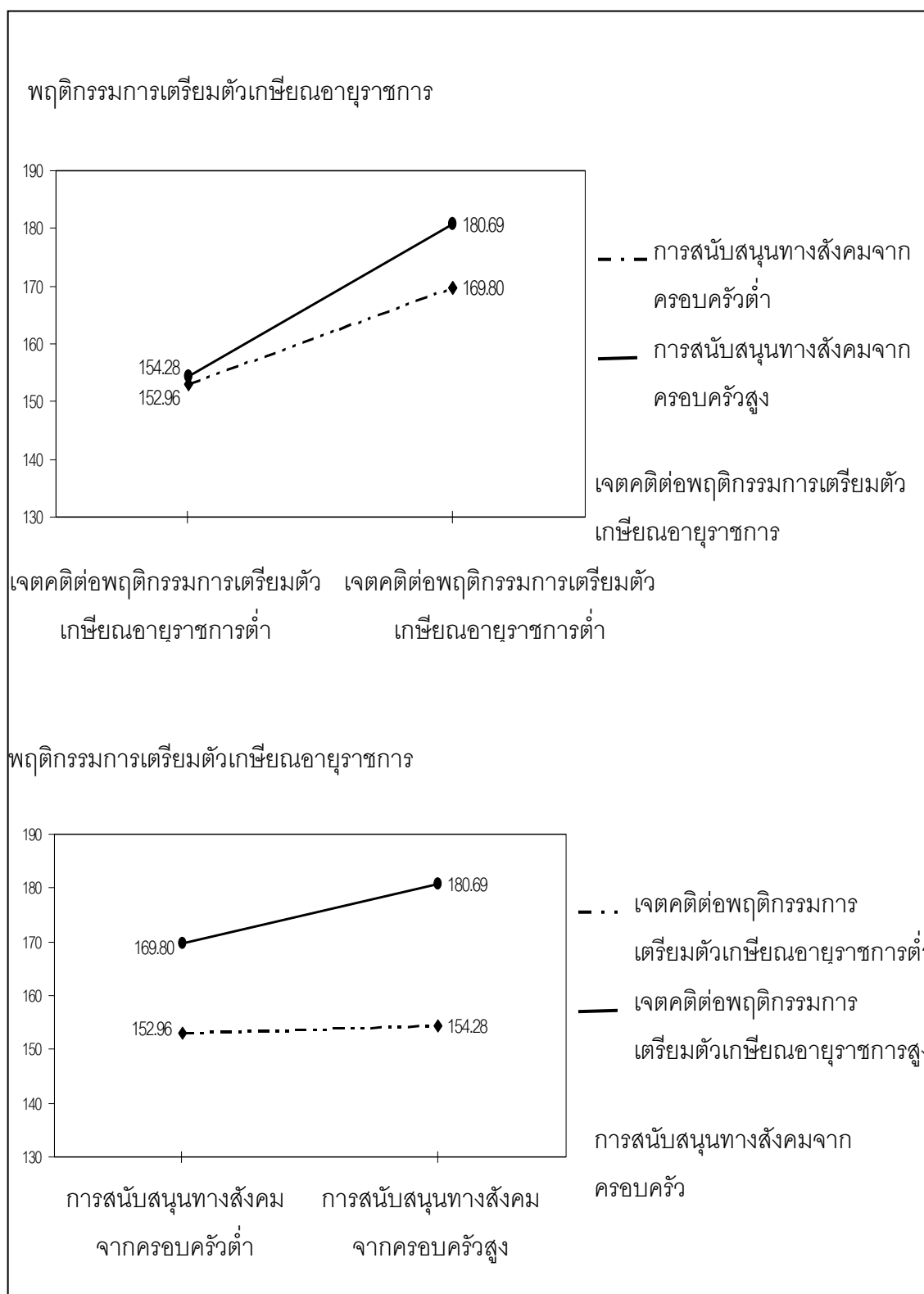
* คำนวณสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัว					
เกษียณอายุราชการ (A)	50037.79	36	1389.94	4.67*	.000
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน					
ร่วมงาน (C)	15880.53	27	588.17	1.97*	.008
(A) × (C)	49796.51	246	341.07	1.15	.238
ความคลาดเคลื่อน (Error)	28902.38	97	297.96		

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้เขียนกราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ (ภาพประกอบ 4)

ภาพประกอบ 5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างจุดตัดต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตาราง 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาตามเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัว
เกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่

ค่าความแตกต่างของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ			
ที่ A1	ที่ A2	ที่ F1	ที่ F2
F2>F1	F2>F1	A2>A1	A2>A1
(.27)	(7.65*)	(.03)	(85.65*)

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A1 =เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการต่ำ

A2 =เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูง

F1 =การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ

F2 =การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง

จากภาพประกอบ 4 พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการ
สนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์แบบไม่ไขว้ (ordinal) ซึ่งเมื่อทดสอบจากตารางที่ 10
ผลที่ได้คือ

1. กลุ่มข้าราชการครูที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูง พบว่า
ถ้าข้าราชการครูมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ
ราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.05

2. กลุ่มข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง พบว่า ถ้าข้าราชการครู
มีเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการสูง จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ
ราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.05

4.2 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนกับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ดังแสดงผลในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน กับ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน (A)	12605.70	31	406.64	.95	.55
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (B)	30315.05	21	1443.57	3.37*	.000
(A) × (B)	73022.82	152	480.41	1.12	.268
ความคลาดเคลื่อน (Error)	43682.99	102	428.27		
การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน (A)	13293.60	31	428.83	1.01	.473
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน (C)	22978.01	27	851.04	2.00*	.008
(A) × (C)	76929.77	158	486.90	1.14	.246
ความคลาดเคลื่อน (Error)	848787.00	90	426.34		

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน กับ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เขียน main effect ด้วย

**4.3 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน กับการ
สนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อ
พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ดังแสดงผลในตาราง 12 - 14**

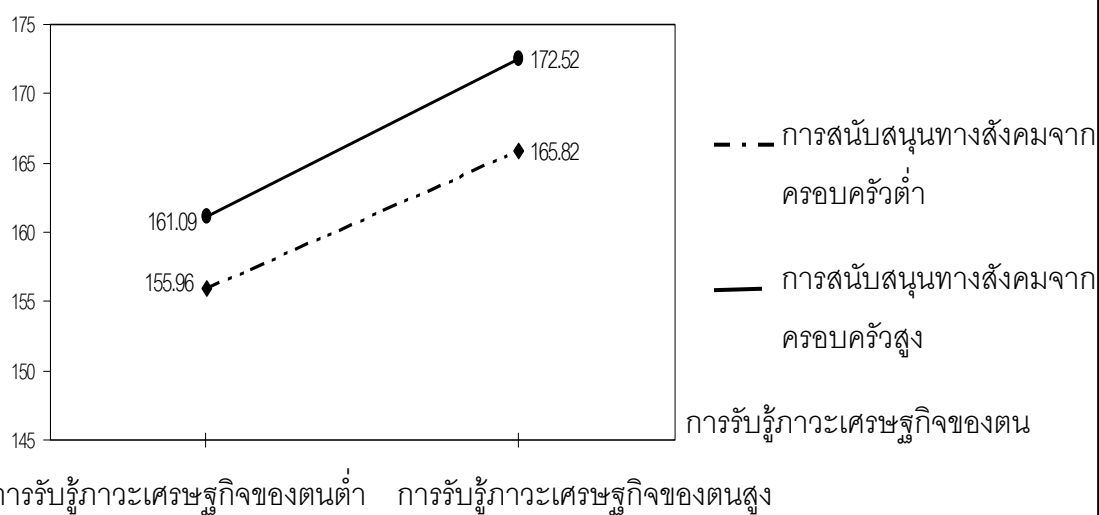
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้
ภาวะเศรษฐกิจของตน กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจาก
เพื่อนร่วมงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน (A)	11764.46	24	490.19	1.51	.077
การสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัว (B)	20962.59	21	998.22	3.07	.000
(A) × (B)	71190.60	133	535.27	1.65	.002
ความคลาดเคลื่อน (Error)	41661.28	128	325.48		
การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน (A)	11764.46	24	490.19	1.56	.077
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ร่วมงาน (C)	20962.59	21	998.22	3.07	.000
(A) × (C)	71190.60	133	535.27	1.65	.002
ความคลาดเคลื่อน (Error)	41611.28	128	325.48		

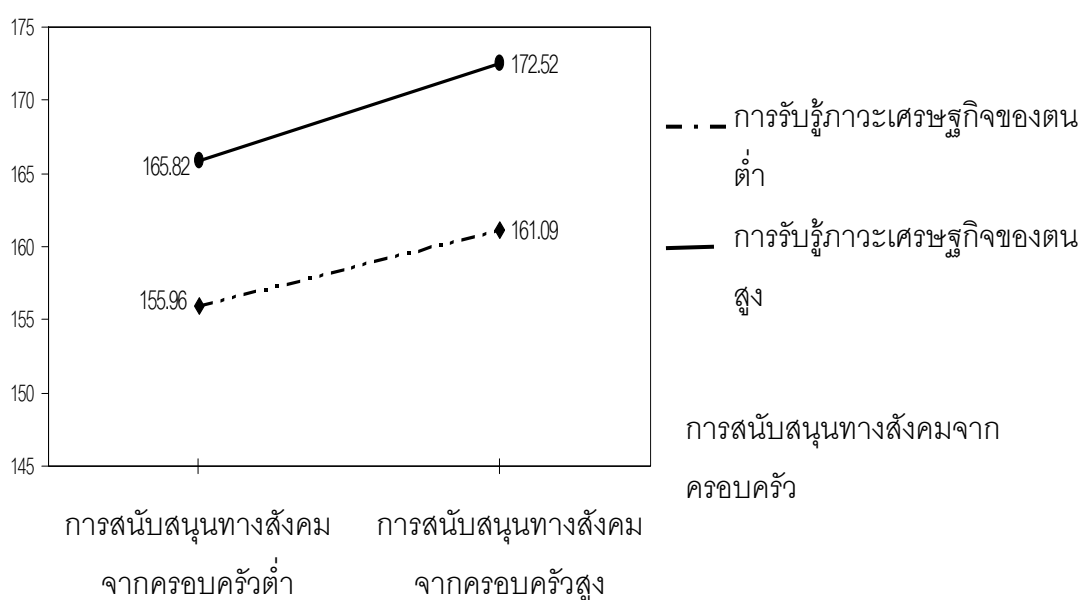
* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน กับการสนับสนุน
ทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ต่อพฤติกรรมการเตรียมตัว
เกษียณอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้เขียนกราฟแสดงปฏิสัมพันธ์
(ภาพประกอบ 6 - 7)

พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ภาพประกอบ 6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตาราง 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน
และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่

ค่าความแตกต่างของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ			
ที่ E1	ที่ E2	ที่ F1	ที่ F2
F2>F1	F2>F1	E2>E1	E2>E1
(.36)	(2.61)	(1.88)	(9.72*)

* คำนวณค่าสถิติทางสถิติที่ระดับ .05

E1 = การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนต่ำ

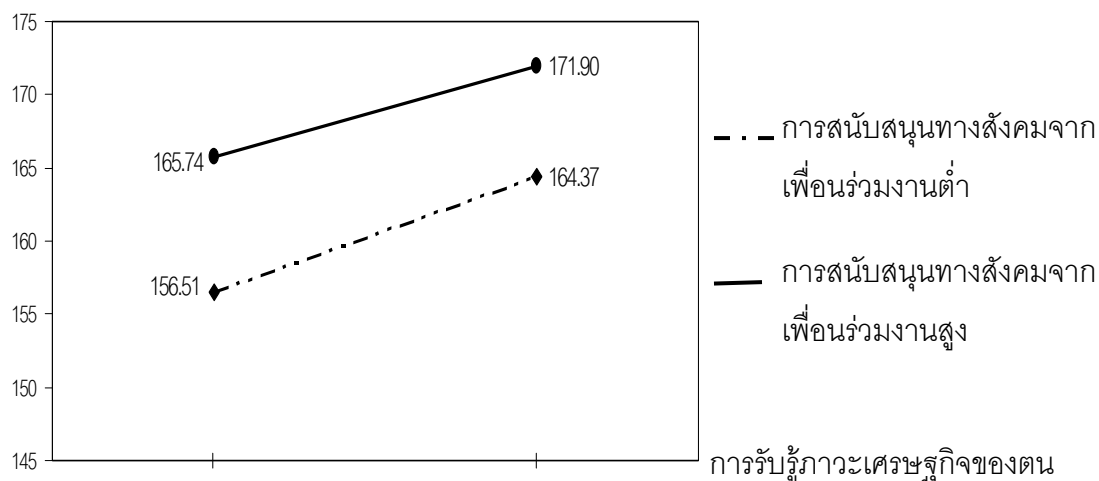
E2 = การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนสูง

F1 = การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ

F2 = การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง

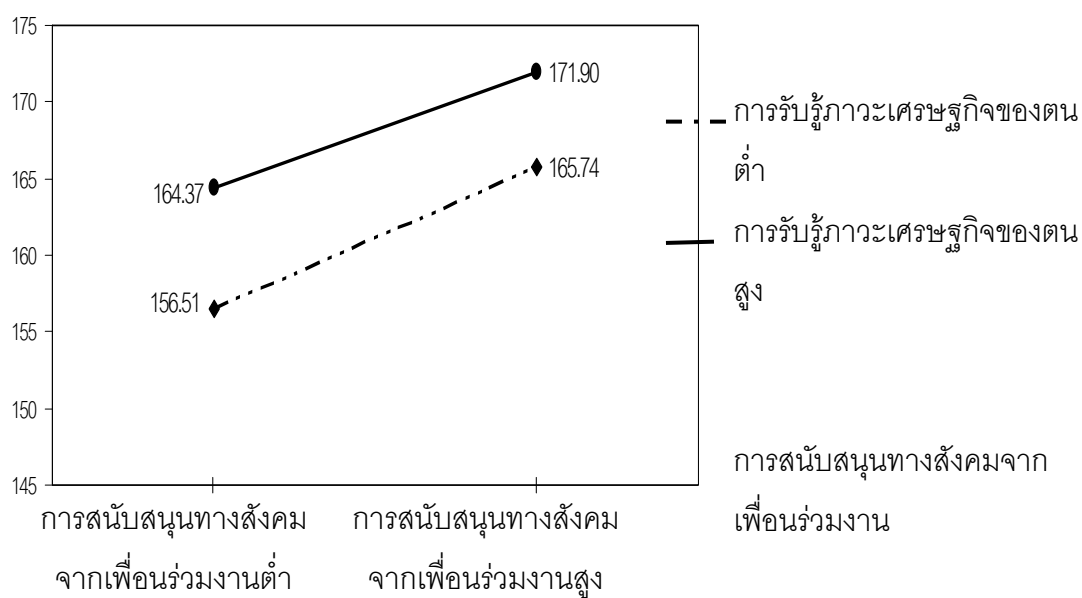
จากภาพประกอบ 6 พบว่า การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์แบบไม่ไขว้ (ordinal) ซึ่งเมื่อทดสอบจากตารางที่ 13 ผลที่ได้คือ กลุ่มข้าราชการครู ที่มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนสูง พบว่า ถ้าข้าราชการครูมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนต่ำ การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนสูง

พฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ภาพประกอบ 7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน
และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่

ค่าความแตกต่างของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ			
ที่ E1	ที่ E2	ที่ C1	ที่ C2
C2>C1	C2>C1	E2>E1	E2>E1
(6.49*)	(.23)	(.00)	(9.95*)

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

E1 = การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนต่ำ

E2 = การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนสูง

C1 = การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ

C2 = การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง

จากภาพประกอบ 7 พบว่า การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และการสนับสนุนทางสังคมจาก
เพื่อนร่วมงาน มีปฏิสัมพันธ์แบบไม่ไขว้ (ordinal) ซึ่งเมื่อทดสอบจากตารางที่ 14 ผลที่ได้คือ

1. กลุ่มข้าราชการครูที่มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนต่ำ พบว่า ถ้าข้าราชการครู มีการ
สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่า
ข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. กลุ่มข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง พบว่า ถ้า
ข้าราชการครูมีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนสูง จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
มากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

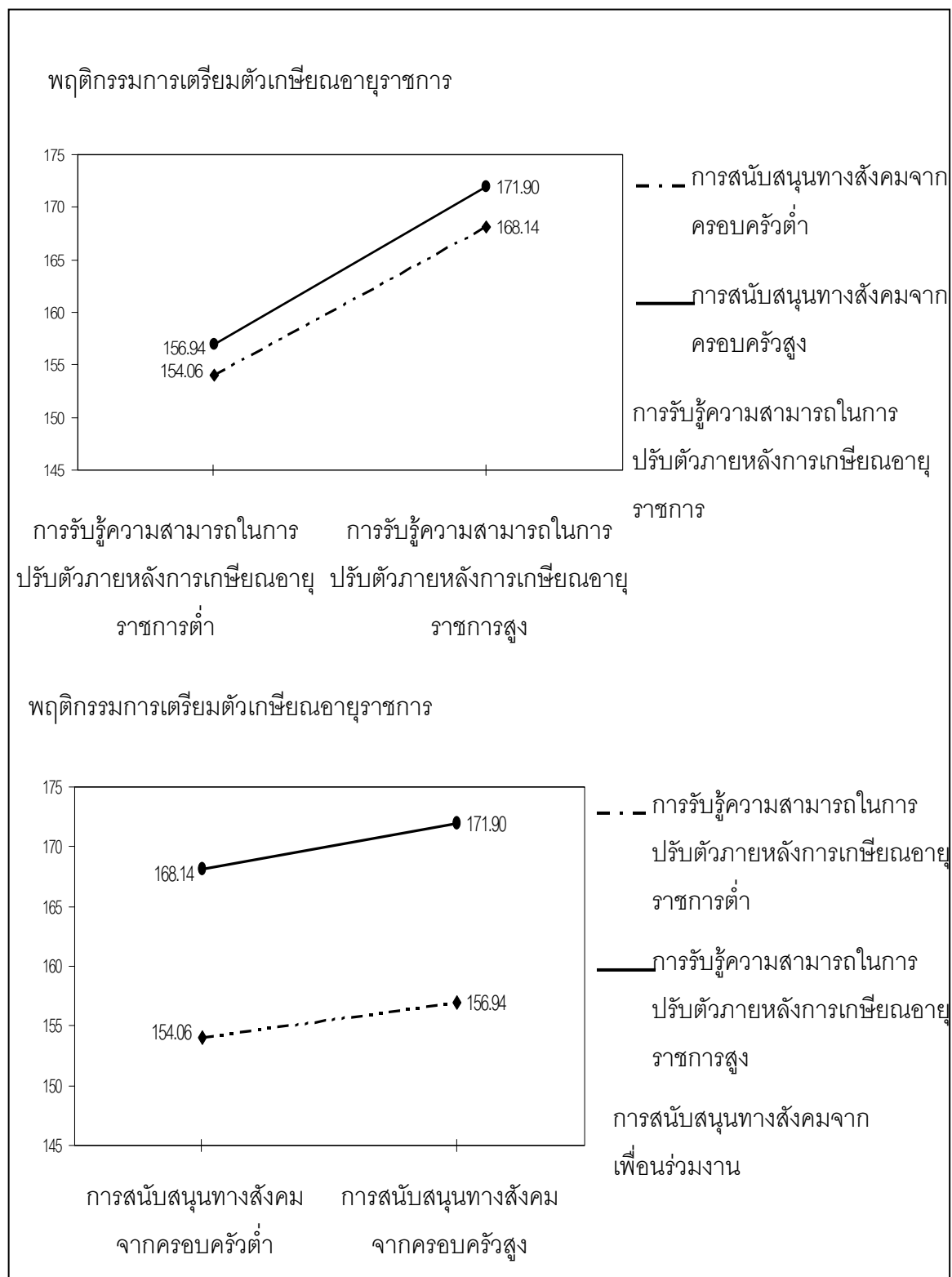
4.4 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัว ภายหลังเกษียณอายุราชการ กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ดังแสดงผลใน ตาราง 15 - 17

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัว					
ภายหลังเกษียณอายุราชการ (A)	22887.09	28	817.40	2.74	.000
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (B)	15471.30	27	736.73	2.47	.001
(A) × (B)	66443.19	135	492.17	1.65	.003
ความคลาดเคลื่อน (Error)	36431.12	122	298.62		
การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัว					
ภายหลังเกษียณอายุราชการ (A)	34200.83	28	121.46	4.66	.000
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน					
(C)	19512.68	27	722.69	2.76	.000
(A) × (C)	65825.70	145	453.97	1.73	.002
ความคลาดเคลื่อน (Error)	27782.99	106	262.10		

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้เขียนกราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ (ภาพประกอบ 8 - 9)

ภาพประกอบ 8 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตน
ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่

ค่าความแตกต่างของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ			
ที่ A1	ที่ A2	ที่ F1	ที่ F2
F2>F1	F2>F1	A2>A1	A2>A1
(6.49*)	(.23)	(.00)	(9.95*)

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A1 = การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ อายุราชการต่ำ

A2 = การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ อายุราชการสูง

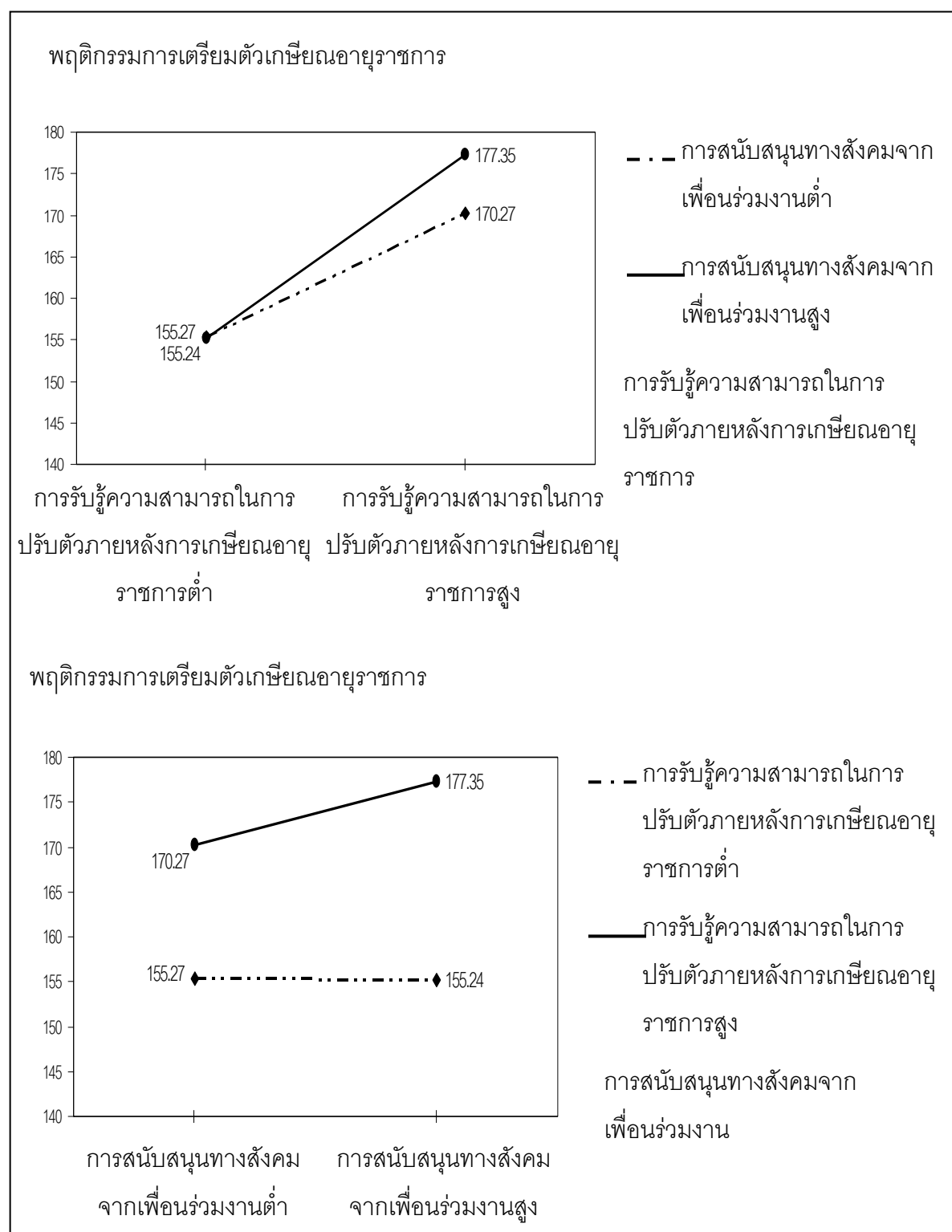
F1 = การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ

F2 = การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง

จากภาพประกอบ 8 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ
อายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์แบบไม่ไขว้ (ordinal) ซึ่งเมื่อ
ทดสอบจากตาราง 16 ผลที่ได้คือ

1.กลุ่มข้าราชการครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ
อายุราชการต่ำ พบว่า ถ้าข้าราชการครูมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง จะมีพฤติกรรม
การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.กลุ่มข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง พบว่า
ถ้าข้าราชการครูมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการสูง จะมี
พฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจาก
ครอบครัวต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 9 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พิจารณาตามการรับรู้ความสามารถของตน
ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
เมื่อตัวแปรหนึ่งคงที่

ค่าความแตกต่างของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ			
ที่ A1	ที่ A2	ที่ C1	ที่ C2
C2>C1	C2>C1	A2>A1	A2>A1
(16.86*)	(.24)	(5.23*)	(28.62*)

* คำนวณค่าสถิติทางสถิติที่ระดับ .05

A1 = การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ อายุราชการต่ำ

A2 = การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ อายุราชการสูง

C1 = การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ

C2 = การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง

จากภาพประกอบ 9 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณ
อายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์แบบไฮบริด (hybrid) กล่าวคือ
เมื่อแกนนอน คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ คงที่ และ
แกนตั้ง คือ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน จะมีปฏิสัมพันธ์แบบไขว้ (disordinal) และเมื่อ
แกนนอน คือ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน คงที่ และแกนตั้ง คือ การรับรู้ความสามารถ
ของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ จะมีปฏิสัมพันธ์แบบไม่ไขว้ (ordinal) เนื่องจาก
ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลัก คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ
ราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณ
อายุราชการ ซึ่งเมื่อทดสอบจากตาราง 17 ผลที่ได้คือ

1. กลุ่มข้าราชการครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุ
ราชการต่ำ พบว่า ถ้าข้าราชการครูมีการสนับสนุนทางสังคมจากจากเพื่อนร่วมงานสูง จะมีพฤติกรรม
การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากจากเพื่อน
ร่วมงานต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. กลุ่มข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากจากเพื่อนร่วมงานสูง พบว่า ถ้าข้าราชการครูมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการสูง จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. กลุ่มข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากจากเพื่อนร่วมงานต่ำ พบว่า ถ้าข้าราชการครูมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการสูง จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.5 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ดังแสดงผลในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การเห็นคุณค่าในตนเอง (A)	16677.27	23	725.10	1.83	.017
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (B)	10551.15	21	502.44	1.27	.207
(A) × (B)	50876.47	120	423.97	1.07	.348
ความคลาดเคลื่อน (Error)	56258.75	142	396.19		
การเห็นคุณค่าในตนเอง (A)	28393.94	23	1234.52	3.43	.000
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน (C)	16387.92	27	606.96	1.69	.030
(A) × (C)	56334.19	137	411.20	1.14	.227
ความคลาดเคลื่อน (Error)	42795.57	119	359.63		

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของตน กับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 สรุปผลการศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามปัจจัยชีวสังคม ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก

ตัวแปรอิสระ	ผลการศึกษา
เพศ	ไม่แตกต่างกัน
ระดับการศึกษา	ไม่แตกต่างกัน
สถานภาพสมรส	ไม่แตกต่างกัน
การมีภาระเลี้ยงดู	ไม่แตกต่างกัน
เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ	มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
× การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน	กลุ่มเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก > น้อย การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ > ไม่ดี
การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน × การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน	ไม่พบปฏิสัมพันธ์
การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน × การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนกับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจมาก > น้อย

ตาราง 19 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ผลการศึกษา
การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน × การสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงาน	มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนกับการสนับสนุน ทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน กลุ่มข้าราชการครูที่มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนน้อย การ สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก > น้อย กลุ่มข้าราชการที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก > น้อย
การรับรู้ความสามารถของตน ในการปรับตัวภายหลังการ เกษียณอายุราชการ × การ สนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัว	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัว ภายหลังการเกษียณอายุราชการ กับ การสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัว กลุ่มการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการ เกษียณอายุราชการน้อย การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก > น้อย การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก การรับรู้ความสามารถ ของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการมาก > น้อย
การรับรู้ความสามารถของตน ในการปรับตัวภายหลังการ เกษียณอายุราชการ × การ สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ร่วมงาน	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัว ภายหลังการเกษียณอายุราชการ กับ การสนับสนุนทางสังคมจาก เพื่อนร่วมงาน กลุ่มการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการ เกษียณอายุราชการน้อย การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน มาก > น้อย การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก การรับรู้ความสามารถ ของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการมาก > น้อย
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ไม่พบปฏิสัมพันธ์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อทำนายพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีลักษณะทางปัจจัยชีวสังคมแตกต่างกัน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้

2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตน ในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ที่มีปัจจัยทางชีวสังคมต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 (ซึ่งประกอบไปด้วย อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอเพ็ญ อำเภอหนองวัวซอ และอำเภอสร้างคอม) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 3,072 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง ที่มีอายุระหว่าง 45 - 59 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่มีความหลากหลายทางชีวสังคม จำนวน 340 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 311 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.47 เมื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ พบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 307 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.29

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 10 ฉบับ ที่ประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยทางชีวสังคม พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะทางเศรษฐกิจของตน การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และการทดสอบแบบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีปัจจัยชีวิตสังคมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3

3. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two-way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 หากพบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภายในบุคคลกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกอย่างมีนัยสำคัญ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยการเขียนคำสั่ง MANOVA และเขียนกราฟแสดงปฏิสัมพันธ์

การสรุปผลการวิจัย

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 307 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 78.8) อายุ 50-54 ปี (คิดเป็นร้อยละ 42.7) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 88.9) สถานภาพสมรสคู่ (คิดเป็นร้อยละ 76.2) ส่วนใหญ่มีภาระเลี้ยงดูน้อย (คิดเป็นร้อยละ 83.1) และมีภาระเลี้ยงดูมาก (คิดเป็นร้อยละ 16.9) ตามลำดับ และข้าราชการครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการรวมทุกด้านในระดับค่อนข้างมาก มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจในระดับมาก มีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการใช้เวลาว่างในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยภายในตัวบุคคล พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการในระดับมาก มีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง และการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนเองในระดับค่อนข้างมาก และมีการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับมาก

2. เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ได้ร้อยละ .34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นตัวแรก คือ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ($\beta = .50$) และลำดับที่สอง คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ ($\beta = .13$)

3. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก 5 คู่ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ข้าราชการครูที่มีปัจจัยทางชีวสังคมต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวหลังการเกษียณอายุราชการและการเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 มี 2 ตัวแปร คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวหลังเกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลทั้ง 2 ตัวแปร ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการเป็นกลุ่มบุคคลที่ส่วนใหญ่มีบทบาทหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว และเป็นบุคคลที่ให้การพึ่งพิงต่อสมาชิกในครอบครัวคนอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยกลางคน มีการคิดตัดสินใจในการกระทำสิ่งใดได้ด้วยตนเอง ไม่ได้เป็นไปตามคำชี้แนะจากผู้อื่น ดังนั้นจึงทำให้การศึกษารั้งนี้ มีปัจจัยภายในตัวบุคคลที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการได้เพียงตัวแปรเดียว โดยไม่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรในปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก โดยตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการสามารถทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้ร้อยละ 58 และร้อยละ 32 ตามลำดับ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมากที่สุด เนื่องจากเจตคติ เป็นความเข้มของอารมณ์ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ ในทางสนับสนุนหรือต่อต้านที่หมายทางจิต ซึ่งที่หมายทางจิต หมายถึง วัตถุ ความคิด แบบแผนการกระทำ รูปแบบความประพฤติ อุดมการณ์ หลักจริยธรรม คำขวัญ หรือสัญลักษณ์ที่บุคคลอาจแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539: 8; อ้างอิงจาก ธีระพร อุวรรณโณ. 2533) และเจตคติเป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลอันเกิดจากประสบการณ์ เป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออก หรือพฤติกรรมของบุคคลเพื่อตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541: 367; อ้างอิงจาก Zellman; & Sears. 1971) การเกิดเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีความรู้สึกต่อแบบแผนการกระทำในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มาจากสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน เช่น เห็นข้าราชการครูที่เกษียณอายุไปแล้ว หรือข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการคนอื่น ๆ เตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ทำให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการครู มีเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ส่วนจะเป็นเจตคติที่ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้สึกในการรับรู้ประโยชน์จากการมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ทั้งนี้การศึกษารั้งนี้ พบว่า หากข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ก็จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากตามไปด้วย

ส่วนตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ ที่เป็นตัวแปรตัวต่อมาที่สามารถทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ เนื่องจาก การที่มนุษย์จะรับเอาพฤติกรรมใดไว้ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำพฤติกรรม และความคาดหวังในผลลัพธ์ ซึ่งหมายถึง การคาดคะเนของบุคคลว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้ว จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนคาดหวังไว้ เป็นการคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตน (Bandura. 1977: 191-215) ซึ่งการที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่า ตนเองรับรู้ว่ามีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ และเมื่อกระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว จะได้ผลตามที่ตนเองต้องการหรือไม่ และคาดหวังว่า ตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ถ้าบุคคลเรียนรู้ว่า การกระทำนั้น ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แต่คาดหวังว่า ตนเองมีความสามารถไม่

เพียงพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดหวังหรือความล้มเหลว (ขวัญใจ รุ่งเรือง. 2549: 69-70) ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ที่เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แต่เป็นเรื่องที่ต้องมีการเตรียมตัวและมีความสำคัญอย่างมาก เพราะหากข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีการคาดหวังว่าจะสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการได้มาก และมีการรับรู้ว่าตนเองสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการได้มาก ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์ครู แสดงพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ที่จะเป็นการเตรียมตัวก่อนที่จะไปสู่ช่วงเวลาหลังการเกษียณอายุที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่จะต้องประเมินความสามารถและมีการคาดคะเนถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นด้วยตนเอง

จึงอาจกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

การอภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก 5 คู่ ได้แก่

1. เจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ถ้ามีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการสนับสนุนทางสังคมน้อย สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความช่วยเหลือให้กับข้าราชการครู เพราะสมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับตัวข้าราชการครูมากที่สุดและมีอิทธิพลต่อการเจตคติของข้าราชการครูมากที่สุด

เช่นกัน การมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และเมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก จึงส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการที่มากตามไปด้วย

2. การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก ถ้ามีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการสนับสนุนทางสังคมครอบครัวน้อย สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ส่งผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ เนื่องจากข้าราชการครูในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี เป็นวงเงินที่สูงถึง 6,521,578,936 บาท (สถานะทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดอุดรธานี. 2550: Online) การคิดและประเมินสถานภาพทางเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัวว่าตนมีหนี้สิน หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจทั้งของตนเองและครอบครัวว่าเป็นเช่นไร ตลอดจนรายรับกับรายจ่ายมีความสมดุลกันหรือไม่ จะช่วยในการตัดสินใจต่อการดำรงชีวิต และที่สำคัญ จะช่วยให้มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจไว้ล่วงหน้าอย่างเหมาะสม และเมื่อมีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมากและมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก ก็จะส่งผลให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากตามไปด้วย

3. การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก ถ้ามีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมากจะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่าข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก เพื่อนเป็นอีกกลุ่มบุคคลที่ให้การสนับสนุนทางสังคมกับบุคคล เป็นแหล่งความสัมพันธ์ปฐมภูมิในชีวิตช่วงสุดท้าย เพราะจะให้ความช่วยเหลือและทำให้ผู้สูงอายุได้มีการติดต่อกับโลกภายนอก แม้ว่าจะมีความสำคัญน้อยกว่าบุตรหรือญาติ ก็ตาม (Atchley. 1980: 363) แต่การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

ร่วมงานและความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะให้คำแนะนำปรึกษา หรือให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสารก็จะช่วยให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก และเมื่อมีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมากและมีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก ก็จะส่งผลให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากตามไปด้วย

4. การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการมาก ถ้ามีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่า กลุ่มที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวน้อย สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก สมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ให้กับข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ครอบครัวเป็นกลุ่มคนใกล้ชิดที่สำคัญที่ทำให้กำลังใจและการสนับสนุนในการปรับตัวด้านต่าง ๆ แก่ ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ซึ่งข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และมีการคาดหวังว่าจะสามารถปรับตัวภายหลังเกษียณอายุได้โดยจะได้รับผลลัพธ์จากการปรับตัวนั้นทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และการประเมินตนเอง ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในเรื่องของกำลังใจให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีความเชื่อมั่นมากขึ้น จะช่วยให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีความพร้อมที่จะมีกระทำการเตรียมตัวเกษียณอายุตามไปด้วย ดังนั้น เมื่อข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุมากและมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก ก็จะส่งผลให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากตามไปด้วย

5. การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุ

ราชการที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการมาก ถ้ามีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากกว่ากลุ่มที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และแม้ว่าเพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการรองลงมาจากครอบครัว แต่การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร และกำลังใจจากเพื่อนร่วมงาน ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการช่วยให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีความเชื่อมั่นต่อการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการและการคาดหวังต่อการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ซึ่งจะทำให้ข้าราชการครูมีการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ โดยการที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการได้มากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับว่า ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมากน้อยเพียงไรเช่นกัน ดังนั้น เมื่อข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุมาก และมีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก ก็จะส่งผลให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากตามไปด้วย

จึงอาจกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

การอภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ที่มีปัจจัยทางชีวิตสังคมต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการที่มีปัจจัยทางชีวิตสังคมต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า การที่ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการจะมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากหรือน้อยต่างกันนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางปัจจัยชีวิตสังคม ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และการมีภาระเลี้ยงดู แต่อย่างใด ซึ่งอาจเนื่องมาจากข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ทำหน้าที่หาเลี้ยงและรับผิดชอบครอบครัวไม่แตกต่างกันอยู่แล้ว ทั้งด้วยบทบาทและบุคลิกภาพ จึงทำให้ปัจจัยทางชีวิตสังคมไม่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการได้เท่าปัจจัยภายในตัวบุคคล

จึงอาจกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 3 ไม่ได้รับการสนับสนุน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการสามารถทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการในระดับมากต่อไป

2. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน เป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก และมีการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการมาก โดยข้าราชการครูที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตนมาก และมีการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการมาก และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและเพื่อนร่วมงานมาก จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากตามไปด้วย ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ มีการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนครอบครัวของข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการให้มีการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ เพื่อให้ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการมีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการมากต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1 (สพท. อุตรธานี เขต 1) โดยการศึกษาครั้งนี้ พบเพียง ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล ที่สามารถทำนายการเกิดพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัด สพท. อุตรธานี เขต 1 จึงควรดัดแปลงตัวแปรดังกล่าวมาทำการศึกษาในครั้งต่อไป โดยอาจเพิ่มตัวแปรที่อาจมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการโดยเฉพาะตัวแปรปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนหรือความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ และเพิ่มตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่เข้มแข็งที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการได้ เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอง บก. (2550, กรกฎาคม). ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ. *วารสาร กบข.* 10(7): 2.
- การสู่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. (2550, กันยายน). สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2550, จาก
<http://www.web.udru.ac.th/~sutad18/new2/08..html>
- เกษม ตันติผลาชีวะ; และ กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2528). *การรักษาสุขภาพในวัยสูงอายุ*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ขวัญใจ รุ่งเรือง. (2549). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูด้วยนมแม่ของมารดาทำงานนอกบ้าน*. วิทยานิพนธ์ พยบ.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เขมิกา ยามะรัต. (2527). *ความพึงพอใจในชีวิตของคนชรา : ศึกษากรณีข้าราชการบำนาญกระทรวงเกษตรและสหกรณ์*. วิทยานิพนธ์ สม.ม. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ความหมายของพฤติกรรม*. (2550, กันยายน). สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2550, จาก
<http://www.snow.prohosting.com/rungrong/beh/beh011.htm>
- คู่มือการอบรมเรื่องการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ. (2548, กันยายน). สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก <http://www.agingthai.org/?p=content&id=367>
- งามตา วรินทร์. (2545). *ชีวิตในวัยสูงอายุที่ประสบความสำเร็จ ใน การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์*. (เอกสารประกอบการสอนวิชา วป 581). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จกกล เนียมกลาง. (2545). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการทำงานต่อหลังเกษียณอายุราชการของแพทย์ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์. (2539). *สุขภาพจิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จารุพันธ์ สมบูรณ์สิทธิ์. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร กิจกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาลศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ฉวีวรรณ จันทรัตน์. (2540). *ความตั้งใจในการทำงานหลังเกษียณอายุของข้าราชการอัยการ*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (ประชากรศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- จิตติมา พรหมทอง. (2535). *การเตรียมตัวเพื่อเกษียณอายุราชการของครูประถมศึกษาวัยใกล้เกษียณ
ในจังหวัดที่มีฐานะเศรษฐกิจสูงสุดและต่ำสุด*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา).
นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐไชย ตันติสุข. (2524). *การบริการสังคมสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ ใน การบรรยายทางวิชาการ
พยาบาล เรื่อง บริการสุขภาพผู้สูงอายุ 1-2 มีนาคม 2524 ณ หอประชุมศาลาพำนักร
โรงพยาบาลประสาท พญาไท. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลประสาท พญาไท*
- ดวงจันทร์ บุญรอดชู. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุของข้าราชการ : ศึกษา
เฉพาะกรณี ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523, กุมภาพันธ์). *การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนและ
ประเทศไทย. ใน วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 18(23): 23-25.*
- ดวงพร รัตนอมรชัย. (2535). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ
และการรับรู้การควบคุมสุขภาพกับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(สาธารณสุขศาสตร). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงสมร เหว่วิพัฒน์. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของข้าราชการตำรวจหลังเกษียณอายุ
ราชการ ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดารณี คำเจริญ. (2541). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดำเนินชีวิตของข้าราชการบำนาญ
ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทย*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- ดารณีย์ ศรีสวัสดิ์กุล. (2539). *การเตรียมการเกษียณอายุราชการ : ศึกษาข้าราชการกรมพลศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม).
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์. (2540). *การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจที่
กำลังจะเกษียณอายุ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล*. วิทยานิพนธ์ ศค.ม (สังคมศาสตร์
การแพทย์และสาธารณสุข). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ทิพาพร ทองสว่าง. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุของผู้ใหญ่วัยกลางคน*. ปรินูญยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). *การจัดการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนา กิตติศรีวรพันธุ์. (2550, 14 กันยายน). สัมภาษณ์โดย สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตจังหวัดอุดรธานี.
- ธาดา วิมลวัตรเวที. (2543). *รายงานการวิจัย เรื่อง การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงานของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา เกรียงชัยพุกกะ. (2543). *สุขภาพจิตของผู้สูงอายุ*. (ม.ป.พ.)
- นิตา ชูโต. (2525). *คนไทยชรา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2537). *คู่มือเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พี ที เอ เบสท์ ซัพพลาย.
- บัณฑิต เคียงธนสมบัติ. (2547). *การสนับสนุนทางสังคม การมีกิจกรรมกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ*. ปรินูญยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญมี เต็ดอนันต์กุล. (2539). *ผลของการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อการเปลี่ยนเจตคติต่อประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรินูญยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์. (2528). *จิตวิทยาสังคมกับการสาธารณสุข : การใช้แรงสนับสนุนทางสังคม แก้ไขปัญหาสาธารณสุข ใน สังคมวิทยาการแพทย์*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- เบญจมา เลหาพูนรังษี. (2534). *ความสัมพันธ์ของการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการกับการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการของข้าราชการพลเรือน จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประธาร วสวานนท์; และ คนอื่น ๆ. (2538). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวางแผนในการทำงานของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล*. (รายงานการวิจัย ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประภาศรี มานิตย์. (2542). *การปรับตัวหลังเกษียณของบุคคลากรสายอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ พยบ.ม. (การพยาบาลผู้สูงอายุ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2549, ธันวาคม). *กรมสุขภาพจิตห่วงผู้สูงอายุกว่า 11 ล้านคน มีแนวโน้ม ถูกทอดทิ้ง*. นนทบุรี: ฝ่ายวิเคราะห์และประมวลข่าวสาร กลุ่มสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก <http://www.agingthai.org/?p=content&id=433>
- พิมพ์พิมพ์ โพธิ์ปักขีย. (2550). *ปัจจัยทางชีวสังคม ที่คนคิดต่อการเกษียณอายุ ความเครียดจากภาระหนี้สิน กับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของข้าราชการครู ในจังหวัดพิจิตร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพชรธิดา บุญหนุน. (2545). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตนเองด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของครูในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภมริน เซาวนจินดา. (2542). *ลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส บุญประกอบ; และ พรณี บุญประกอบ. (2549). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานภายหลังเกษียณอายุของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. (รายงานการวิจัย ฉบับที่ 107). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี โพธิ์แก้ว. (2550, ตุลาคม). *ข้อมูลข้าราชการครูที่เกษียณอายุในปีงบประมาณ พ.ศ.2551-2555*. อุดรธานี: หัวหน้ากลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2531). *เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป*. (เอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 8-15). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- มัทนา จริยรัตน์ไพศาล. (2543). *สุขภาพผู้สูงอายุ*. กำแพงเพชร: โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

- รสนิน วิทย์วงศ์กังวาล. (2550). *ปัจจัยทางชีวสังคม สุขภาพจิต และความเข้มแข็งในการมองโลกกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของข้าราชการก่อนเกษียณสังกัดกรมชลประทาน*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี้ ฝนทองมงคล. (2538). *การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุภายหลังเกษียณอายุราชการ : ศึกษาจากข้าราชการบำนาญ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ลิวรรณ อุนนาภิรักษ์; และคนอื่น ๆ. (2537). *รายงานการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ความพึงพอใจในชีวิต และภาวะสุขภาพกับความเชื่อมั่นในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุงาน*. กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- วณิดา กองแก้ว. (2549). *ลักษณะชีวิตสังคมที่มีผลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร*.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรารณณ์ แสงวัชร. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับสุขภาพจิตผู้สูงอายุ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลเลิดสิน*. ปริญญาานิพนธ์ ส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วันดี โกตะกุล. (2544). *เตรียมพร้อมสรรพวัยเกษียณ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ.
- วิจิตร บุญยะโหดระ. (2543). *กุญแจวัยทอง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: รักสุขภาพ.
- วินิจ เจนนพกาญจน์. (2540). *การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุงาน : ศึกษากรณี กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลพร ธรรมตา. (2540). *สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เกษียณอายุราชการ*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วีรดา ชูลีกราน. (2547). *รายงานผลการตรวจราชการ งวดที่ 2/2547 เดือน มิถุนายน 2547*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก <http://www'moe.go.th/inspec6/17/8check1.htm>
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศศิดา นิรินธนาชาติ. (2540). *การศึกษาความต้องการเตรียมตัวก่อนการเกษียณของข้าราชการก่อนเกษียณ ในหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนกลาง*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2534). *แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิมา ทวีสิน. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการเตรียมตัวในการดำรงชีวิตเมื่อเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). *การดูแลสุขภาพของบุคคลวัยสูงอายุ*. (หนังสือเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชา พอ 026). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ถ่ายเอกสาร.
- สถานะทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดอุดรธานี. (2550). สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2550, จาก <http://www.sahakornkruudon.com/>
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การติดตามสภาวะการณครุรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครูที่สนองตอบสภาวะการณและปัญหาในการทำงานของครู*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก www.teacherwatchthai.com/backoffice/assets/TW-Full.pdf
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2549, มีนาคม). *การฉายภาพประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2548-2568*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2539). *สังคมวิทยาภาวะผู้สูงอายุ ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศรี กันธมาลา. (2529). *การส่งเสริมบทบาทผู้เกษียณอายุให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม*. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ถ่ายเอกสาร.
- สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์; และ คนอื่น ๆ. *การวางแผนพัฒนาโรงเรียน*. (เอกสารการสอน ชุดวิชา 23302 เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-7). กรุงเทพฯ: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. *ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2548*. (2548, 10 มิถุนายน). สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550 จาก <http://area.obec.go.th/udonthani1/aocud1/stutotal.xls>

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2546, 4 พฤศจิกายน). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ:

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

สิน พันธุ์พินิจ. (2544). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ธเนศวร ประดิษฐ์ (1999) จำกัด.

สิริลักษณ์ ตรีตรึงศรีคุณ. (2550). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอาสาสมัครเชิงรุก
ของนักอาสาสมัคร ในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.

ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล; และ คนอื่น ๆ. (2545). บทที่ 2 ประชากรสูงอายุไทย. ใน ผู้สูงอายุใน
ประเทศไทย รายงานการทบทวนองค์ความรู้ และสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจน
ข้อเสนอแนะทางนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาเวชศาสตร์ผู้สูงอายุและ
พญาภิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธินันท์ น้ำเพชร. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการปรับตัวของผู้สูงอายุ
ภายหลังเกษียณอายุราชการในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธาณสุขศาสตร์).
นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สุนันต์ วงศ์บุญชร. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
ชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุร่มเกล้า เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธาณสุขศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.

สุรกุล เจนอบรม. (2534). วิทยาการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาชั้นนอกโรงเรียน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- . (2541). วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย.

กรุงเทพฯ: นิชนเอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุลักษณ์ มีชูทรัพย์; และ คนอื่น ๆ. (2535). รายงานการวิจัย เรื่อง การเตรียมตัวของบุคคลก่อน
เกษียณอายุ. กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

อังศินันท์ อินทรกำแหง; อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ. (2550). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์
เชิงเหตุและดัชนีวัดภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกร้านใน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (รายงานการวิจัย ฉบับที่ 108). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา*. ปรินซ์ตันนิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร เฉลิมจันทร์. (2542). *การเตรียมตัวสำหรับชีวิตหลังเกษียณอายุราชการ : กรณีศึกษาจากข้าราชการครูบำนาญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินซ์ตันนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพา วรพัฒนชัย. (2532). *การศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของข้าราชการบำนาญ สังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งอยู่ในและนอกชมรมผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาภรณ์ รัตนจันทร์. (2550, 14 กันยายน). สัมภาษณ์โดย สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ที่โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี.
- Atchley, Robert. (2004). *The Social Forces in Later Life*. 3rd ed. California: Wadsworth Publishing Company.
- Atchley, Robert C.; & Barusch, Amanda S. (2004). *Social Forces & Aging An Introduction to Social Gerontology*. 10th ed. United States: Thomson Wadsworth.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Bengtson, V. L. (1999). *Handbook of Theories of Aging*. New York: Springer Publishing Company.
- Braithwaite, V. A.; & Gibson D. M. (March, 1987). Adjustment to Retirement : What We Know and What We Need to Know. in *Aging and Society*. 7(1): 1-18.
- Brief, Arthur P. (1998). *Attitudes in and Around Organizations*. California: Sage Publications.
- Burnside, Irene Mortenson. (1981). *Nursing and The Aged*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Ferraro, Kenneth F. (1990, January). Cohort Analysis of Retirement Preparation, 1974-1981 in *Journal of Gerontology*. 45(1): 21-31.
- Haynes E. Marion. (1993). *From Work to Retirement*. California: Crisp Publications.
- Kahn, R.L. (1979). Aging and Social Support. In *Aging from Birth to Death* and *Interdisciplinary Perspectives*. Colorado: M.W. Riley.

Leedy, Jack J.; & Wynbrandt, J. (1987). *Executive Retirement Management*. New York:

Facts on File.

O' Brien, M. J. (1975). *The Care of Thelderly Person : A Guide for The Licensed Practical*

Nurse. 2nd ed. St. Louis: Comp.

Speak, D. L.; &Other. (1989). Health and Perception and Life Style of The Elderly. in

Research in Nursing and Health. 12: 93-100.

Sussman, B. Marvin. (1972). An Analytic Model for The Sociological Study of Retirement, in

Retirement. New York: Human Sciences Press.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ หนังสือขอเชิญ และหนังสือขอ
ความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสือขอเชิญ และหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่ ศธ 0519.13/๙๙1

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 กันยายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

เรียน หัวหน้ากลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี

ด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์เรื่อง
"ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวางแผนการเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุทรธานี"

ในการนี้ เพื่อให้การทำปริญญานิพนธ์ดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สถาบันฯ จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลจำนวนข้าราชการครูในสังกัดหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ นิสิตจะ
ประสานงานเกี่ยวกับการขอรับข้อมูลด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วิมลระณ ๙๐๐๐๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลลักษณ์ ขวัญลือ)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

สำนักงานผู้อำนวยการ

โทร: 02-6495000 ต่อ 7600 โทรสาร 02-6495182

นิสิต : สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ โทร. 083-4048371 , 085-9979728

ที่ ศธ 0519.13/ 1114

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๙ พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพิ่มเติม

เรียน หัวหน้ากลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ

ด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
"ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวางแผนการเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ"

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สถาบันฯ จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลจำนวนข้าราชการครูในสังกัดหน่วยงานของท่านเพิ่มเติม ทั้งนี้ นิสิตจะ
ประสานงานเกี่ยวกับการขอรับข้อมูลด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วิมลางค์ ๕๐๐๐

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลางค์ ชั่ววัลย์)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

สำนักงานผู้อำนวยการ

โทร. 02-6495000 ต่อ 7600 โทรสาร 02-6495182

นิสิต : สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ โทร. 083-4048371 , 085-9979728

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศร 0519.12/๐4๙๖

วันที่ 14 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการฯ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินจี่ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้
บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์นิยะดา จิตต์จรูส เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามพฤติกรรม
การเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ, เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ, การรับรู้ภาวะ
สุขภาพของตน, การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน, การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลัง
เกษียณอายุราชการ, การเห็นคุณค่าในตนเอง, การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และ
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศร 0519.12/04-๑๓

วันที่ 14 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวิพันธุ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์อัครดาวัลย์ เกษมเนตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาศลักษณ์ ชั่ววลี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังคินันท์ อินทรกำแหง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ, เจตคติต่อ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ, การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน, การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน, การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ, การเห็นคุณค่าในตนเอง, การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวิพันธุ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

12/23 C

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร 0519.12/3552

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตย
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ เมษายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่าปริญานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ประณต คำนิม

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ได้ทำปริญานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตธานี เขต 1" ได้รับอนุมัติให้สอบปากเปล่าปริญานิพนธ์ ในวันที่ 21 เมษายน 2551 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมใหญ่ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่าปริญานิพนธ์ของนิสิตผู้นี้ ตามวัน เวลา และ สถานที่ดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2258-4119, 0-2649-5067
โทรสาร. 0-2258-4119

ที่ ศร 0519.12/ ๕5๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

/ 7 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนารีอนุกุล จังหวัดอุบลราชธานี

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสริมตัวเกี้ยวพาราสีของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากุดตระกวน เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ศักดิ์ดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินิจ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครูโรงเรียนนารีอนุกุล ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 15 คน คอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม 2551- เดือนกุมภาพันธ์ 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/๐576

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

/ ๙ มกราคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1" โดยมี รองศาสตราจารย์ถัฒนาคาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมปฏิญานพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินจิ กรรมการควบคุมปฏิญานพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครูโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 15 คน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม 2551- เดือนกุมภาพันธ์ 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/๘๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

/ ๗ มกราคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเล่นตัวเกินขอบเขตราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินน์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี

ด้วย นางสาวสุจิตา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน คอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

Suea Prasert

(นายวิทยา ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศษ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุวธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน คต.โกสินทร์

ด้วย นางสาวสุจิตา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา ประวะไข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร
โทร 042-230173

ที่ ศษ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุวครธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวครพิทยาคม

ด้วย นางสาวสุวิภา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

Suee Jiraporn

(นายวิทยา ประวะโฮ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขุนนก (จ.)

ด้วย นางสาวสุวิภา กิตติวีรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1 ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

Suee Jongsakul

(นายวิทยา ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร
โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตระงับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาปทุมธานี

ด้วย นางสาวสุธิตา กิตติศรีวรรณ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

Suee Jiraprasit

(นายวิทยา ประวะใจ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร
โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน อัครนิมิตร์วิทยาคม

ด้วย นางสาว ศุภิษา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา ประวะไชย)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุวธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ในชนลัมพแก้ว

ด้วย นางสาว สุจิตา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

Suee Prasert

(นายวิทยา ประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศร 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุวครธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน รัตนโกสินทร์

ด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทย์ ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุวครธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวครธานี

ด้วย นางสาวสุวิภา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโทเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1 ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

Suee Jirach

(นายวิทยา ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร
โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี 81000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดประจักษ์ศิลปาคม

ด้วย นางสาวสุจิตา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1 ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองอุดรธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตระเบียบเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน สันทนาวิทยาคม

ด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร

โทร 042-230173

ที่ ศธ 04176/512

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขครธานี เขต 1
7/7 ถนนโพศรี อำเภอเมืองสุครธานี 41000

24 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลหนองไ

ด้วย นางสาวสุธิธา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขครธานี เขต 1 ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เฉพาะอำเภอเมือง ในสังกัดที่มี อายุระหว่าง 45-59 ปี จำนวน 318 คน ตอบแบบสอบถาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขครธานี เขต 1 พิจารณาแล้ว เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลในสังกัด จึงให้โรงเรียนพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา ประวะโซ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขครธานี เขต 1

กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร
โทร 042-230173

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

36 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพหุกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ถัศฌาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเคราะห้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิง

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ถนัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินฉวี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี คอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศบ 0519.12/ 100 ช

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอภินิหาร

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์อัศฉาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินจี้ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนกกแก้ว

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1" โดยมี รองศาสตราจารย์ถัณฑ์วัฒน์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินิจ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศร 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓๑ มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเสนอชื่อเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาภิบาล

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ศักดิ์คำวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินิจ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเสนอชื่อ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตลิ่งชัน 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

36 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรวิทยาคาร

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ศักดิ์วาลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศรี จิระเสนากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มีมือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสามภาค

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ถนัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินฉัตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศร 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓๑ มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารกองโองมืองนุรณโนน

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินจิ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี คอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศษ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรวิทยาคาร

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1" โดยมี รองศาสตราจารย์ศักดิ์คำวลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินจี้ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มีือถือ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

36 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 1

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ศักดิ์วาลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินจี้ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มีือธิ 083-4048371

ที่ ศธ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 083-4048371

ที่ ศบ 0519.12/ 1000

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตงุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

36 มกราคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี

เนื่องด้วย นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพดติกรรม ศาสตร้ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต 1” โดยมี รองศาสตราจารย์อัครดาวัลย์ เกษมเนตร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี้ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเคราะห้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ ได้ทำการ เก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 คอ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มีือถือ 083-4048371

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ดิฉัน นางสาวสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของท่าน โดยมี รศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และ ผศ.ประทีป จินนี่ เป็นคณะกรรมการควบคุมจริยธรรม

ดิฉันจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตรงตามความรู้สึกลงและการปฏิบัติที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเองมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์กับการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ต่อไป และจะไม่มีผลต่อท่านในแง่ใดทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ประโยชน์จะเกิดขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของข้อมูลซึ่งขึ้นอยู่กับความร่วมมือของท่าน

ดังนั้น ดิฉันจึงขอความกรุณาจากท่านในการกรอกแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งดิฉันจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ โดยนำเสนอในภาพรวม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 10 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
- ตอนที่ 3 เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ
- ตอนที่ 4 การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน
- ตอนที่ 5 การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน
- ตอนที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ
- ตอนที่ 7 การเห็นคุณค่าในตนเอง
- ตอนที่ 8 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
- ตอนที่ 9 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
- ตอนที่ 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือครั้งนี้

สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์

นิสิตปริญญาโท สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

3. สถานภาพสมรส

☐ โสด

☐ คู่

☐ หย่า/หม้าย/แยก

4. การมีภาระเลี้ยงดู (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บิดามารดา

☐ คู่สมรส

☐ บุตร

☐ ญาติ

☐ อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

(ค่าอำนาจจำแนก .20-.65 และค่าความเชื่อมั่น .90)

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบตรงตามความเป็นจริงโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ โดยมีข้อความเพื่อการประเมินให้ท่านเลือกตอบ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านเลย

2.1 ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ (ค่าอำนาจจำแนก .27-.59 และค่าความเชื่อมั่น .80)

1.ฉันออกกำลังกายสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ฉันนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอในแต่ละวัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ฉันเข้ารับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันไม่สนใจควบคุมอาหาร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.ฉันหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันติดตามข่าวสารความรู้เกี่ยวกับสุขภาพร่างกายเมื่อบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.ฉันศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิตเพื่อเตรียมใจหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8.ในแต่ละมือ ฉันจะรับประทานผักผลไม้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9.ฉันไม่ได้สนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับฉันในอนาคต

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10.ฉันศึกษาหาวิธีในการจัดการกับความเครียดทางร่างกายและอารมณ์ของตัวเอง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11.ฉันศึกษาวิธีที่จะช่วยให้จิตใจสงบ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12.ฉันมองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13.ฉันทำตัวให้มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14.ฉันยังไม่ได้เตรียมพร้อมในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจเพื่อการเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.2 ด้านเศรษฐกิจ (ค่าอำนาจจำแนก .36-.68 และค่าความเชื่อมั่น .82)

1.ฉันสำรวจทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบภายหลังเกษียณอายุเป็นระยะ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ฉันไม่ได้วางแผนการบริหารการเงินของฉันภายหลังเกษียณ เพราะมีเงินบำนาญอยู่แล้ว

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ฉันปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน เกี่ยวกับการลงทุนต่าง ๆ ภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันเตรียมหาอาชีพสำรอง เพื่อจะได้มีรายได้เพิ่มภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.ฉันหารือกับบุตรหลานในเรื่องเงินช่วยเหลือ ภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันมีการเตรียมออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การซื้อพันธบัตร ฝากเงินกับสถาบันทางการเงิน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.ฉันวางแผนเพื่อเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายไว้ล่วงหน้าสำหรับการเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8.ฉันเตรียมสำรองเงินไว้ส่วนหนึ่งสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน หรือยามเจ็บป่วยภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9.ฉันยังไม่ได้เตรียมตัวใด ๆ เกี่ยวกับการเงินเพื่อการเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.3 ด้านที่อยู่อาศัย (ค่าอำนาจจำแนก .46-.71 และค่าความเชื่อมั่น .82)

1.ฉันเตรียมปรับปรุง ซ่อมแซมบ้าน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ฉันเตรียมจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ฉันยังไม่ได้หารือกับบุตรหลาน/ญาติพี่น้องว่าเมื่อเกษียณอายุแล้ว ฉันจะไปพักอาศัยอยู่กับบุตรหลาน/ญาติพี่น้อง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่อยู่อาศัยซึ่งเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.ฉันเตรียมพร้อมเรื่องที่อยู่อาศัยของตนเองไว้แล้ว

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันยังไม่เคยพูดคุยกับบุตรหลาน/ญาติพี่น้องเกี่ยวกับเรื่องการพักอาศัยของฉันภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.ฉันยังไม่ได้เตรียมตัวใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัยเมื่อฉันเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.4 ด้านการใช้เวลาว่าง (ค่าอำนาจจำแนก .15-.56 และค่าความเชื่อมั่น .74)

1.ฉันจะไม่ทำกิจกรรมใด ๆ ภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ฉันไม่ได้เตรียมเข้าร่วมเป็นสมาชิกในชมรม สมาคม หรือองค์กรต่าง ๆ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ฉันจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพราะทำให้ฉันมีภาระยุ่งวุ่นวาย

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ถ้ามีโอกาส ฉันจะท่องเที่ยวไปยังที่ต่าง ๆ กับคนที่ฉันสนิท/คุ้นเคยภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.ภายหลังเกษียณอายุ ฉันจะศึกษาธรรมะ เพื่อให้จิตใจสงบสุข

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันเตรียมศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ฉันสนใจเพิ่มเติมภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.เมื่อเกษียณอายุแล้ว ฉันจะช่วยบุตรหลาน/ญาติพี่น้อง ดูแลหลาน/เด็ก ๆ ภายในบ้าน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8.ฉันจะสมัครเข้าร่วมชมรม/สมาคมต่าง ๆ ภายในหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9.ภายในหลังเกษียณอายุ ฉันจะใช้ความสามารถทางอาชีพของฉันให้เป็นประโยชน์กับสังคม

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10.ฉันยังไม่ได้เตรียมตัวใด ๆ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างภายในหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3 เจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

(ค่าอำนาจจำแนก .18-.63 และค่าความเชื่อมั่น .75)

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบตรงตามความเป็นจริงโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด **โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ** โดยมีข้อความเพื่อการประเมินให้ท่านเลือกตอบ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของท่านมาก
ค่อนข้างเห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของท่านค่อนข้างน้อย
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของท่านน้อย
ไม่เห็นด้วยเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของท่านเลย

1.ฉันไม่รู้สึกลำบากที่ต้องไปตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วยค่อนข้างมาก	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย

2.ฉันรู้สึกว่าการหาความรู้เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับฉันในอนาคตเป็นเรื่องยุ่งยาก

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วยค่อนข้างมาก	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย

3.ฉันรู้สึกว่าการหาวิธีที่จะช่วยให้จิตใจสงบเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

4.ฉันสบายใจที่ได้ศึกษาหาวิธีที่การจัดการกับความเครียดของตนเอง

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

5.ฉันรู้สึกสบายใจที่ได้เตรียมสำรองเงินไว้ส่วนหนึ่งสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน หรือยามเจ็บป่วยภายหลังเกษียณอายุ

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

6.ฉันรู้สึกสบายใจที่ได้มีการเตรียมออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

7.ฉันรู้สึกหมดหวังที่ได้มีการเตรียมตัวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณอายุเอาไว้แล้ว

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

8.ฉันสบายใจที่ได้หารือกับบุตรหลาน/ญาติพี่น้องว่าเมื่อเกษียณอายุแล้ว ฉันจะพักอาศัยอยู่กับใคร

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

9.ฉันพอใจที่เมื่อภายหลังเกษียณอายุ ฉันจะใช้ความสามารถทางอาชีพของฉันให้เป็นประโยชน์กับสังคม

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

10.ฉันพอใจที่ได้เตรียมศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ฉันสนใจเพิ่มเติมภายหลังเกษียณอายุ

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

11.ฉันรู้สึกลำบากใจที่จะสมัครเข้าร่วมชมรม/สมาคมต่าง ๆ ภายหลังเกษียณอายุ

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยค่อนข้างมาก ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

คำชี้แจงแบบสอบถามตอนที่ 4 และ 5

กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด **โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ** ทั้งนี้ ในการตอบแบบสอบถามตอนที่ 4 และ 5 โดยมีข้อความเพื่อการประเมินให้ท่านเลือกตอบ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านเลย

ตอนที่ 4 การรับรู้ภาวะสุขภาพของตน (ค่าอำนาจจำแนก .03-.66 และค่าความเชื่อมั่น .80)

1.ฉันมีโรคประจำตัว ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ฉันรู้สึกว่าร่ากายฉันไม่ค่อยแข็งแรง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ฉันรู้สึกว่า ตัวเองเคร่งเครียดกับการทำงานมากไป

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันมักไม่ทราบสาเหตุของความเครียดของตนเอง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.บางครั้งที่ฉันนอนไม่หลับ ฉันไม่ทราบว่าเพราะอะไร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา แม้จะแค่เดินขึ้นบันไดเพียงไม่กี่ชั้นเพื่อไปสอน ฉันก็รู้สึกเหนื่อยง่าย

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.ช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ฉันปวดเมื่อยตามร่างกายเป็นประจำ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8.บางครั้งฉันเบื่ออาหาร ฉันไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9.ช่วง 1 ปีที่ผ่านมา แม้จะเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้าง แต่สุขภาพโดยรวมของฉันก็ยังแข็งแรงดี

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 การรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน (ค่าอำนาจจำแนก .35-.75 และค่าความเชื่อมั่น .80)

1.ฉันมีเงินใช้สอยในแต่ละเดือนอย่างสบาย

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ปัจจุบันฉันมีภาระหนี้สินกับทางสถาบันการเงิน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ปัจจุบันรายได้ของฉันพอเพียงกับรายจ่ายต่อเดือนจนเหลือเก็บ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ปัจจุบันรายได้ของฉันไม่เพียงพอกับรายจ่ายจนเป็นหนี้สิน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.ปัจจุบันฉันเป็นหนี้ในระบบ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการ

(ค่าอำนาจจำแนก .43-.71 และค่าความเชื่อมั่น .83)

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ โดยมีข้อความเพื่อการประเมินให้ท่านเลือกตอบ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการรับรู้ความสามารถของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ตรงกับการรับรู้ความสามารถของท่านมาก
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	ตรงกับการรับรู้ความสามารถของท่านค่อนข้างมาก
ค่อนข้างน้อย	หมายถึง	ไม่ตรงกับการรับรู้ความสามารถของท่านค่อนข้างมาก
น้อย	หมายถึง	ไม่ตรงกับการรับรู้ความสามารถของท่านมาก
น้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่ตรงกับการรับรู้ความสามารถของท่านเลย

1.ฉันสามารถหากิจกรรมที่จะทำภายหลังการเกษียณอายุของฉันได้ไม่ยาก

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

2.ฉันสามารถทำได้ แม้จะรู้ว่าการเกษียณอายุของฉันต้องมาถึงสักวันหนึ่ง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

3.ฉันไม่สามารถจัดการกับความรู้สึกว่าเหวที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่มีงานทำ ภายหลังการเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

4.ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถใช้จ่ายได้อย่างไม่ลำบาก แม้จะมีรายได้ลดลงภายหลังเกษียณอายุ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

5.ภายหลังเกษียณอายุ ฉันสามารถอยู่กับครอบครัวได้โดยไม่มีปัญหา

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

6.หากแม้ว่าสุขภาพของฉันจะไม่แข็งแรง ฉันสามารถดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุได้อย่างมีความสุข

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

7.ภายหลังเกษียณอายุ ฉันสามารถดูแลการเจ็บป่วยของฉันได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

8.ฉันเชื่อว่า ภายหลังเกษียณ ฉันสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับคนวัยเดียวกันในชมรมต่าง ๆ หรือสมาคมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

9.ภายหลังเกษียณอายุ ฉันสามารถสวมบทบาทปู่/ย่า/ตา/ยาย ในการเลี้ยงหลาน ๆ ได้เป็นอย่างดี

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด

คำชี้แจงแบบสอบถามตอนที่ 7-9

กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด **โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อ** ทั้งนี้ ในการตอบแบบสอบถามตอนที่ 7 - 9 โดยมีข้อความเพื่อการประเมินให้ท่านเลือกตอบ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมาก
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านค่อนข้างมาก
ไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านมาก
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่ตรงกับการกระทำและความรู้สึกของท่านเลย

ตอนที่ 7 การเห็นคุณค่าในตนเอง (ค่าอำนาจจำแนก .36-.72 และค่าความเชื่อมั่น .85)

1.ถึงแม้จะใกล้เวลาเกษียณอายุแล้ว แต่ฉันก็ยังได้รับยกย่องจากเพื่อนร่วมงาน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.ฉันรู้สึกว่ายิ่งใกล้เกษียณอายุ คนในครอบครัวมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.ฉันรู้สึกว่า เมื่อเกษียณอายุ ฉันจะเป็นภาระแก่บุตรหลาน/ญาติพี่น้อง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันรู้สึกว่าการเกษียณอายุเป็นการประกาศว่า ฉันเป็นคนแก่

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.เมื่อเกษียณอายุไปแล้ว ฉันคงไม่สามารถทำประโยชน์อะไรให้กับสังคมได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันรู้สึกภูมิใจกับชีวิตการทำงานที่ผ่านมาของฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.เมื่อเกษียณอายุไปแล้ว ฉันคิดว่า ฉันยังสามารถใช้ความรู้จากอาชีพของฉันให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของฉันได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8.ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์บุคลากรที่ดีให้กับสังคมและประเทศชาติ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 8 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

(ค่าอำนาจจำแนก .20-.62 และค่าความเชื่อมั่น .75)

1.สมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลที่ให้อำนาจใจในการเตรียมตัวเกี่ยวกับการเกษียณอายุของฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวเรื่องการเกษียณอายุกับฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.เมื่อฉันไม่สบาย บุตรหลานมักทำให้ฉันคิดว่า ฉันเป็นภาระแก่พวกเขา

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันสามารถพึ่งพาอาศัยบุตรหลาน/ญาติพี่น้องในยามเจ็บไข้ได้ป่วยได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.บุตรหลาน/ญาติพี่น้องที่อยู่ไกลไม่ค่อยสนใจพูดคุยถามทุกข์สุขกับฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.เมื่อฉันมีปัญหาด้านสุขภาพ ฉันปรึกษาหารือกับสมาชิกในครอบครัวของฉันได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7.ฉันไม่ได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากสมาชิกในครอบครัว

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 9 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

(ค่าอำนาจจำแนก .28-.67 และค่าความเชื่อมั่น .79)

1.เพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลที่ทำให้กำลังใจในการเตรียมตัวเกี่ยวกับการเกษียณอายุของฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2.เพื่อนร่วมงานเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวเรื่องการเกษียณอายุกับฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.เมื่อฉันเจ็บป่วย เพื่อนร่วมงานของฉันจะคอยดูแลช่วยเหลือเสมอ

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.เพื่อนร่วมงานคอยเตือนฉันเรื่องการดูแลสุขภาพของตัวเอง

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5.เพื่อนร่วมงานของฉันเคยให้วัตถุสิ่งของเพื่อใช้ส่งเสริมสุขภาพของฉัน

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันไม่สามารถพูดคุยกับเพื่อนที่จะเกษียณอายุเพื่อสอบถามแนวทางการดำเนินชีวิตได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันมีปัญหาด้านสุขภาพ ฉันไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานได้

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

คำชี้แจง กรุณาเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

1. ท่านคิดว่า ควรมีการเตรียมตัวอย่างไรบ้างก่อนถึงวัยเกษียณอายุ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อความคิดเห็นหรือข้อเสนออื่น ๆ ต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
สถิติ และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ด้าน	ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
สุขภาพร่างกายและจิตใจ	1	.35
	2	.34
	3	.33
	4	.35
	5	.27
	6	.54
	7	.59
	8	.36
	9	.49
	10	.57
	11	.52
	12	.45
	13	.49
	14	.42
ค่าความเชื่อมั่น = .80		
เศรษฐกิจ	1	.51
	2	.51
	3	.36
	4	.46
	5	.48
	6	.58
	7	.68
	8	.64
	9	.51
ค่าความเชื่อมั่น = .82		

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้าน	ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
ที่อยู่อาศัย	1	.57
	2	.71
	3	.46
	4	.51
	5	.52
	6	.61
	7	.58
ค่าความเชื่อมั่น = .82		
การใช้เวลารว่าง	1	.43
	2	.32
	3	.56
	4	.15
	5	.26
	6	.46
	7	.33
	8	.56
	9	.49
	10	.47
ค่าความเชื่อมั่น = .74		
ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ = .90		

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการ

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.18
2	.35
3	.27
4	.46
5	.54
6	.63
7	.51
8	.47
9	.46
10	.42
11	.25

ค่าอำนาจจำแนก = .75

ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ภาวะสุขภาพของตน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.40
2	.63
3	.44
4	.49
5	.59
6	.60
7	.66
8	.62
9	.03

ค่าอำนาจจำแนก = .80

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ภาวะเศรษฐกิจของตน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.66
2	.53
3	.66
4	.75
5	.35

ค่าอำนาจจำแนก = .80

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับตัวภายหลัง
การเกษียณอายุราชการ

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.44
2	.60
3	.43
4	.50
5	.71
6	.68
7	.66
8	.50
9	.43

ค่าอำนาจจำแนก = .83

ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.36
2	.72
3	.70
4	.50
5	.67
6	.50
7	.53
8	.56

ค่าอำนาจจำแนก = .85

ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.56
2	.20
3	.46
4	.52
5	.43
6	.62
7	.57

ค่าอำนาจจำแนก = .75

ตาราง 27 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน

ข้อที่	ค่าอาร์ (r)
1	.62
2	.64
3	.67
4	.66
5	.58
6	.28
7	.26

ค่าอำนาจจำแนก = .79

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ประจำปีงบประมาณ 2550

ការប្រុង

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

หน้า	หน้า
อุตรดิตถ์	18
ตราวิชัย	71
ประวัติ	112
นิคมสหกรณ์	140
อุตรดิตถ์	148
ไทย	157
อุตรดิตถ์	169
อุตรดิตถ์	198
อุตรดิตถ์	210
อุตรดิตถ์	218
อุตรดิตถ์	226
อุตรดิตถ์	231
อุตรดิตถ์	243
อุตรดิตถ์	249
อุตรดิตถ์	253
อุตรดิตถ์	257

กัมพูชา

บ้านประจักษ์ศิลปาคม	หน้า 261
บ้านเจ้าศรีโช	266
บ้านอ้อมพิชัย	269
บ้านหนองชุม	271
บ้านหนองบัว	274
บ้านคลองลึก(แถวตลาดอุบลรัตน์)	276
บ้านถ้ำลึก	277
บ้านศรีเมืองเก่า	281
บ้านกุศลถึงหนองแขม	283
ไฮสมุทรมิตรภาพที่ 187	285
บ้านเกษม	287
บ้านอ้น	292
บ้านนาทราย	294
บ้านหนองนา(แถวถ้ำใหญ่ใหม่)	295
บ้านดอน	301
บ้านหนองไข	308

สารบัญ
อำเภอเมืองอุดรธานี

หน้า	หน้า	หน้า	หน้า	หน้า	
ชุมชนสามพร้าว	337	บ้านจำปาศักดิ์	440	บ้านหนองก้าน	622
บ้านหนองนาคำ	346	บ้านเชียงพิณ	443	บ้านช้าง	625
บ้านหนองบัว	348	บ้านดอนทอง	447	บ้านหนองเหล็ก	627
บ้านหนองค้อ	350	บ้านดอนขี้เหล็ก	449	บ้านเค็ก	630
บ้านดอนหาด	353	บ้านโนนสะอาด	453	บ้านหนองกะไ้	631
บ้านนาหว้า	354	บ้านดอนขี้เหล็ก	455	บ้านเม่น	633
บ้านดอน	356	บ้านดอนขี้เหล็ก	457	บ้านหนองไ้	635
บ้านดอนขี้เหล็ก	358	บ้านดอนขี้เหล็ก	459	บ้านหนองนาแซง	637
บ้านดอนขี้เหล็ก	363	บ้านดอนขี้เหล็ก	463	บ้านหนองบัวเงิน	639
บ้านดอนขี้เหล็ก	366	บ้านดอนขี้เหล็ก	467	บ้านหนองหลด	641
บ้านดอนขี้เหล็ก	367	บ้านดอนขี้เหล็ก	474	บ้านหนองดอ	645
บ้านดอนขี้เหล็ก	369	บ้านดอนขี้เหล็ก	478	บ้านบ่อน้อยประชาสรรค์	649
บ้านดอนขี้เหล็ก	371	บ้านดอนขี้เหล็ก	481	บ้านบ่อน้อย	652
บ้านดอนขี้เหล็ก	374	บ้านดอนขี้เหล็ก	483	บ้านหนองโพธิ์	654
บ้านดอนขี้เหล็ก	376	บ้านดอนขี้เหล็ก	485		
บ้านดอนขี้เหล็ก	378	บ้านดอนขี้เหล็ก	494		
บ้านดอนขี้เหล็ก	380	บ้านดอนขี้เหล็ก	497		
บ้านดอนขี้เหล็ก	383	บ้านดอนขี้เหล็ก	500		
บ้านดอนขี้เหล็ก	386	บ้านดอนขี้เหล็ก	503		

สารบัญ

อำเภอเพ็ญ

หน้า	หน้า	หน้า	หน้า
ศูนย์วิทยาคม	บ้านหนองโพนทอง	บ้านโพนเตา	บ้านโนนสูง
536	725	718	826
ศูนย์วิทยาดง	บ้านนาแกโนนตัว	บ้านดาม	บ้านจอมศรี
667	730	780	828
ศูนย์วิทยาศรี	สูงเสียดฟ้า	บ้านนาพุ	บ้านราษฎร์บำรุงโนนศรีสมบูรณ์
575	733	782	829
เขื่องทางพิทยาคม	บ้านสงเปือย	บ้านปากวัดดอนแดง	บ้านหนองบ่อ
679	739	788	831
ศูนย์ศิลปศึกษา	บ้านหนองนาโคกโนนสะอาด	บ้านหลวงหัวสวย	บ้านสะอาดนาพึง
683	741	789	833
บ้านโพนงามหนองคู	บ้านแพงศรี	บ้านศรีบุญเรือง	บ้านจอมตาดีโนนตุ่มในสำราญ
682	744	793	835
บ้านนาสีนวล	บ้านหัวขี้ไก่	บ้านวิสุตนิมิต	บ้านดงยางนาทราย
894	745	794	839
บ้านนาถ่อนโพนหัว	บ้านหนองนาถ่อนโนนศรี	บ้านหนองนาถ่อนโพนหัว	บ้านโนนวัง
896	746	796	843
บ้านนาถ่อนศรี	บ้านดงศรี	บ้านเหล่าดงเงิน	บ้านหนองนาถ
898	748	801	845
บ้านโนน	บ้านหนองนาถ่อน	บ้านหนองนาถ	บ้านสร้างเป็น
902	750	806	847
บ้านศรีสุขหนองโนนสะอาด	บ้านนาวิไลวิทยา	บ้านยาง(ตุ่มราง)วิทย	บ้านห้วย
903	751	808	849
บ้านนาถ่อนโนนศรี	บ้านดงศรี	บ้านหนองกุง	
904	754	810	
ศูนย์วิทยาศรี	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
905	756	812	
บ้านนาถ่อน	บ้านหนองนาถ่อน	บ้านดงศรี	
906	758	813	
บ้านนาถ่อน	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
907	760	814	
บ้านนาถ่อน	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
908	762	816	
บ้านนาถ่อน	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
909	765	820	
บ้านนาถ่อน	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
910	766	822	
บ้านนาถ่อน	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
911	770	823	
บ้านนาถ่อน	บ้านนาถ่อน	บ้านดงศรี	
912	774	824	

ตาราง 28 สถานะทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดอุดรธานี

	คน/บาท
จำนวนสมาชิก	11,668.00
จำนวนสมาชิกสมทบ	141.00
ทุนเรือนหุ้น	3,064,493,060.00
เงินฝากออมทรัพย์	874,210,342.54
ทุนหมุนเวียนทั้งสิ้น	6,650,165,673.30
ทุนสำรอง	478,566,599.25
เงินกองทุนบำเหน็จสมาชิก	88,381,434.17
เงินฝากสวัสดิการ ส.ค.ส.1+ สงเคราะห์ ส.ค.ส.1	329,980,596.07
เงินฝากสวัสดิการ ก.ส.ค. 1	140,797,500.00
เงินฝากสวัสดิการ ก.ส.ค. 2	102,487,000.00
เงินฝากสวัสดิการร่วมเกล้าไทรทอง	67,910,000.00
เงินให้กู้ยืมอยู่ที่สมาชิก	6,521,578,936.00
กำไรสุทธิเดือน ตุลาคม 2550	31,837,164.66
กำไรสะสมตั้งแต่ต้นปี	

ที่มา: <http://www.sahakornkruudon.com/>

ตาราง 29 จำนวนข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการในปีงบประมาณพ.ศ. 2551-2565 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง จำแนกตามปี พ.ศ.
ที่จะเกษียณอายุราชการ และอายุของข้าราชการตั้งแต่ 45-59 ปี

ปี พ.ศ.	อายุ	จำนวน (คน)
2551	45	71
2552	46	68
2553	47	67
2554	48	106
2555	49	95
2556	50	125
2557	51	37
2558	52	203
2559	53	209
2560	54	229
2561	55	251
2562	56	204
2563	57	185
2564	58	145
2565	59	128
	รวม	2,123

ที่มา: มยุรี โพธิ์แก้ว. (2550, ตุลาคม). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1

ตาราง 30 การแบ่งประเภทโรงเรียน จำแนกตามจำนวนนักเรียน ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2548

โดยที่ โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป
 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500-1,499 คน
 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 499 คน

ประเภทโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
ขนาดใหญ่	อุดรพิทยานุกูล	5,002
ขนาดใหญ่	สตรีราชินูทิศ	3,719
ขนาดใหญ่	อนุบาลอุดรธานี	3,623
ขนาดใหญ่	บ้านหมากแข้ง	3,301
ขนาดใหญ่	ประจักษ์ศิลปาคม	2,561
ขนาดใหญ่	อุดรพิชัยรักษ์	2,498
ขนาดกลาง	อุดรธานีพิทยาคม	979
ขนาดกลาง	ชุมชนโนนสูง	918
ขนาดกลาง	ชุมชนสามพร้าว	817
ขนาดกลาง	สามพร้าววิทยา	785
ขนาดเล็ก	ค่ายประจักษ์ศิลปาคม	382
ขนาดเล็ก	อนุบาลหนองหิน	163

ที่มา: <http://area.obec.go.th/udonthani1/aocud1/stutotal.xls>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุธิดา กิติศรีวรพันธุ์
วันเดือนปีเกิด	21 กรกฎาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	98 ถ.ศรีสุข ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	วิทย์-คณิต
	จากโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จ.อุดรธานี
พ.ศ. 2547	วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสถิติ
	จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2551	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ